9

DE POLITIEAANPAK VAN PARTNERGEWELD

DE POLITIEAANPAK VAN PARTNERGEWELD

Cahiers Vast Comité P

COMITE P

Vast Comité P

DE POLITIEAANPAK VAN PARTNERGEWELD

DE WIJZE VAN BEHANDELING VAN HET FENOMEEN PARTNERGEWELD DOOR DE GEÏNTEGREERDE POLITIE

DE POLITIEAANPAK VAN PARTNERGEWELD

DE WIJZE VAN BEHANDELING VAN HET FENOMEEN PARTNERGEWELD DOOR DE GEÏNTEGREERDE POLITIE

Cahiers Vast Comité P

politeia

Verantwoordelijke uitgever: Stefaan Janssens
Ravensteingalerij 28 te 1000 Brussel

© 2006, Uitgeverij Politeia nv
Ravensteingalerij 28
1000 Brussel
Tel: 02/289.26.10
Fax: 02/289.26.19
E-mail: info@politeia.be
www.politeia.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of welke andere wijze ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

De auteurs en de uitgeverij streven naar betrouwbaarheid van de gepubliceerde informatie waarvoor ze echter niet aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Wettelijk depot: D / 2006 / 8132 / 214

INHOUDSTAFEL

INLEIDING **11**

EEN PRAKTIJKVOORBEELD **13**

HOOFDSTUK 1
PARTNERGEWELD OF HUISELIJK GEWELD? DE CONTROVERSE VAN DE DEFINITIE **15**

1. De definitie van geweld 15

2. De familiale context 18

3. De voor dit onderzoek gebruikte definitie 19

4. Naar een definitie voor politie en justitie 21

HOOFDSTUK 2
METHODOLOGIE **23**

1. Methodologieelstelling 23

2. Selectie van de onderzoekseenheden 23

3. Methoden van dataverzameling en analyse 25

HOOFDSTUK 3
RELEVANTE REGELGEVING **27**

1. Overzicht 27

2. De wet van 24 november 1997 27

3. De wet van 28 januari 2003 28

4. De COL 3/2006 28

5. De COL 4/2006 29

6. De OOP 15ter, artikel 46 WPA en artikel 123 WGP 30

HOOFDSTUK 4
ANALYSE EN BELEIDSDOCUMENTEN 31

1. Federaal veiligheids- en detentieplan 31

2. Nationaal veiligheidsplan 32

3. Zonale veiligheidsplannen 33

HOOFDSTUK 5
OPLEIDING 35

1. Basisopleiding 35
   - 1.1 Wettelijke basis 35
   - 1.2 Directie van de opleiding 36
   - 1.3 De huidige situatie 37

2. Voortgezette opleiding 38
   - 2.1 Wettelijke basis 38
   - 2.2 Principe 38
   - 2.3 Baremische opleiding 39
     - 2.3.1 Thema's 39
     - 2.3.2 De huidige situatie 40
   - 2.4 Andere, niet-baremische opleidingen 40
     - 2.4.1 Informatie van de Directie van de opleiding 40
     - 2.4.2 De huidige situatie 41

HOOFDSTUK 6
REGISTRATIE 43

1. Registratie van feiten in de Algemene nationale gegevensbank (ANG) 43
   - 1.1 Algemeen 43
   - 1.2 Registratie van feiten van geweld tussen (ex-)partners 44

2. Beschikbare criminaliteitscijfers 45
2.1 Politiële criminaliteitsstatistieken 45
2.2 Extractie van gegevens uit de operationele database van de ANG 45

3. Analyse 46
3.1 Exhaustiviteit van de feiten geregistreerd in de ANG in het algemeen 46
3.2 Specifieke factoren die de vatting van feiten van geweld tussen (ex-)partners in de ANG kunnen beïnvloeden 47
3.2.1 Vatting en codering van feiten 47
3.2.2 Aangifte en melding van feiten 48
3.2.3 Andere factoren 49
3.3 Opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor de periode 2003-2006 49
3.3.1 Contextualisatie van de gegevens 49
3.3.2 Omvang van het fenomeen en tendensen 50
3.4 Verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG tussen 2003 en 2006 52
3.4.1 Gebruik en volledigheid van de gegevens 52
3.4.2 Vaststellingen en tendensen 53

4. Algemene directie van de gerechtelijke politie (DGJ) – Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen (DJP) 55
4.1 Contact met de directeur DGJ/DJP 55
4.2 Beschouwing van het fenomeen in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld 56
4.2.1 Algemeen 56
4.2.2 Fenomenen waarmee rekening is gehouden in het NPVB 57
4.2.3 Methode om de prioritaire fenomenen te bepalen . . . 57
4.3 Nieuwe criminaliteitstendensen 58
4.4 Conclusies en aanbevelingen van de opstellers van het NPVB 58
4.5 Beschouwing van het fenomeen ‘misdrijven tegen de fysieke integriteit’ in het kader van het nationaal veiligheidsplan 59
4.6 Analyse 59

HOOFDSTUK 7
LOKALE POLITIE 61

1. Benadering van het fenomeen – zonaal veiligheidsplan 61

2. Geïntegreerde aanpak, fenomeenopvolging op lokaal niveau 64

3. Opleiding 65

4. Registratie 66
   4.1 Proces-verbaal 66
   4.2 Melding 66

5. Slachtofferbejegening 67

6. Eerstelijnspolitie 68

7. Projectmatige aanpak 69

8. Groepsgesprek met politieambtenaren 70
   8.1 Doel en randfactoren 70
   8.2 Resultaten – opmerkingen en voorstellen van de politieambtenaren van het terrein 71

HOOFDSTUK 8
BESLUITEN EN AANBEVELINGEN 79

1. Conclusies vervolgonderzoek – vergelijking met de aanbevelingen van het eerste onderzoek voor de politiehervormingen 80
   1.1 Opleiding van interventieambtenaren in slachtofferbejegening 81
   1.2 Bekendheid met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan 82
   1.3 Sociale bijstand aan slachtoffers 82
   1.4 Kwalificatie en omschrijving van de feiten in het proces-verbaal 82

2. Conclusies en aanbevelingen van het onderzoek in 2004 82
   2.1 Opleiding 83
      2.1.1 Conclusies 83
      2.1.2 Aanbevelingen 83

2.2 Aanpak op het federale niveau 84
2.2.1 Conclusies 84
2.2.2 Aanbevelingen 85
2.3 Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau 85
2.3.1 Conclusies 85
2.3.2 Aanbevelingen 87
2.4 Operationele aanpak door de eerstelijnspolitie 88
2.4.1 Conclusies 88
2.4.2 Aanbevelingen 90

3. Evoluties sinds het onderzoek van 2004, verbetering in zicht 94
3.1 Opleiding 94
3.2 Registratie 95
3.3 Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau 97

EPILOOG 99

BIBLIOGRAFIE 103

BIJLAGEN 105

Bijlage 1: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2000 106

Bijlage 2: Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2001 . . . 108

Bijlage 3: Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2002 . . . 110

Bijlage 4: Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2003 . . . 112

Bijlage 5: Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2004 . . . 114

Bijlage 6: Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2005 . . . 116

Bijlage 7: Tendensen inzake opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring tussen (ex-)partners 118

Bijlage 8: Grafische voorstelling van de specialisatie-index 2004 van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners 120

Bijlage 9 (1): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2003 121

Bijlage 10 (1): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2004 125

Bijlage 10 (2): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2004 127

Bijlage 11 (1): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2005 129

Bijlage 11 (2): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2005 131

Bijlage 12 (1): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2006 (eerste zeven maanden) 133

Bijlage 12 (2): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2006 (eerste zeven maanden) 135

Bijlage 13: Vergelijking van de verbanden dader/slachtoffer, zoals geregistreerd in de ANG, waarbij (ex-)partners betrokken zijn van 2003 tot 2006 137

Bijlage 14: Overzicht van de politiezones die intrafamiliaal of partnergeweld als aandachtspunt of prioriteit in het ZVP hebben opgenomen 138

Bijlage 15: Vragenlijsten gebruikt voor het gesprek met de zonechef en voor de focusgesprekken 141

INLEIDING

Geweld in de familiekring is in onze samenleving een belangrijk maatschappelijk fenomeen. Toch is de erkenning ervan als sociaal probleem vrij recent. In tegenstelling tot vroeger, wordt geweld in het gezin, althans de meeste vormen ervan, tegenwoordig duidelijk als deviant gedrag bestempeld. Sinds het begin van de jaren 70 raakte geweld in de privé-sfeer immers bespreekbaar, voordien was praten over geweld tussen echtgenoten of tussen ouders en kinderen taboe. Wat vroeger met andere woorden beschouwd werd als een intieme en persoonlijke privé-kwestie evolueerde naar een maatschappelijke problematiek.

De Belgische wetgever heeft met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan, duidelijk gemaakt dat onze maatschappij dergelijk fenomeen veroordeelt. De laatste jaren zijn beleidsverantwoordelijken inderdaad meer en meer geïnteresseerd in hoe men oplossingen kan aanreiken die het familiaal geweld kunnen indijken. De verschillende onderzoeksopdrachten[1] die worden uitbesteed om het fenomeen te kaderen en te begrijpen en de diverse interpellaties in Kamer en Senaat getuigen daarvan.

Door de Dienst Enquêtes van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten werd reeds in 1998 een toezichtsonderzoek[2] uitgevoerd naar de manier waarop de politiediensten omgaan met geweld tussen partners.

Gezien het maatschappelijk belang van deze problematiek werd eind 2003, op verzoek van het Vast Comité P, beslist om na te gaan in welke mate met de voorgestelde aanbevelingen uit het vorige toezichtsonderzoek rekening werd gehouden en hoe door de geïntegreerde politie in het recent gewijzigde politielandschap met het fenomeen partnergeweld werd omgegaan. De resultaten van

---

1 Onder meer HUTSEBAUT, F. (e.a.), *Het strafrechterlijk beleid inzake partnergeweld* (2002), onderzoek in opdracht van Mevr. L. Onkelinx, Minister van Gelijke Kansenbeleid en BRUYNOOGHE, R., NOELANDERS, S. en OPDEBEECK, S., *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen* (1998), onderzoek in opdracht van Mevr. M. Smet, Minister van Tewerkstelling en Arbeid en Gelijke Kansenbeleid.

2 Aanvullend activiteitenverslag 1999 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 1999-2000, nr. 0827/001 en Senaat, 1999-2000, nr. 2-538/1, "Onderzoek naar de wijze waarop de politieambtenaren klachten over geweld tussen partners behandelen", p. 63 e.v.

dat onderzoek werden uiteengezet in het jaarverslag 2004 van het Vast Comité P[3]. Sindsdien volgt het de evolutie van deze problematiek van nabij op.

In wat volgt, worden onder meer de resultaten van de eerste onderzoeken, o.m. het onderzoek uit 2004 toegelicht. De gedane vaststellingen blijven, met name wat de basispolitiezorg betreft, tot op vandaag erg actueel en dus pertinent. Dit blijkt onder andere uit de case die na deze inleiding is opgenomen en die illustreert dat ook in 2006 de nodige inspanningen vereist blijven om aan de problematiek van partnergeweld en de aanpak ervan door politie de nodige aandacht te besteden.

Toch betekent dit niet dat er geen goede voorbeelden bestaan van de politionele aanpak noch dat er geen positieve evoluties vast te stellen zijn, ook daar wordt in dit werk aandacht aan geschonken.

In dit cahier wordt in hoofdstuk vijf, na een korte uiteenzetting over de problematiek van de begripsbepaling, een toelichting van de gebruikte methodologie en de meest relevante regelgeving, aandacht besteed aan de beleidsdocumenten die van belang zijn voor de politiewerking. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de opleiding van de politiemensen inzake partnergeweld, waarna een overzicht wordt gegeven van de meest recente politionele cijfergegevens met betrekking tot het onderwerp. Na een analyse van de aanpak van het fenomeen op het lokale niveau volgen een aantal conclusies en aanbevelingen, waarna een kort algemeen besluit het geheel afrondt.

[3] Activiteitenverslag 2004 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 2004-2005, nr. 1966/001 en Senaat, 2004-2005, nr. 3-1321/1, p. 173-174.

EEN PRAKTIJKVOORBEELD

De volgende case is exemplarisch voor andere klachten in verband met de opvang van slachtoffers van partnergeweld. Omdat men uit vergissingen of fouten kan leren en om aan te tonen dat inspanningen nodig blijven, wordt dit voorbeeld hier weergegeven.

Van belang is ook op te merken dat het slachtoffer zelf zich aanvankelijk niet tot het Comité P richtte om zich te beklagen. Het verhaal bereikte toevallig een andere politieambtenaar die het ons ter kennis bracht. De klacht werd door de Dienst Enquêtes onderzocht.

2006, in een Belgische stad

Nadat een vrouw na eerdere intimidaties en geweldpleging door haar echtgenoot opnieuw bij de keel gegrepen is, besluit zij de gebeurtenissen te melden bij de politie. Ze heeft pijn, maar uiterlijk zijn geen verwondingen zichtbaar, die zullen zich pas 's anderendaags manifesteren en dan door een geneesheer vastgesteld worden. Kort na de feiten begeeft zij zich naar het politiekantoor waar ze te woord gestaan wordt door een politieambtenaar. Dit onderhoud vindt plaats in een lokaal dat niet afgesloten wordt zodat het gesprek ook door anderen, eventueel personen in de wachtruimte, kan gehoord worden.

Bij aanvang van het gesprek vraagt de dame om het rolluik in het verhoorlokaal neer te laten zodat zij van op straat niet kan herkend worden. Zij is bang dat haar echtgenoot zal nagaan of ze al dan niet bij de politie zit en vertelt dat aan de politieman. De agent laat het rolluik neer en luistert naar haar verhaal.

De dame maakt duidelijk dat ze de feiten wil melden, maar dat ze geen klacht wil indienen tegen haar man. De agent dringt daar echter op aan en zegt dat een klacht onontbeerlijk is. Hij voegt daar bovendien aan toe dat de vrouw er misschien beter zou aan doen om haar echtgenoot te verlaten. Het slachtoffer repliceert dat ze financiële redenen heeft om dat niet te doen. Hierna begint de politieman te vertellen over zijn eigen huwelijkssituatie en de financiële overeenkomsten in dat verband. Wanneer de dame aangeeft dat haar situatie anders is dan de zijne, herhaalt hij dat ze best klacht zou indienen.

Ondertussen komt een tweede politieambtenaar het kantoor binnen en trekt het rolluik op. De behandelende agent, een meerdere van de tweede, reageert niet en het slachtoffer is dus zichtbaar van op straat. Vervolgens begint de agent in het bijzijn van de dame een activiteitenverslag op te stellen over zijn aflopende dienst en brengt de agent die hem aflost op de hoogte van de gebeurtenissen in de afgelopen 8 uren. Nadien wordt het gesprek met de dame beëindigd en verlaat zij het kantoor.

Achteraf blijkt dat er geen proces-verbaal werd opgesteld en dat er evenmin een melding van het contact terug te vinden is.

HOOFDSTUK 1
PARTNERGEWELD OF HUISELIJK GEWELD? DE CONTROVERSE VAN DE DEFINITIE

Een duidelijke definiëring van partnergeweld, laat staan van intrafamiliaal geweld, is reeds lang onderwerp van wetenschappelijk debat. Deze discussie werd ook jarenlang gevoerd op beleidsniveau en in politiekringen.In wat volgt, wordt hiervan een beperkt overzicht gegeven en wordt ingegaan op de definitie die door de politiediensten kan worden gehanteerd.

1. DE DEFINITIE VAN GEWELD

Huiselijk geweld, familiaal, gezins- of partnergeweld of nog andere termen dekken vaak, geheel of gedeeltelijk, dezelfde lading. Op het eerste gezicht begrijpen we wel wat hier bedoeld wordt, maar toch betekenen de gebruikte begrippen niet volledig hetzelfde. Eén van de eerste problemen waarmee men dan ook geconfronteerd wordt als men huiselijk geweld wil onderzoeken, is dat van de definitie. Mooney[4] brengt in herinnering dat bepaalde wetenschappers steeds hebben aangedrongen op het definiëren van gebruikte termen zonder – zoals klassieke criminologen – meteen hun toevlucht te zoeken in legale definities of formuleringen. De onenigheid die definities blijven teweegbrengen tussen onderzoekers, theoretici en praktijkwerkers, vaak zelfs wanneer professionele hulpverleners met een verschillende achtergrond begaan zijn met hetzelfde slachtoffer, is ook vandaag nog actueel. Het zijn net deze meningsverschillen die het aantrekkelijk maken om toch maar voor de wettelijke definities van geweld te kiezen. Foreman en Dallos[5] zien in eerste instantie dan ook geen probleem want de wet bepaalt toch duidelijk wat geweld is, nietwaar? Zij maken echter meteen zelf de bedenking dat zaken als bijvoorbeeld bedreigingen, beschadiging van eigendom en bepaald seksueel gedrag meer ambigu zijn.

4 MOONEY, J., *Gender Violence and Social Order*, London, MacMillian Press, 2000, p. 48.

5 FOREMAN, S. en DALLOS, R., 'Domestic Violence' in DALLOS, R. en McLAUGHLIN, E., *Social problems and the Family*, London, SAGE publications, 1995, p. 11.

Bovendien zit er volgens hen ook een subjectief element in de definitie, namelijk welke vorm van gedrag partners aanvaardbaar vinden.

Deze laatste overweging kan men inderdaad niet zonder meer negeren. Als iemand zijn zoon of dochter een tik op het achterwerk geeft om het verkeerde van een bepaalde handeling te benadrukken, gaat het dan om ontoelaatbaar geweld? Mogen we in zo'n geval wel van geweld spreken? In onze westerse cultuur zijn ook wat dat betreft de algemeen geldende normen niet meer wat ze dertig jaar geleden waren. De opvatting over toelaatbare bestraffingen kan dus nog steeds verschillen afhankelijk van de cultuur of klasse waartoe iemand behoort.

Voor hun onderzoek bij meer dan 2.000 Amerikaanse families stuitten Straus, Gelles en Steinmetz[6] eveneens op het definitieprobleem. Zij ondernamen een poging om de hiervoor opgesomde bestraffingen te benoemen om ze te kunnen onderscheiden van niet-aanvaardbaar geweld. In eerste instantie probeerden zij een verschil duidelijk te maken tussen wat wij straffen zouden noemen, zij spreken van '*force*' (kracht), waarmee ze aanvaardbaar slaan bedoelen, en '*violence*' (geweld). Op die manier wilden zij de vormen van slaan die het slachtoffer kwetsen of verwonden onderscheiden van de bestraffende tik. Meteen rees het probleem van de appreciatie van het begrip 'aanvaardbaar'. Moest men dit benaderen vanuit het standpunt van de onderzoekers, van de plegers van geweld, van de slachtoffers, van de politie of van de maatschappij? Zo stelden ze vast dat sommige echtgenoten of vaders een vuistslag in het aangezicht een gepaste manier vonden om hun echtgenote of kind te kalmeren. Andere families antwoordden dan weer dat een tik op het achterwerk geen legitiem gedrag was. Uiteindelijk besloten zij om een tweeledige definitie van geweld te hanteren door een onderscheid te maken tussen normaal en overdreven (abusief) geweld. Zij formuleerden dit als volgt:

– *Normaal geweld: een daad uitgevoerd met de bedoeling of waargenomen bedoeling om fysieke pijn of verwondingen toe te brengen aan een ander persoon.*
– *Abusief geweld: een daad die de mogelijkheid tot verwonding van de geraakte persoon in hoge mate impliceert.*

6 STRAUS, M., GELLES, R.J. en STEINMETZ, S.K., *Behind Closed Doors: Violence in the American Family*, Newbury Park, SAGE publications, 1981, p. 20-22.

Onder normaal geweld verstaan de auteurs onder meer het slaan van kinderen vanuit opvoedkundig oogpunt. Hoewel zij accepteren dat dit door velen niet als geweld zal worden gedefinieerd, achten zij het toch nodig dit als zodanig aan te duiden en op deze manier mensen te doen nadenken over het slaan van huisgenoten. De fysieke gevolgen van het geweld voor het slachtoffer vormen geen constitutief element voor de definitie omdat geoordeeld wordt dat het al dan niet oplopen van verwondingen vaak een kwestie van geluk is.

In Nederland deed Römkens[7] eveneens uitgebreid onderzoek, maar dan enkel bij vrouwen die geweld moesten ondergaan van hun partner. Zij zegt aanvankelijk overwogen te hebben om een onderscheid te maken tussen 'lichamelijke agressie' en 'geweld' met de intentie de verschillende gradaties van geweld in de definitie enigszins te kunnen onderscheiden. Uiteindelijk opteert zij in haar studie toch voor de algemene term 'geweld'. Zij definieert geweld als *"Handelingen ten gevolge waarvan tegen de wil van de ander inbreuk wordt gemaakt op haar/zijn fysieke integriteit en/of pijn of letsel wordt toegebracht"*.

Dergelijke veelomvattende beschrijving maakt het echter moeilijk om een genuanceerd beeld te krijgen over het voorkomen van geweld. Daarom drukt ze de verschillen in ernst uit via een indeling in schadelijkheid van geweld die is gebaseerd op een speciaal daarvoor ontworpen index. Onder schadelijkheid wordt verstaan *"de mate waarin het geheel aan ervaringen met lichamelijk geweld van de partner schadelijk is voor het lichamelijk en emotioneel welbevinden van de vrouw in de relatie"*. De index bestaat uit tien variabelen verdeeld over drie categorieën: aspecten van schadelijkheid, namelijk de aard van het gewelddadige gedrag, de aard van de gevolgen in termen van lichamelijk letsel en de subjectieve beleving van het geweld.

De keuze van Römkens, die grondig verschilt van deze van Straus, Gelles en Steinmetz, toont aan dat het uitgangspunt van de onderzoekers de gehanteerde definitie beïnvloedt.

Bruynooghe, Noelanders en Opdebeeck[8] wijzen er daarom terecht op dat wetenschappelijke onderzoekers in de praktijk gebruik maken van verschillen-

7 RÖMKENS, R.G., *Gewoon Geweld? Omvang, Aard, Gevolgen en Achtergronden van Geweld tegen Vrouwen in Heteroseksuele relaties*, Amsterdam, Swets en Zeitlinger, 1992, p. 55-56.

8 BRUYNOOGHE, R., NOELANDERS, S. en OPDEBEECK, S., o.c.

de soorten definities naargelang van de doelstelling van het onderzoek. In kwalitatief onderzoek wordt dan meestal gebruik gemaakt van een subjectieve definitie van geweld waarbij de invulling van het begrip aan de onderzoekssubjecten wordt overgelaten, weliswaar met behulp van een aantal trefwoorden. Kwantitatief onderzoek maakt in de regel gebruik van lijsten met gewelddadige handelingen. De respondenten wordt dan niet gevraagd of zij ooit een vorm van geweld hebben meegemaakt, maar aan de hand van een lijst met een aantal concrete vormen van geweld wordt nagegaan of men dergelijke handeling meemaakte.

Uit enkele bijdragen over fysiek geweld in *'Current Controversies on Family Violence*[9] blijkt dat de definiëring van centrale variabelen beïnvloed kan worden door gehanteerde theoretische uitgangspunten. Straus[10] en Kurz[11] bijvoorbeeld laten zich respectievelijk leiden door het sociologische standpunt en door het man-vrouwstandpunt. Beïnvloed door dit feministische standpunt, focust Kurz dan ook op het geweld van mannen tegen vrouwen, terwijl Straus benadrukt dat fysiek geweld ook een zaak is van mannelijke slachtoffers en vrouwelijke plegers.

2. DE FAMILIALE CONTEXT

Het definiëren van geweld is één zaak, het kaderen in een familiale context een andere. Als de term huiselijk (of huishoudelijk) gebruikt wordt in verband met relaties en geweld, dan verwijst dit vrij duidelijk naar geweld binnen gezinsverband of tussen samenwonenden. Het blijft natuurlijk een vrij algemene definitie, feministische onderzoekers zullen trouwens opmerken dat huiselijk geweld een 'genderneutrale' term is die voorbijgaat aan het feit dat vooral vrouwen slachtoffer zijn in deze materie. Om deze of andere motieven focussen sociologen dan ook vaak op één bepaalde vorm van geweld tussen familieleden zoals kindermishandeling door ouders of geweld van de man op zijn vrouwelijke partner, tegelijkertijd vragen anderen zich af of de kennis over die aspecten in het bij-

9 GELLES, R.J. en LOSEKE, D.R., *Current Controversies on Family Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1993, 390 p.

10 O.c., p. 69.

11 KURZ, D., 'Physical assaults by husbands: A major social problem' in GELLES, R.J. en LOSEKE, D.R., o.c., p. 88-103.

zonder wel toelaat conclusies te trekken over 'geweld in de familie' in het algemeen en of het niet beter is het fenomeen in zijn geheel te onderzoeken.

Onder meer Straus, Gelles en Steinmetz huldigen de mening dat fenomenen zoals partnergeweld niet kunnen begrepen worden buiten de context van familiaal geweld in zijn geheel. Voor hun onderzoek definieerden zij een familie als volgt: een gehuwd of ongehuwd samenwonend koppel[12]. Meer dan de helft van de koppels had kinderen maar dat was geen criterium van selectie. Met dat onderzoek proberen zij aan te tonen dat het gezin niet altijd een homogene eenheid is waarvan de leden convergerende doelstellingen hebben maar dat er daarentegen vaak stresssituaties voorkomen die kunnen leiden tot geweld. Zij brengen dat geweld niet in verband met geslachtsspecifieke verschillen maar onderzoeken het geweld als een niet-geslachtsgebonden huiselijke problematiek.

Römkens[13] vindt dat een dergelijke aanpak van onderzoek weinig zicht levert op de meetbare aspecten van de fysieke en psychische gevolgen en de beleving ervan op individueel en relationeel niveau. Zij geeft dan ook geen algemene definitie. Zij maakt duidelijk dat zij zich in haar onderzoek concentreert op het geweld waarvan specifiek vrouwen in relaties het slachtoffer zijn en dan in het bijzonder in heteroseksuele partnerrelaties.

Bruynooghe, Noelanders en Opdebeeck onderzoeken het voorkomen van geweld in het algemeen en niet enkel binnen relaties, maar zij wijzen erop dat sinds de jaren negentig van de vorige eeuw de geweldsproblematiek in België niet meer enkel beschouwd wordt als een vrouwenprobleem maar dat ook de vraag wordt gesteld naar mannelijke slachtoffers. Het onderzoek van Straus, Gelles en Steinmetz bracht dat onderwerp ook al eerder ter sprake. In 1981 wezen zij op het bestaan van geweld van vrouwen tegen mannen in het gezin.

3. DE VOOR DIT ONDERZOEK GEBRUIKTE DEFINITIE

Onder meer omdat de eerste door het Comité P uitgevoerde toezichtsonderzoeken vervolgonderzoeken betroffen, hebben wij ons in het kader daarvan beperkt tot het onderzoek van de politionele aanpak inzake partnergeweld zoals

12 STRAUS, M. e.a., o.c., p. 24.
13 RÖMKENS, S., o.c., p. 4-6.

gedefinieerd in de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan. Wij namen dus, om praktische redenen, onze toevlucht tot wat hiervoor een legalistische, klassiek criminologische benadering genoemd werd. Hierdoor is echter wel vergelijking mogelijk met de eerder door het Vast Comité P gevoerde onderzoeken. Uit onderzoek van het Limburgs Universitair Centrum[14] is bovendien gebleken dat bij het plegen van fysiek geweld op vrouwelijke slachtoffers de partners de gevaarlijkste geweldplegers zijn.

Zoals blijkt uit wat voorafging, zijn wij er ons van bewust dat huiselijk of intrafamiliaal geweld ruimere begrippen zijn van een sociologisch probleem waarmee de politie vaak geconfronteerd wordt. Het onder die noemer bedoelde geweld omvat veel meer dan enkel fysieke slagen, bijvoorbeeld ook psychisch geweld.

Huiselijk geweld, waaronder partnergeweld kan begrepen worden, is bovendien niet als dusdanig als misdrijf of misdrijfcategorie vermeld in het Strafwetboek en kan allerlei (strafrechtelijke) vormen aannemen. Verschillende juridische kwalificaties kunnen hierop van toepassing zijn. Dit is ook de reden waarom er tot nog toe voor deze fenomenen geen uniforme registratiewijze van politionele cijfergegevens voorhanden is.

Ondertussen verschenen er echter twee omzendbrieven van het College van procureurs-generaal[15] waarvan kan verwacht worden dat de erin vervatte richtlijnen en aanbevelingen in de toekomst onder meer zullen leiden tot een betere registratie van het fenomeen. Hierdoor zullen politie- en beleidsverantwoordelijken over meer adequate cijfers kunnen beschikken. De concrete inhoud van die omzendbrieven komt later in dit cahier aan bod.

Vanwege de hierboven uiteengezette redenen beperkten wij ons voor ons laatste onderzoek dus tot partnergeweld, in de wetenschap dat de enquête in de politiezones zeker eveneens informatie aan het licht zou brengen met betrekking tot huiselijk geweld. Deze informatie vormde trouwens een meerwaarde en is het onderzoek alleen maar ten goede gekomen.

De conclusies en aanbevelingen kunnen daarom eveneens van toepassing zijn op het fenomeen huiselijk of intrafamiliaal geweld.

---

14 BRUYNOOGHE, R. e.a., o.c., p. 69.

15 De omzendbrieven COL 3/2006 van 1 maart 2006 en COL 4/2006 van 1 maart 2006 (B.S. van 3 april 2006).

Op basis van de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan, werd in dit onderzoek volgende definitie voor het begrip 'partnergeweld' gehanteerd: *"De opzettelijke aanrandingen van de fysieke integriteit (omschreven in de artikelen 398 tot 405 van het Strafwetboek, opzettelijk doden, niet doodslag genoemd, en opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen) gepleegd tegen de echtgenoot of de persoon met wie hij samenleeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft".*

4. NAAR EEN DEFINITIE VOOR POLITIE EN JUSTITIE

Zoals uit de vorige bijdragen blijkt, vormde de definitie zoals gehanteerd in de wet van 24 november 1997 tot voor kort de enige degelijke houvast voor politie en justitie in de bestrijding van dit fenomeen. Toch bleef de beperking van de definitie duidelijk zichtbaar binnen het ganse assortiment definities dat in wetenschappelijke en andere middens gehanteerd wordt. Vanuit de doelstelling om het familiale geweld in ruime zin aan te pakken, hanteerden diverse politiekorpsen, vaak in samenwerking met hun respectieve parketten, daarom meestal ruimere definities. Dit werkte echter geen uniformiteit, onder meer noodzakelijk voor de betrouwbaarheid van statistieken, in de hand.

De omzendbrief COL 3/2006 kan dit euvel verhelpen. In deze brief introduceert het College van procureurs-generaal een operationele definitie voor intrafamiliaal geweld die voortaan dient beschouwd te worden als *"gemeenschappelijke referentie voor politiemensen, magistraten en personeel van de parketsecretariaten".*

De definitie luidt als volgt: *"iedere vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld tussen leden van eenzelfde familie, ongeacht hun leeftijd"*. Bewust werd gekozen voor een ruime begripsomschrijving waarbij een niet-limitatieve lijst gevoegd wordt van meer dan 70 misdrijfkwalificaties. Het voordeel van deze definitie is onder meer dat ook niet-strafrechtelijke feiten zoals familiale geschillen voortaan kunnen worden opgenomen in de statistieken van intrafamiliaal geweld.

Bovendien zal het eenvoudige feit dat er nu eindelijk een eenduidige definitie bestaat en opgelegd wordt, leiden tot een beter zicht op zaken in deze materie. Het College van procureurs-generaal verwacht dat de politieambtenaren die fei-

ten in die materie vaststellen, een vermelding aanbrengen op het proces-verbaal waaruit blijkt of het gaat om *intrafamiliaal geweld binnen het koppel* (partnergeweld), *tegen descendenten* of *tegen andere leden*.

Van de hiervoor genoemde in 2006 verschenen omzendbrieven kan worden verwacht dat onderzoekers en beleidsmensen in de toekomst wel over adequate cijfers zullen kunnen beschikken.

HOOFDSTUK 2
METHODOLOGIE

1. METHODOLOGIEELSTELLING

Zoals eerder vermeld, volgt het Vast Comité P sinds 1998 op hoe de politiediensten in hun werking rekening houden met feiten van partnergeweld. Kort na de politiehervorming werd de tijd rijp geacht om na te gaan in welke mate rekening gehouden werd met de eerdere conclusies en aanbevelingen terzake.

De doelstelling van het in 2004 uitgevoerde opvolgingsonderzoek werd als volgt geformuleerd:
"Het verkrijgen van een globaal inzicht in de wijze waarop de nieuw opgerichte geïntegreerde politie de problematiek van partnergeweld behandelt met betrekking tot:

1. *Opleiding*
2. *Registratie*
3. *Eerstelijnspolitie*
4. *Fenomeenopvolging op het lokaal niveau (met het oog op preventie en ter ondersteuning van de verschillende functionaliteiten)*
5. *Slachtofferbejegening*

teneinde na te gaan of deze aanpak kan geoptimaliseerd worden".

Deze doelstelling vormt tot op heden nog steeds de basis voor de verdere opvolging van de problematiek door het Vast Comité P.

2. SELECTIE VAN DE ONDERZOEKSEENHEDEN

Deze rubriek bevat een opsomming van de voor de verscheidene fasen van het onderzoek in 2004 geselecteerde onderzoekseenheden.

1) Wat de (niet-)baremische en basisopleiding betreft:
   federale politie: Algemene directie personeel – Directie van de opleiding

2) Wat de registratie op federaal niveau betreft:
   federale politie:
   a) Algemene directie operationele ondersteuning – Directie van de nationale gegevensbank
   b) Algemene directie van de gerechtelijke politie – Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen
   c) Arrondissementele informatiekruispunten
3) Wat de integrale aanpak van het fenomeen bij de lokale politie betreft:
   selectie van 10 politiezones. Op aselecte wijze werden de volgende tien zones geselecteerd, evenredig verdeeld over het Nederlandse en het Franse taalgebied:

Zone	**Nummer PZ**	**Aantal gemeenten**	**Aantal inwoners**	**Provincie/ arrondissement**
Botte du Hainaut	5334	5	29.309	Henegouwen/ Charleroi
Famenne – Ardenne	5300	12	66.623	Luxemburg/ Marche-en-Famenne
Haacht	5395	3	36.343	Vlaams-Brabant/ Leuven
Jodoigne	5276	5	33.832	Waals-Brabant/ Nijvel
VLAS	5456	3	94.779	West-Vlaanderen/ Kortrijk
Namen	5303	1	10.5121	Namen/ Namen
Sint-Niklaas	5432	1	68.125	Oost-Vlaanderen/ Dendermonde
Sint-Truiden	5376	3	51.348	Limburg/ Hasselt
Voorkempen	5355	4	78.505	Antwerpen/ Antwerpen
Weser-Göhl	5292	4	42.335	Luik/ Eupen

3. METHODEN VAN DATAVERZAMELING EN ANALYSE

Achtereenvolgens werden voor het onderzoek in de periode van december 2003 tot en met maart 2004 volgende onderzoeksstappen doorlopen:

1) Documentenanalyse:
   a) Federaal veiligheids- en detentieplan
   b) Nationaal veiligheidsplan
   c) Zonale veiligheidsplannen betrokken zones
2) Schriftelijke bevraging van de betrokken directies van de federale politie en na analyse interview met de voor de materie verantwoordelijke officier.
3) Uitvoering van een controle bij de geselecteerde politiezones:
   a) Brief aan alle 196 zones ter aankondiging van het onderzoek
   b) Brief aan de geselecteerde zones
   c) Opstellen en uittesten vragenlijst
   d) Interview zonechef en fenomeenverantwoordelijke
   e) Focusgroepen met eerstelijnspolitieambtenaren

De interviews met de politieambtenaren gebeurden in de vorm van groepsgesprekken door middel van focusgroepen. Het aanduiden van de deelnemers werd overgelaten aan de zonechef. Dit was een bewuste keuze. Deze optie hield het gevaar in dat zonechefs enkel op voorhand geïnformeerde medewerkers zouden aanduiden, waardoor wij een vertekend beeld van de werkelijkheid zouden krijgen. Wij wilden echter vermijden dat door het *at random* aanduiden van personeelsleden de dienstplanning van de zone en van de individuele medewerkers zou worden ontregeld, waardoor weerstand tegen het gesprek zou kunnen ontstaan. De ervaring van de gesprekken in de tien korpsen leerde ons trouwens dat men overal vrijuit gesproken heeft. In de meeste zones waren onze gesprekspartners mensen die gewoon die dag van dienst waren en slechts in een beperkt aantal zones waren de deelnemers doelbewust geselecteerd.

HOOFDSTUK 3
RELEVANTE REGELGEVING

1. OVERZICHT

De voornaamste wet- en regelgeving in dit verband is, zoals hiervoor reeds aangehaald, vervat in de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan. In de omzendbrief nummer 3025 uitgaande van de heer auditeur-generaal bij het Militair Gerechtshof wordt de vernoemde wet uitvoerig becommentarieerd en verduidelijkt.

Zijn verder van belang: de OOP 15*ter*, artikel 46 van de wet op het politieambt en artikel 123 van de wet op de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

Sinds kort kunnen daar ook de in 2006 verschenen omzendbrieven COL 3/2006 en COL 4/2006 van het College van procureurs-generaal aan toegevoegd worden. Twee belangrijke documenten met betrekking tot het strafrechtelijke en politionele beleid inzake partnergeweld.

2. DE WET VAN 24 NOVEMBER 1997

Deze wet wijzigt enkele bepalingen in het Strafwetboek, het Wetboek van Strafvordering en de wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporingen ten huize of huiszoekingen mogen worden verricht.

Strafwetboek
Ingevolge artikel 2 van de wet (gewijzigd bij de wet van 28 november 2000) geldt de strafverzwaring opgelegd in artikel 410 van het Strafwetboek eveneens ten opzichte van de schuldige van de in dit artikel beoogde opzettelijke aanrandingen van de fysieke integriteit (omschreven in de artikelen 398 tot 405, opzettelijk doden, niet doodslag genoemd, en opzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen) gepleegd tegen de echtgenoot of de persoon met wie hij samen-

leeft of samengeleefd heeft en een duurzame affectieve en seksuele relatie heeft of gehad heeft.

Wetboek van Strafvordering
Uitbreiding van de artikelen 46 en 49 van het Wetboek van Strafvordering die regelen dat, naast het hoofd van het huis, ook het slachtoffer van de beoogde misdrijven de procureur des Konings (art. 46) of de politieofficieren, hulpofficier van de procureur des Konings (art. 49), kan verzoeken het misdrijf vast te stellen.

Wet van 7 juni 1969
Uitbreiding van artikel 1.3° van deze wet teneinde de huiszoeking en vaststellingen mogelijk te maken tussen 21.00 en 05.00 uur.
De wet voorziet eveneens de mogelijkheid voor een aantal instellingen van openbaar nut en verenigingen om met instemming van het slachtoffer *"in rechte op te treden"*.

3. DE WET VAN 28 JANUARI 2003

Met deze wet tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden wordt artikel 410 van de wet van 24 november 1997, gewijzigd bij de wet van 28 november 2000, aangevuld met betrekking tot de verhoging van de maximumstraf. Maar vooral wordt wettelijk de mogelijkheid vastgelegd voor echtgenoten of wettelijk samenwonenden die slachtoffer zijn van partnergeweld om het genot van de gemeenschappelijke woning toegewezen te krijgen.

4. DE COL 3/2006

De, eerder aangehaalde, gemeenschappelijke omzendbrief van het College van procureurs-generaal COL 3/2006 omvat twee kernpunten met betrekking tot intrafamiliaal geweld:
- De vastlegging van een eensluidende definitie van intrafamiliaal geweld in rechtszaken;
- De identificatie en eenvormige registratie van situaties begrepen onder de definitie van intrafamiliaal geweld.

Deze omzendbrief wil er dus onder meer toe bijdragen de registratie van feiten van intrafamiliaal geweld te verbeteren en te uniformiseren en derhalve ook de mogelijkheden tot bevraging in FEEDIS en ISLP te optimaliseren.

5. DE COL 4/2006

De gemeenschappelijke omzendbrief van het College van procureurs-generaal COL 4/2006 gaat dieper in op het strafrechtelijk beleid ten aanzien van partnergeweld en bevat een aantal duidelijke richtlijnen voor de aanpak van dit fenomeen door parket en politie.

De omzendbrief wijst op de noodzakelijkheid van een multidisciplinaire aanpak van deze vorm van intrafamiliaal geweld en bepaalt een aantal minimummaatregel*en* voor een integrale aanpak van het fenomeen.

Partnergeweld wordt in de omzendbrief gedefinieerd op basis van de definitie in de COL 3/2006 in die zin dat het begrip er kan in geïntegreerd worden, maar met de specifieke bepaling van wat onder partner moet worden begrepen. Voor deze laatste begripsbepaling herneemt de brief de definiëring van de wet op het partnergeweld[16].

De in de omzendbrief gehanteerde definitie is daardoor ruimer dan deze in laatstgenoemde wet, want niet alleen fysiek maar ook seksueel, psychisch of economisch geweld wordt onder de definitie begrepen.

Verder bepaalt de omzendbrief met betrekking tot de politie onder meer de eenvormige wijze waarop de politie op het proces-verbaal terzake melding dient te maken van 'intrafamiliaal geweld binnen het koppel', de opdracht van de aan te duiden referentieambtenaar bij de politie, een aantal te volgen regels bij politietussenkomst en een aantal extra maatregelen ter bescherming van het slachtoffer.

De impact van deze omzendbrief op de politionele aanpak van het fenomeen komt later in dit cahier nog aan bod.

---

16 Wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tegen partners tegen te gaan (*B.S.* van 6 februari 1998).

6. DE OOP 15*TER*, ARTIKEL 46 WPA EN ARTIKEL 123 WGP

De omzendbrief van de minister van Binnenlandse Zaken OOP 15*ter* beschrijft de wettelijke plicht van de politiediensten inzake slachtofferbejegening.

Artikel 46 van de wet op het politieambt stelt: *"De politiediensten brengen de personen die hulp of bijstand vragen in contact met de gespecialiseerde diensten. Zij verlenen bijstand aan de slachtoffers van misdrijven, inzonderheid door hen de nodige informatie te verstrekken".*

Artikel 123 van de wet op de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus bepaalt: *"De politieambtenaren dragen te allen tijde en in alle omstandigheden bij tot de bescherming van de medeburgers en tot de bijstand die deze laatsten mogen verwachten, alsook, wanneer de omstandigheden het vereisen, tot het doen naleven van de wet en tot het behoud van de openbare orde. Zij nemen de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in acht en verbinden zich ertoe die te doen naleven".*

HOOFDSTUK 4
ANALYSE EN BELEIDSDOCUMENTEN

In een onderzoek dat peilt naar de manier waarop de politie omgaat met het fenomeen partnergeweld is het raadzaam eerst eens te kijken in hoeverre in beleidsdocumenten die richting geven aan het dagelijkse politiefunctioneren, rekening wordt gehouden met het probleem.

1. FEDERAAL VEILIGHEIDS- EN DETENTIEPLAN

Het federaal veiligheids- en detentieplan[17] beschouwt het fenomeen 'partnergeweld' niet als prioriteit.

In de inleiding van dit plan vinden we op het eerste zicht wel twee prioriteiten die raakvlakken kunnen vertonen met het fenomeen dat het voorwerp uitmaakt van het onderzoek, namelijk 'de gewelddelicten terugschroeven' en 'de seksuele misdrijven maximaal voorkomen'.

Het programma 'gewelddelicten' voorziet in het project 'preventie geweld in gezinnen'. Geweld tussen partners wordt hierin vermeld als één van de vormen die het huiselijk geweld kan aannemen. Gelijkheid, emancipatie, partnerschap en wederzijds respect moeten het uitgangspunt vormen van een gestructureerd en continu beleid tegen gezinsgeweld. Deze uitgangspunten zullen vertaald worden in een aantal afzonderlijke projecten die betrekking hebben op: vorming en informatie, een effectieve maatschappelijke reactie via bemiddeling, begeleiding en bestraffing, de rechten van de slachtoffers, de behandeling van de daders en de opvolging en evaluatie van het beleid ten aanzien van huiselijk geweld.

[17] Het betreft een veiligheidsplan opgesteld door de federale regering, in overeenstemming met het federaal regeerakkoord.

In het project 52 'de eerste lijn: detectie en melding of doorverwijzing' van het federale programma 'seksuele misdrijven' wordt de rol van de eerstelijnszorg bij de preventie van seksueel misbruik benadrukt.

De aangiftebereidheid naar justitie en het beroepsgeheim worden naar voor geschoven als mogelijke belemmerende factoren bij de detectie van het fenomeen.

In het luik repressie wordt aangehaald dat er voldoende en permanent moet worden geïnvesteerd in de expertise met betrekking tot het verhoren van jongeren en gehandicapten. Tevens wordt verwezen naar een degelijke uitbouw van de daderprofilering.

De therapeutische omkadering naar zowel het slachtoffer als de dader is een kritische succesfactor binnen de nazorg.

Opzettelijke slagen en verwondingen (gevechten en familiale geschillen) zijn binnen het grootstedenbeleid een prioriteit.

2. NATIONAAL VEILIGHEIDSPLAN

Het nationaal veiligheidsplan waarborgt een globale en geïntegreerde aanpak van de veiligheid en verzekert de samenhang van het optreden van de politiediensten. De zonale veiligheidsplannen houden er rekening mee[18].

In het nationaal veiligheidsplan 2001-2002 stond het fenomeen 'seksueel misbruik en geweld in gezinnen' als prioriteit opgetekend onder de 'prioritaire veiligheidsfenomenen voor de lokale politie'.

In het nationaal veiligheidsplan 2003-2004 was 'partnergeweld' niet als prioriteit opgenomen.

Het fenomeen 'slagen en verwondingen, zoals gevechten en familiale geschillen' wordt er wel beschouwd als een bijzonder veiligheidsprobleem[19]. Logi-

[18] Artikel 4 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus.

[19] Veiligheidsprobleem dat een bijzondere, zo niet prioritaire, aandacht verdient, voornamelijk vanwege de lokale politie.

scherwijze vermelden de politiezones deze problematiek en de aanpak ervan eventueel in hun zonaal veiligheidsplan, indien ze ermee geconfronteerd worden.

Op 30 maart 2004 werd het nationaal veiligheidsplan 2004-2007 goedgekeurd door de Ministerraad. In dit laatste nationaal veiligheidsplan is partnergeweld niet als prioriteit geselecteerd. In het punt 4.3.2. van deel 1, de bedrijfsmatige werking, vermeldt het nationaal veiligheidsplan wel dat de interzonale samenwerking dient versterkt, in het bijzonder door de oprichting van één dienst slachtofferonthaal ten bate van meerdere zones. Hoewel deze maatregel kadert in de filosofie om zo veel mogelijk politiemensen vrij te maken voor het eigenlijke politiewerk op het terrein, lijkt dit een opportuniteit om deze aanbevolen vernieuwde werkwijze nog professioneler te gaan invullen. Dit zou eveneens de aanpak van partner- en intrafamiliaal geweld ten goede kunnen komen.

3. ZONALE VEILIGHEIDSPLANNEN

De analyse van de zonale veiligheidsplannen 2003-2004 van alle Belgische politiezones gebeurde in eerste instantie aan de hand van de gegevens beschikbaar bij de federale politie, Directie van de relaties met de lokale politie (CGL). Deze informatie werd vervolgens vergeleken met de inlichtingen die ons werden verstrekt door de zones zelf.

De kwantitatieve analyse is gebaseerd op de vraag hoeveel politiezones het fenomeen partnergeweld als prioriteit in het zonaal veiligheidsplan (ZVP) hebben ingeschreven. Bij uitbreiding, werd eveneens nagegaan hoeveel politiezones het fenomeen huiselijk, partner- of intrafamiliaal geweld als prioriteit in het zonaal veiligheidsplan hebben opgenomen[20].
Uit de gegevens van CGL bleek dat de vermelde fenomenen in 31 zones als prioriteit of aandachtspunt in aanmerking werden genomen.

[20] De uitbreiding naar de ruimere begrippen intrafamiliaal en huiselijk geweld wordt in de fase van de documentenanalyse verantwoord omdat beide begrippen, ongeacht de gehanteerde definitie, meestal het fenomeen partnergeweld omvatten en de aanduiding van deze ruimere begrippen als prioriteit in het ZVP de aandacht van de lokale politiezone voor partnergeweld impliceert.

Eenzelfde analyse van de zonale veiligheidsplannen 2005-2008 toont aan dat dit momenteel voor 57 zones het geval is. Voor 37 zones is de problematiek een aandachtspunt en 20 zones beschouwen problemen gerelateerd aan intrafamiliaal geweld als een prioriteit.

Ondanks deze substantiële vooruitgang blijft dergelijk aantal weinig op een geheel van 196 zones. Of een fenomeen al dan niet opgenomen is in het zonaal veiligheidsplan staat weliswaar niet in rechtstreeks verband met de aandacht die de politie eraan besteedt, maar toch kan het opnemen van een veiligheidsprobleem in het zonaal veiligheidsplan een impuls zijn voor het vrijmaken van capaciteit en voor aandachtsvestiging op het probleem.

In de bijlagen bij dit cahier wordt een overzicht gegeven van de politiezones die het fenomeen in het zonaal veiligheidsplan hebben opgenomen.

HOOFDSTUK 5
OPLEIDING

Dit hoofdstuk geeft de onderzoeksresultaten weer van het opvolgingsonderzoek in 2004 en van de situatie eind 2006. Voor elke opleiding is daarom een paragraaf toegevoegd waarin de situatie op dit ogenblik wordt weergegeven. In het kader van dit cahier werd geen nieuwe bevraging bij de politiescholen uitgevoerd. De resultaten van de bevraging in 2004 zijn hierna evenwel niet opgenomen, enerzijds omdat dit de enige gegevens zijn die hun relevantie enigszins verloren hebben en anderzijds omdat niet alle scholen reageerden op onze schriftelijke vraag.

1. BASISOPLEIDING

1.1 Wettelijke basis

In het kader van dit onderzoek hebben wij vooral aandacht besteed aan de relevante wetgeving inzake het inhoudelijk aspect van de onderscheiden opleidingen.

Het Koninklijk besluit van 20 november 2001 vormt de basis voor de inhoud van de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten.

Het raamkader van de basisopleiding tot (hulp)agent, inspecteur, hoofdinspecteur en commissaris en de voorbereidende opleiding tot hoofdinspecteur en commissaris is vervat in het ministerieel besluit van 24 oktober 2002 houdende het algemeen studiereglement betreffende de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten (*B.S.* van 10 december 2002).

De programma's van de diverse vernoemde opleidingen maken deel uit van een bijlage bij het ministerieel besluit. Deze programma's leggen de krachtlijnen van de opleiding vast.

1.2 Directie van de opleiding

Van de Directie van de opleiding (DPF) kregen wij de eerste inlichtingen met betrekking tot de plaats van het fenomeen partnergeweld in de voorbereidende en de basisopleiding.

De verstrekte informatie bevat een analyse van voornoemd ministerieel besluit van 24 oktober 2002. De DPF vermeldt de modules waarin het onderwerp partnergeweld aan bod zou kunnen komen. Telefonisch deelde men mee dat de gedetailleerde inhoud van wat gedoceerd wordt enkel via de diverse politiescholen kan bekomen worden.

De verstrekte inlichtingen worden weergegeven in de tabel op de volgende bladzijde.

Basis- en voorbereidende opleidingen:

Type opleiding	Doelgroep	Titel
Basisopleiding	INP	**Module 5**: slachtoffers kunnen onthalen, opvangen en antwoorden op vragen van bijstand **Module 6**: de gemeenschapsgerichte politiezorg **Module 8**: de aanpak van courante fenomenen (2. kunnen tussenkomen en de vaststellingen kunnen doen n.a.v. misdrijven tegen personen) (specificiteiten m.b.t. slachtofferopvang) (5. kunnen tussenkomen en de vaststellingen kunnen doen n.a.v. discriminatie en racisme t.o.v. minderheden) (7. kunnen tussenkomen n.a.v. situaties inzake jeugdzorg)
Basisopleiding	HINP	**Module 2**: de plaats, de functie en de rol van de hoofdinspecteur van politie in de politiediensten (2.2. de bufferfunctie van de HINP – kunnen opvangen en doorverwijzen van slachtoffers van (bijzondere categorieën van) misdrijven) **Module 9**: courante opdrachten (algemene en bijzondere verhoortechnieken eigen aan slachtoffers…) **Module 10**: specifieke situaties (toepassingen van beschikkingen inzake de wetgeving op de jeugdbescherming)

Type opleiding	Doelgroep	Titel
Basisopleiding	CP	**Module 2**: de plaats en de rol van de commissaris van politie in de samenleving en in de politiediensten (2.5. op leidinggevend niveau, de rol van de politie begrijpen in de context van de slachtofferbejegening) **Module 9**: de uitoefening van opdrachten en bevoegdheden van de CP inzake gerechtelijke politie (9.2. primaire processen …: aanreiken van interventiepatronen voor de volgende misdrijven: … familiale en andere geschillen …)
Voorbereidende opleiding	HINP CP	**Module 3**: de plaats en de rol van de inspecteur van politie in de politiediensten (3. actief luisteren) **Module 5**: initiatie in de primaire politionele processen (1. weten hoe slachtoffers worden onthaald, opgevangen en geholpen …)

1.3 De huidige situatie

Vanaf begin 2007 zullen verschillende aanpassingen worden aangebracht aan het programma van de basisopleiding voor inspecteurs. Onder impuls van het Nationaal Actieplan Partnergeweld 2004-2007 zal er van dan af ook meer aandacht worden besteed aan de problematiek van het partnergeweld. Dit actieplan, dat door de Ministerraad werd goedgekeurd op 7 mei 2004, omvat zes grote strategische doelstellingen waarvan het uitwerken van maatregelen inzake opleiding en vorming – ook voor politie – er één is.

In het nationaal actieplan inzake de bestrijding van partnergeweld, goedgekeurd op de interministeriële conferentie van 8 februari 2006, worden de lopende acties en perspectieven die het gevolg zijn van het eerst vermelde actieplan opgesomd. De acties 31 tot en met 34 hebben betrekking op de vorming van de politieambtenaren.

De Directie van de opleiding voorziet in de nieuwe invulling van het programma van de basisopleiding tot inspecteur de nodige ruimte voor aandacht voor het probleem. In module 5 '*Slachtoffers kunnen onthalen, opvangen en antwoorden op vragen van bijstand*' (zie hiervoor) zal, meer bepaald in module 5.1

'*Tussenkomen en vaststellingen doen naar aanleiding van misdrijven tegen personen*', expliciet aandacht moeten worden besteed aan de problematiek van intrafamiliaal en partnergeweld.

In de basisopleiding voor hoofdinspecteur worden voorlopig geen wijzigingen aangebracht. De basisopleiding voor commissaris daarentegen zal aangepast worden, maar of er ook plaats zal zijn voor meer expliciete aandacht voor de problematiek van partnergeweld kon men op het ogenblik van de bevraging nog niet met zekerheid meedelen.

2. VOORTGEZETTE OPLEIDING

2.1 Wettelijke basis

De kwestie van de voortgezette opleidingen van de personeelsleden van de politiediensten wordt geregeld in het koninklijk besluit van 22 oktober 2003.

2.2 Principe

Het algemene doel van de voortgezette opleidingen bestaat erin de eerder verworven kennis en vaardigheden van de politieambtenaren te onderhouden, te actualiseren en uit te diepen en hen toe te laten nieuwe competenties te verwerven.

In dit verband wordt een onderscheid gemaakt tussen baremische en niet-baremische voortgezette opleidingen.

De baremische opleiding is een verplichte noodzakelijkheid voor de promotie binnen eenzelfde kader en heeft dan ook rechtstreeks gevolgen op financieel en administratief statutair vlak. De 'gewone' voortgezette opleiding daarentegen is niet verplicht en de deelname heeft geen statutaire gevolgen.

2.3 Baremische opleiding

2.3.1 Thema's

Volgende thema's werden in 2003-2004 aangeboden als baremische opleiding:
- Beheer en behandeling van de operationele politionele informatie;
- Geweldbeheersing: nieuwe filosofie;
- Geweldbeheersing: psychosociale vaardigheden gebonden aan het beheer van een crisissituatie;
- Psychosociaal: persoonlijke ontwikkeling en stressbeheer;
- Psychosociaal: communicatietechnieken, interpersoonlijke ontwikkeling;
- Algemeen management;
- Toegepast management over actieplannen;
- Toegepast management over personen;
- Statuut van de personeelsleden van de geïntegreerde politie;
- Cultuur, deontologie en integriteit;
- Beheer van human resources;
- Beheer van materieel en financiën;
- Werking en organisatie van de federale politie;
- Werking en organisatie van de lokale politie;
- Community policing;
- Administratieve politie: filosofie van de ordehandhaving;
- Beheer van gebeurtenissen;
- Administratieve politie: wegverkeer;
- Plaats en functie van de rol van een gerechtelijke dienst in onze samenleving;
- Misdrijven tegen eigendommen;
- Misdrijven tegen personen;
- Georganiseerde criminaliteit;
- Economische en financiële criminaliteit;
- Lokale en federale gerechtelijke onderzoeken.

In de baremische opleiding wordt geen bijzondere aandacht geschonken aan het fenomeen van intrafamiliaal geweld. Enkele thema's kunnen wel nuttig zijn voor politietussenkomsten in het algemeen en dus ook naar aanleiding van familiale moeilijkheden, maar de aanpak van partner- of intrafamiliaal geweld in het bijzonder komt niet aan bod.

2.3.2 De huidige situatie

In 2006 worden in de baremische opleiding nog steeds grotendeels dezelfde thema's aangeboden. De hiervoor onder de nummers 12 en 19 tot en met 24 vermelde thema's verdwenen uit het aanbod en nieuwe thema's worden niet vermeld[21].

Volgens informatie van de DPF werd sinds 2006 wel een module *'politionele slachtofferbejegening'* toegevoegd aan de voortgezette baremische opleidingen. De agenda van de voortgezette opleidingen op de website van de DPF[22] vermeldt inderdaad dat in 2006 in totaal acht sessies inzake politionele slachtofferbejegening zullen worden gegeven als baremische opleiding. De verwezenlijking van deze baremische opleiding is opgenomen als actiepunt in het Nationaal actieplan inzake de strijd tegen het partnergeweld. De federale politie en de politiescholen hebben dit punt dus gerealiseerd. In welke mate de problematiek van partnergeweld in deze opleiding specifiek aan bod komt, is echter niet duidelijk.

2.4 Andere, niet-baremische opleidingen

Twee soorten opleidingen vallen onder deze noemer, de functionele opleiding en de, reeds eerder vermelde, niet-baremische voortgezette opleiding.

De functionele opleiding wordt ingericht om personeelsleden toe te laten bepaalde competenties te verwerven die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van een welbepaalde functie (motorrijder, hondengeleider...).

2.4.1 Informatie van de Directie van de opleiding

Van de DPF kregen wij in 2004 rechtstreeks een aantal gegevens met betrekking tot functionele en voortgezette opleidingen die verband houden met partnergeweld en die van 2001 tot begin 2004 werden ingericht.

---

21 Informatie afkomstig van de DPF en raadpleegbaar op http://www.police.ac.be/menu_16.htm#liste_for.

22 Informatie op http://www.police.ac.be/menu.php?id=109&lang=nl&liste=0&classement=5&&ecole=all.

Type opleiding	Dossier DPF	Titel	School	Datum
Functionele opleiding	D72	Onthaaltechnieken voor slachtoffers van daden van fysiek of seksueel geweld	APPEV	van 30.05.2001 tot 01.06.2001
Voortgezette opleiding	D/362	Intrafamiliaal geweld	PIVO	05.06.2002
Voortgezette opleiding	D/552	Intrafamiliaal geweld	POTVA	van 07.05.2001 tot 05.06.2001
Voortgezette opleiding	D/281	Anti-stalking	PIVO	10.06.2002

2.4.2 De huidige situatie

Inzake het aanbod van de voortgezette niet-baremische opleiding heeft de DPF geen zeggenschap over de politiescholen. Toch heeft zij alle scholen op de hoogte gebracht van het Nationaal Actieplan Partnergeweld, in het bijzonder met betrekking tot de doelstellingen inzake opleiding van politiemensen. Volgens informatie verkregen van de DPF zijn er in de Franstalige politiescholen in 2006 weinig opleidingsinitiatieven genomen inzake intrafamiliaal of partnergeweld. Langs Nederlandstalige zijde is er in 2006 wel een ruim aanbod van cursussen intrafamiliaal geweld in het kader van de niet-baremische voortgezette opleiding. Dit blijkt ook bij raadpleging van de agenda van de opleidingen op de website van de DPF[23].

Tegen begin 2007 zal de DPF een lijst opmaken van de prioritaire niet-baremische voortgezette opleidingen waarvoor de politiescholen een financiële tegemoetkoming ontvangen. Intrafamiliaal en partnergeweld zullen in die lijst opgenomen worden. De DPF hoopt op die manier de organisatie van opleidingen in die materie te stimuleren.

De opleidingen die momenteel in de politiescholen worden gegeven en verband houden met de materie, zijn volgens de DPF, naast de baremische opleiding slachtofferbejegening: eerste onderzoek bij volwassen slachtoffers van zedendelicten, intrafamiliaal geweld, intrafamiliaal geweld: stalking en politio-

[23] Informatie op http://www.police.ac.be/menu.php?id=109&lang=nl&liste=0&classement=5&&ecole=all.

neel reageren en omgaan met intrafamiliale conflicten binnen allochtone gezinnen.

HOOFDSTUK 6
REGISTRATIE

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de tot september 2006 in de Algemene nationale gegevensbank beschikbare cijfergegevens.

1. REGISTRATIE VAN FEITEN IN DE ALGEMENE NATIONALE GEGEVENSBANK (ANG)

1.1 Algemeen

Sinds de politiehervorming werd de Algemene nationale gegevensbank (ANG) voorzien door artikel 44 van de wet op het politieambt (WPA) geleidelijk aan ingevoerd. De lokale politiediensten werden stapsgewijs rechtstreeks verbonden met de ANG via het ISLP-platform[24] dat in elke politiezone werd geïnstalleerd. Het is dus voornamelijk via het kanaal van de lokale politie[25] dat de criminaliteitsgegevens worden geregistreerd en toegezonden aan de ANG. De registratie van feiten in ISLP is gestoeld op een nomenclatuur met een juridisch grondvlak die meer dan 800 feiten bevat.

Voorlopig blijven de politiediensten, gelijktijdig met de voeding van het informaticasysteem gemeenschappelijk aan de lokale politie en de federale politie, gegevens toezenden voor statistische doeleinden. Deze gegevens, die vroeger bedoeld waren om geïntegreerde interpolitionele criminaliteitsstatistieken

[24] *Integrated System For Local Police.*

[25] Bijkomend kunnen sommige diensten van de federale politie feiten van deze aard akteren.

(GICS)[26] op te stellen, dienen nu hoofdzakelijk om, indien nodig, de gegevens van de ANG aan te vullen voor statistische doeleinden.

1.2 Registratie van feiten van geweld tussen (ex-)partners

Zoals voor elke andere inbreuk, wordt de registratie van feiten van geweld tussen (ex-) partners of, *sensu lato*, feiten van intrafamiliaal geweld uitgevoerd vanuit ISLP naar aanleiding van het opstellen van processen-verbaal.

Op het vlak van de vatting van geïnformatiseerde gegevens in ISLP kan alleen de inbreuk opzettelijke slagen en verwondingen een differentiatie vormen in het kader van de criminaliteit die raakt aan de familiekring (nomenclatuur). Zo is het, bij de vatting van de gegevens, mogelijk te vermelden dat er (ex-)partners betrokken zijn bij de feiten. In de ANG zijn er geen gepersonaliseerde gegevens beschikbaar over de slachtoffers. Maar het is wel mogelijk om bij de vatting in het informaticasysteem, voor elke overtreding geregistreerd door de politiediensten, de band tussen de dader en het slachtoffer te specificeren. Deze codering gebeurt op basis van specifieke tabellen waarin verschillende mogelijkheden zijn opgenomen. Hoewel deze optie tot in 2006 slechts een eenvoudige keuzemogelijkheid was die zeer verschillend werd gebruikt door de politiediensten, zoals we verder zullen zien, is dit sinds de omzendbrief COL 3/2006[27] een verplichting[28]. Bovendien legt deze omzendbrief de politiediensten ook de verplichting op om in een daartoe voorzien veld in de hoofding van het procesverbaal te vermelden dat het gaat om een geval van intrafamiliaal geweld tussen

---

26 De geïntegreerde interpolitionele criminaliteitsstatistieken (GICS) zijn voortgevloeid uit het wetenschappelijk onderzoek dat werd gevoerd in de jaren 80 en werden geleidelijk aan beter uitgewerkt vanaf 1989. Vanaf 1994 beheerde de afdeling "Steun aan het politiebeleid" van de Algemene Politiesteundienst (APSD) een statistische gegevensbank. Deze gegevensbank werd gevoed met gegevens van de drie grote politiekorpsen uit die tijd: de gemeentepolitie, de rijkswacht en de gerechtelijke politie. De voeding van het systeem steunde op een gezamenlijke nomenclatuur van de strafrechtelijke misdrijven (identiek aan deze die nu wordt gebruikt). In het kader van de politiehervorming werd de gespecialiseerde dienst van de APSD die de GICS opmaakte, ingelijfd in de Directie van de nationale gegevensbank (DSB).

27 Gemeenschappelijke omzendbrief COL 3/2006 van 1 maart 2006 van het College van procureurs-generaal betreffende de definitie van het intrafamiliaal geweld en de extrafamiliale kindermishandeling, de identificatie en de registratie van dossiers door de politiediensten en de parketten.

28 Hiertoe moeten de politieambtenaren in hun proces-verbaal de relatie weergeven die bestaat tussen de dader en het slachtoffer.

partners. Om de implicaties van die nieuwe omzendbrief aan de politieambtenaren duidelijk te maken, hebben de politieverantwoordelijken een communicatie-inspanning geleverd en handelden diverse publicaties over die problematiek[29].

2. BESCHIKBARE CRIMINALITEITSCIJFERS

2.1 Politiële criminaliteitsstatistieken

Bepaalde gegevens die van belang zijn voor dit onderzoek, zijn onmiddellijk voorhanden in de politiële criminaliteitsstatistieken die jaarlijks worden gepubliceerd, *in casu* de feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners in familiekring. De bijlagen 1 tot 6 geven, per arrondissement, de cijfers weer die werden gepubliceerd in 2006 met betrekking tot opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners tussen 2000 en 2005. Ter vergelijking en ter informatie, werden de cijfers betreffende opzettelijke slagen en verwondingen in het kader van familiale geschillen getoetst aan het totale aantal slagen en verwondingen in familiekring en aan het totale aantal feiten geregistreerd op arrondissementsniveau.

2.2 Extractie van gegevens uit de operationele database van de ANG

Aangezien het onderzoeksveld van deze studie veel ruimer is dan opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners, was het nodig andere gegevens in te zamelen om de andere vormen van geweld tussen (ex-)partners af te bakenen.

Op ons verzoek heeft de DSB gegevens gehaald uit de ANG (operationele database) op basis van het bestaan van een band tussen de dader en het slachtof-

[29] Met name: (1) Infodoc. Maandblad van het kaderpersoneel nr. 121 van maart 2006 "Omzendbrief intrafamiliaal en partnergeweld: voor meer overleg en een doeltreffender antwoord"; (2) Info Nieuws ANG nr. 19 van april 2006 "Nieuwe omzendbrief Intrafamiliaal geweld"; (3) Politiejournaal & Politieofficier nr. 5, mei 2006: "Blauw van jou… Deel 1: Nieuwe omzendbrieven over intrafamiliaal geweld"; (4) Politiejournaal & Politieofficier nr. 6, juni 2006 : "Blauw van jou… Deel 2: Concrete antwoorden op intrafamiliaal geweld".

fer. Deze extractie gebeurde in augustus 2006, per gerechtelijk arrondissement en per kwalificatie van het feit geregistreerd in de ANG voor de periode 2003-2006 (eerste zeven maanden van 2006).

De ruwe gegevens die werden geleverd door de DSB werden bestudeerd om het aantal verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn in het kader van de geregistreerde feiten te bepalen. Het resultaat van deze verwerking is, per jaar en per gerechtelijk arrondissement, opgenomen in de bijlagen 9 tot 12.

3. ANALYSE

3.1 Exhaustiviteit van de feiten geregistreerd in de ANG in het algemeen

Uit het toezichtsonderzoek dat het Comité P in 2002 heeft gevoerd inzake politionele criminaliteitsstatistieken is gebleken dat die statistieken toentertijd niet de nodige garanties boden op het vlak van volledigheid noch op het vlak van de kwaliteit van de gegevens als gevolg van de overgang naar het globale telematische concept binnen de geïntegreerde politie. In 2002 en 2003 heeft de Directie van de nationale gegevensbank van de federale politie (DSB) grote inspanningen geleverd om de voeding van de gegevensbanken te standaardiseren en de cijfers bedoeld om de politionele criminaliteitsstatistieken op te maken, aan te vullen. Hiervoor werden de gegevens van de ANG en die van andere beschikbare politionele gegevensbanken samengebracht[30]. Hiertoe werden de gegevensbanken tegelijkertijd afgesloten en, bij de samensmelting van de gegevens afkomstig uit verschillende registratiesystemen, werden dubbele registraties geschrapt. Vanaf 2004 werd deze inspanning voortgezet door de bepaling van het ideale telmoment, dit wil zeggen het ogenblik vanaf hetwelk de toevoeging van nieuwe gegevens geen invloed meer heeft op de conclusies die men in termen van tendensen uit de cijfers kan trekken. Dit tijdstip wordt bepaald

[30] PIP, mini-PIP, Polis Brigade en ISLP voor 2002.

op basis van een statistische benaderingswijze[31] die werd ontwikkeld in samenwerking met de universitaire onderzoekers[32]. De politionele criminaliteitsstatistieken worden dan gepubliceerd vanuit de statistische gegevensbank van de ANG. De eerder opgemaakte criminaliteitscijfers werden opnieuw berekend om rekening te houden met de nieuwe registraties en om hun vergelijkbaarheid te garanderen.

Gezien de verschillende initiatieven die werden ontplooid om de volledigheid van de gegevens te verbeteren, kan de vergelijkbaarheid van de cijfers die door de DSB werden gepubliceerd in het kader van de politionele criminaliteitsstatistieken in 2006 als goed worden beschouwd voor de jaren 2000 tot 2004, aangezien de kaap van 99% exhaustiviteit van de gegevens bereikt en zelfs overschreden is. Met de cijfers 2005 moet omzichtig worden omgesprongen want hier bedraagt het exhaustiviteitspercentage slechts 97,05% met een statistische zekerheidsmarge van 95%.

3.2 Specifieke factoren die de vatting van feiten van geweld tussen (ex-)partners in de ANG kunnen beïnvloeden

3.2.1 Vatting en codering van feiten

Daar politieambtenaren bij de vatting van de feiten verplicht zijn de aard van de relatie dader/slachtoffer te karakteriseren, kunnen de feiten van geweld tussen (ex-)partners onmiddellijk worden gevonden. De volledigheid van de registratie van feiten in de ANG is uiteraard afhankelijk van de kwaliteit van de codering van de gegevens. Een onjuiste of geen kwalificatie door de verbaliserende agenten van feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners of de relatie tussen dader en slachtoffer kan een onjuist beeld geven van het fenomeen.

---

31 Vanuit de vaststelling dat de feiten soms pas in de ANG worden ingevoerd lang nadat ze zijn gepleegd, wordt de vergelijking gemaakt met de vattting van gegevens in epidemiologische onderzoeken. Er verstrijkt soms heel wat tijd tussen het ogenblik waarop men een ziekte oploopt en het ogenblik waarop deze ziekte uitbreekt. Een soortgelijk fenomeen tekent zich af voor de criminaliteitscijfers. Er is soms een groot tijdsverschil tussen de verschillende sleutelmomenten van een strafbaar feit: het ogenblik waarop het feit wordt gepleegd, het ogenblik waarop aangifte wordt gedaan bij de politie, het ogenblik waarop het feit door de politie wordt ingevoerd en gevalideerd, enz.

32 Limburgs Universitair Centrum (LUC, Diepenbeek, *Center for statistics*, Prof. Molenberghs).

Wanneer men de tabellen als bijlage bekijkt, is het duidelijk dat de codering van het verband dader/slachtoffer soms zeer onvolledig is, want deze parameter moest vóór april 2006 niet verplicht worden geregistreerd. Daarenboven zijn er wijzigingen opgetreden in de vatting van gegevens omdat sommige categorieën en klassen van relaties tussen de dader en het slachtoffer geschrapt werden, terwijl andere werden gecreëerd in het licht van de toepassing van de nieuwe omzendbrief COL 3/2006[33]. Deze wijzigingen zijn erop gericht een overeenstemming te bereiken tussen de aandachtspunten inzake intrafamiliaal geweld en de soorten relaties die kunnen bestaan tussen de dader en het slachtoffer. Op die manier kunnen ook de gegevens die worden gebruikt binnen het gerecht en de politiediensten worden geüniformiseerd. Gezien deze wijzigingen kunnen wij enkel de exhaustiviteit en de kwaliteit evalueren van de codering van de gegevens waarover wij beschikken. Deze situatie verhindert ook vergelijking met de jaargegevens, waardoor ze niet volledig kunnen worden geëxploiteerd. Dat is de reden waarom wij ons hebben beperkt tot de vergaring van de meest recente gegevens om een idee te hebben van de omvang van het fenomeen.

3.2.2 Aangifte en melding van feiten

Het al dan niet melden van feiten aan de politie heeft een grote invloed op het aantal geregistreerde feiten en het beeld dat men kan hebben van het fenomeen. Een hele reeks factoren kunnen de slachtoffers ertoe aanzetten om geen klacht in te dienen. Proefondervindelijk weten we dat het *'dark number'* in de problematiek die ons bezighoudt, zeer groot is.

Een andere parameter waarmee rekening moet worden gehouden, is de min of meer volledige aangifte van de feiten door de politiediensten. In dit opzicht is het zeker dat de politieambtenaren die tussenkomen in een moeilijke familiale context eerst proberen "de zaak te regelen" zonder de betrokkene onmiddellijk

[33] Hierbij moet worden gewezen op het feit dat de categorie van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners is opgedoken in de statistieken in 1998 ingevolge de invoering van de verzwarende omstandigheid voorzien door de wet van 1998. Dit is dus een betrekkelijk nieuwe categorie. Tevoren werden deze feiten geregistreerd onder de rubriek slagen en verwondingen naar aanleiding van familiegeschillen (deze categorie omvatte de feiten gepleegd door en op samenwonenden, zelfs indien er wettelijk gezien geen bloedband of band door huwelijk tussen deze personen bestaat). Vanaf 1999 is er dus een sterke daling merkbaar van het absolute aantal geregistreerde feiten in de categorie van opzettelijke slagen en verwondingen in het kader van familiegeschillen en een net zo aanzienlijke stijging van het aantal feiten in de nieuwe categorie.

voor het gerecht te brengen, wat een ontegensprekelijke impact heeft op de registratie van feiten in de ANG. In dit verband voorziet de COL 4/2006[34] dat er een proces-verbaal wordt opgemaakt en overgemaakt aan de procureur des Konings in alle gevallen van partnergeweld wanneer het aangeklaagde of vastgestelde gedrag een strafbaar feit inhoudt. Indien er geen misdrijf is gepleegd, beveelt de omzendbrief aan om een proces-verbaal op te maken onder tenlasteleggingscode 42L wegens familiaal geschil. Wanneer geen proces-verbaal wordt opgemaakt, moet een spoor van de interventie worden bewaard bij de politie voor het geval er later een proces-verbaal zou worden opgemaakt voor nieuwe feiten waarin die interventie wordt vermeld.

Uit de Veiligheidsmonitor die een module bevat voor de melding en aangifte van misdrijven, worden we echter niets wijzer. De hoedanigheid van de (ex-)partner is immers geen parameter waarmee rekening wordt gehouden in de analyses.

3.2.3 Andere factoren

Zoals voor elke andere vorm van criminaliteit, is er een reeks factoren die al dan niet een invloed kunnen hebben op de registratie van feiten in de ANG, meer bepaald: (1) de wijzigingen aangebracht aan het veiligheidsbeleid zowel op federaal als op lokaal vlak; (2) het feit dat vanaf 2001 een onbeperkt aantal kwalificaties kan worden vermeld in één enkel proces-verbaal, terwijl er tot in 2000 slechts drie kwalificaties konden worden aangebracht; (3) het verschillende beleid gevoerd door andere instanties die betrokken partij zijn bij het fenomeen.

3.3 Opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor de periode 2003-2006

3.3.1 Contextualisatie van de gegevens

De criminaliteitscijfers brengen slechts een gedeelte van de werkelijke criminaliteit aan het licht, met name de criminaliteit die door de politiediensten wordt geregistreerd. Deze cijfers zijn op zich dus niet voldoende om de werkelijke cri-

[34] Gemeenschappelijke omzendbrief COL 4/2006 van 1 maart 2006 van de Minister van Justitie en het College van procureurs-generaal betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld.

minaliteit op betrouwbare wijze te meten. Ze benaderen slechts zeer onvolledig de werkelijkheid. Om meer duidelijkheid te hebben omtrent deze ruwe gegevens, moeten ze dus in de juiste context worden geplaatst. Dit kan door andere gegevens in aanmerking te nemen die bijkomende toelichting kunnen verschaffen (socio-morfologische gegevens…).

Aangezien het fenomeen geweld tussen partners een zeer lokaal karakter vertoont, moeten de contextualisatie en de fijne analyse op dit niveau geschieden. Wij zullen ons dus beperken tot eenvoudige vaststellingen op basis van de cijfers in ons bezit en niet trachten precieze verklaringen te geven.

3.3.2 Omvang van het fenomeen en tendensen

Tussen 2000 en 2004 bedraagt het aantal opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners tussen 0,71% en 1,03% van het totale aantal feiten geregistreerd door de politiediensten. Daarenboven bevinden deze feiten zich, voor dezelfde periode, in een marge die schommelt tussen: (1) 39,17 en 48,35% van het totale aantal opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring; (2) 9,68 en 12,89 % van het totale aantal aantastingen van de fysieke integriteit.

Gezien de positieve evolutie van de exhaustiviteit van de beschikbare gegevens in de criminaliteitsstatistieken, is het thans mogelijk om een trend op lange termijn te schetsen van dit fenomeen voor de periode 2000 tot 2004, zelfs 2005. Zoals uit de samenvattende tabel in bijlage 7 blijkt, is de algemene tendens er één van een sterke tot zeer sterke stijging van het aantal feiten geregistreerd wegens opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners.

In elf arrondissementen noteert men een forse stijging. De reden voor deze stijging ligt waarschijnlijk in een betere bewustmaking[35] van de politiediensten voor de problematiek door de diverse initiatieven die terzake de laatste jaren werden ontplooid.

Men kan deze stijging voorstellen door de cijfers van twee jaren te vergelijken, zoals in de tabel in bijlage 7 gebeurt tussen 2000 en 2004 en tussen 2000 en 2005, maar de gegevens in de tabel laten ook toe om de jaarlijkse gemiddelde

[35] Dit gaat gepaard met een hoge verbaliseringsgraad door de politie voor geweldfeiten tussen (ex-)partners en een voelbare verhoging van de registratie van feiten in de ANG.

stijging over de vijf jaren te berekenen. Het resultaat van deze berekening is in onderstaande figuur weergegeven.

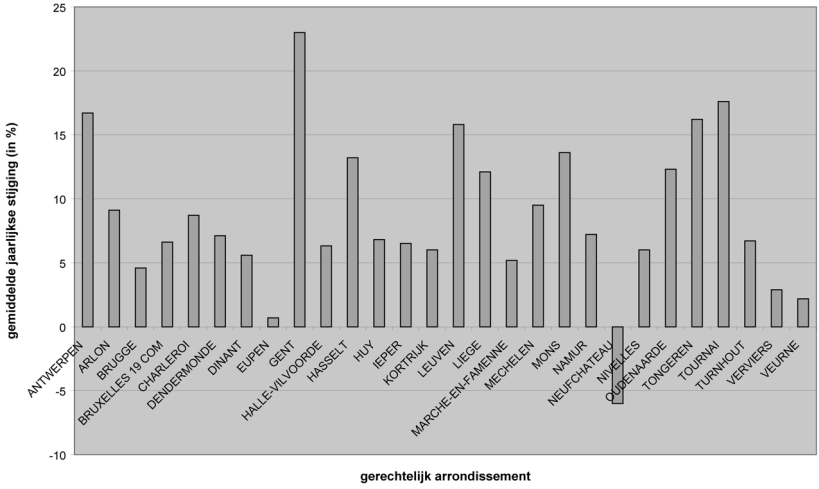

Figuur 1: Gemiddelde jaarlijkse stijging van de geregistreerde feiten van slagen en verwondingen tussen (ex-)partners, uitgedrukt in % per gerechtelijk arrondissement

Om een uitspraak te kunnen doen over een werkelijke wijziging in het fenomeen als dusdanig, moet men nog wat geduld oefenen en de toekomstige gegevens afwachten. De toename in registratie zou zich immers in 2006 en 2007 moeten voortzetten als gevolg van de verbaliseringsplicht voor de politiediensten die recentelijk in herinnering werd gebracht in de omzendbrieven COL 3/2006 en COL 4/2006.

Het is mogelijk een specialisatie-index[36] te berekenen voor de meest recente en meest betrouwbare gegevens (cijfers 2004). Deze index geeft het belang weer

36 Dit is de verhouding tussen twee cijfers:
- Het aantal feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor het arrondissement gedeeld door het totale aantal feiten voor het arrondissement;
- Het aantal feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners voor alle arrondissementen samen gedeeld door het totale aantal feiten voor alle arrondissementen samen.

Het cijfer 1 wijst erop dat het arrondissement rond het algemeen gemiddelde schommelt. Een cijfer groter dan 1 wijst erop dat het arrondissement meer 'gespecialiseerd' is in het geanalyseerde fenomeen, terwijl een cijfer kleiner dan 1 aanduidt dat het fenomeen minder vertegenwoordigd is binnen het arrondissement.

dat de feiten van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners vertegenwoordigen binnen elk arrondissement in verhouding tot het totale aantal geregistreerde feiten (alle misdrijven). In bijlage 8 wordt de specialisatie-index 2004[37] grafisch weergegeven. We stellen vast dat de index in zeven arrondissementen zeer nauw aanleunt bij het gemiddelde en dat zes arrondissementen een matig divergente index vertonen. Het meest markante zijn de vijftien arrondissementen waarvan de index sterk afwijkt van het gemiddelde. De arrondissementen Aarlen, Brugge, Dinant, Halle-Vilvoorde, Hoei, Ieper, Neufchâteau, Nijvel en Turnhout hebben de laagste specialisatie-index. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het totale aantal geregistreerde feiten in de arrondissementen Aarlen, Dinant, Hoei, Ieper en Neufchâteau tamelijk laag is. In de arrondissementen Antwerpen, Dendermonde, Bergen, Namen, Oudenaarde en Doornik is dit fenomeen daarentegen eerder oververtegenwoordigd, wat erop kan wijzen dat de lokale politiediensten meer aandacht besteden aan dit fenomeen en/of dat het fenomeen intrinsiek aanwezig is in die arrondissementen.

3.4 Verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG tussen 2003 en 2006

3.4.1 Gebruik en volledigheid van de gegevens

De cijfers houden enkel rekening met het aantal verbanden tussen dader en slachtoffer geregistreerd in de ANG. Het gaat dus niet om het aantal zaken, dossiers, feiten of processen-verbaal. Het is dus perfect mogelijk dat er verschillende verbanden bestaan tussen dezelfde dader en hetzelfde slachtoffer in het kader van diverse inbreuken die het voorwerp zijn van eenzelfde proces-verbaal.

De cijfers geleverd door de DSB zijn de cijfers afkomstig uit de enige operationele gegevensbank van de ANG. Hierdoor zijn ze waarschijnlijk niet volledig, want niet verwerkt en niet 'aangevuld' met gegevens afkomstig uit andere gegevensbanken, zoals het geval was bij het opmaken van de officiële politiesta-

[37] De indices van de grafiek worden ingedeeld volgens kleur:
- Licht: arrondissementen met een index zeer dicht bij het gemiddelde;
- Iets donkerder: arrondissementen waarvan de index licht tot matig afwijkt van het gemiddelde;
- Zeer donker: arrondissementen waarvan de index sterk afwijkt van het gemiddelde.

tistieken. Door de wijzigingen in registratie van de gegevens, die hiervoor zijn besproken, en door het gebrek aan exhaustiviteit in de registratie van het verband dader/slachtoffer, kunnen de gegevens bovendien niet zonder voorbehoud worden aangewend. Bijgevolg kunnen de cijfers die uit de operationele gegevensbank van de ANG worden gehaald, niet worden vergeleken met andere cijfers, onder meer de politionele criminaliteitsstatistieken.

3.4.2 Vaststellingen en tendensen

De verschillende tabellen als bijlage die cijfers bevatten betreffende de verbanden tussen daders en slachtoffers tonen onomstotelijk aan dat de codering van dit gegeven sterk verschilt van arrondissement tot arrondissement[38]. Niettemin merken we op dat de politiediensten de laatste jaren steeds meer geneigd zijn om dit soort van verband te coderen[39]. Dit toont aan dat er steeds meer belangstelling is voor het fenomeen. Wat bijzonder in het oog springt, is de zeer forse stijging van het aantal verbanden in 2006. Voor de eerste zeven maanden van dit jaar overschrijdt het aantal verbanden al het totale aantal verbanden geregistreerd in 2005. Dit is ongetwijfeld een gevolg van de omzendbrief COL 3/2006[40]. Dit bewijst tevens hoe onvolledig de cijfers waren waarover we tot nog toe beschikten. Momenteel kan er dus geen trend worden geschetst over de evolutie in de tijd van verschillende vormen van feiten van geweld tussen (ex-)partners noch een relevante vergelijking worden gemaakt tussen de arrondissementen. Wij kunnen wel een kwantitatief klassement in dalende orde opstellen op basis van het percentage van de verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn waarbij het jaar 2004 als referte wordt genomen (meest recente en meest betrouwbare cijfers).

---

38 Vergeten we niet dat het verband dader/slachtoffer niet moest worden geregistreerd vóór de publicatie van de omzendbrief COL 3/2006 en zijn inwerkingtreding op 3 april 2006.

39 De telling die eind 2003 werd verricht in het kader van het onderzoek door het Comité P heeft voor de jaren 2000, 2001 en 2002 respectievelijk 1227, 1051 en 1497 verbanden tussen (ex-)partners aan het licht gebracht.

40 Aangezien de omzendbrief COL 3/2006 pas op 3 april 2006 in werking is getreden, was de verwachte impact op de registratie van gegevens echter nog niet helemaal merkbaar in de cijfers op het ogenblik dat dit cahier werd samengesteld.

Tabel 1: Verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn, geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG in dalende orde geklasseerd (refertejaar 2004)

	2003		2004		2005		2006 (7 maanden)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Opzettelijke slagen en verwondingen	1.455	44,44%	1630	45,94%	1664	50,30%	2.006	57,49%
Bedreigingen	516	15,76%	536	15,11%	447	13,51%	324	9,29%
Opzettelijke beschadiging	394	12,03%	438	12,34%	369	11,15%	382	10,95%
Pesterijen	386	11,79%	391	11,02%	387	11,70%	456	13,07%
Andere misdrijven*	319	9,74%	328	9,24%	243	7,35%	170	4,87%
Diefstal met verzwarende omstandigheden	85	2,60%	70	1,97%	65	1,96%	55	1,58%
Moord	35	1,07%	57	1,61%	52	1,57%	31	0,89%
Verkrachting	24	0,73%	33	0,93%	25	0,76%	26	0,75%
Brandstichting	13	0,40%	16	0,45%	12	0,36%	10	0,29%
Aanranding van de eer	9	0,27%	15	0,42%	6	0,18%	1	0,03%
Wederrechtelijke vrijheidsberoving	11	0,34%	12	0,34%	19	0,57%	14	0,40%
Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	5	0,15%	7	0,20%	3	0,09%	2	0,06%
Aanranding van de eerbaarheid	9	0,27%	6	0,17%	10	0,30%	7	0,20%
Woonstschennis	5	0,15%	5	0,14%	1	0,03%	1	0,03%
Uitbuiting/aanzetting tot ontucht	6	0,18%	4	0,11%	4	0,12%	1	0,03%
Foltering en mishandeling	2	0,06%	0	0,00%	1	0,03%	3	0,09%
Totaal	3.274	100%	3.548	100%	3.308	100%	3.489	100%

* De categorie 'Andere misdrijven' bevat de verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de ANG die kwalitatief noch kwantitatief significant zijn.

Uit deze tabel blijkt dat opzettelijke slagen en verwondingen, bedreigingen, opzettelijke beschadiging en pesterijen de belangrijkste vormen van geweld tussen (ex-)partners zijn. Dit klassement lijkt overeen te stemmen met de proefondervindelijke kennis die we hebben van het fenomeen.

Tabel 2: Aantal verbanden dader/slachtoffer geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG[41]

	2003	2004	2005	2006
Verbanden dader/slachtoffer in familiekring	4.912	5.413	5.134	4.819
Verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn	3.274	3.548	3.308	3.489
% verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn	66,65%	65,54%	64,43%	72,40%

Uit deze tabel blijkt dat het percentage verbanden dader/slachtoffer waarbij (ex-)partners betrokken zijn, schommelt tussen 64,43 en 66,65 % van het aantal verbanden in het kader van de familiekring voor de periode 2003-2005[42]. Hieruit kunnen we afleiden dat het fenomeen van de intrafamiliale criminaliteit lijkt te zijn toegespitst op de problematiek van (ex-)partners.

4. ALGEMENE DIRECTIE VAN DE GERECHTELIJKE POLITIE (DGJ) – DIRECTIE VAN DE BESTRIJDING VAN DE CRIMINALITEIT TEGEN PERSONEN (DJP)

4.1 Contact met de directeur DGJ/DJP

In het kader van het onderzoek in 2004 hebben wij contact gehad met het diensthoofd van de Directie van de bestrijding van de criminaliteit tegen personen.

Hij heeft ons enkele bedenkingen meegedeeld met betrekking tot de betrokkenheid van de DGJ/DJP bij de problematiek van dit toezichtsonderzoek:

41 De telling die eind 2003 werd verricht in het kader van het onderzoek door het Comité P heeft voor de jaren 2000, 2001 en 2002 respectievelijk een percentage van 66,18 %, 65,97 % en 64,69 % verbanden tussen (ex-)partners aan het licht gebracht.

42 De cijfers 2006 zijn nog onvoldoende betrouwbaar.

(1) volgens hem zou het fenomeen niet echt tot de bevoegdheid van de centrale diensten van de federale politie horen. Gezien zijn aard zou dit fenomeen veeleer een bevoegdheid van de lokale politie zijn; (2) het fenomeen wordt binnen zijn dienst niet als prioriteit beschouwd, er werden andere prioriteiten bepaald. Deze stand van zaken houdt echter geen ontkenning in van het werkelijke bestaan noch van het belang van dit fenomeen; (3) indien het fenomeen als prioriteit zou moeten worden behandeld op het niveau van de DGJ/DJP, dan zou de cel 'Geweld tegen personen' van de dienst 'Agressie' zich met deze problematiek moeten bezighouden; (4) er zou rekening zijn gehouden met sommige parameters die verband houden met dit fenomeen bij het opstellen van het nationaal politieel veiligheidsbeeld 2000-2001 (NPVB); (5) het is niet uitgesloten dat federale steun wordt verleend aan het lokale niveau door tussenkomst van de gedeconcentreerde federale politie en de bestuurlijke directeurs-coördinators (DirCo). In dat geval zou het hoofdzakelijk gaan om de inzet van strategische analisten om studies te maken over het fenomeen; (6) er bestaat geen specifieke gegevensbank voor de inzameling van informatie met betrekking tot het fenomeen. Dit soort gegevens wordt trouwens niet ingezameld; (7) er werd geen recente en gestructureerde analyse gemaakt van het fenomeen partnergeweld op het niveau van de diensten van de DGJ; (8) in het kader van de werking van de federale politie worden de leden van de DJP in het algemeen en de dienst 'Agressie' in het bijzonder geconfronteerd met het fenomeen naar aanleiding van het onderzoek van andere vormen van geweld die tot de federale prioriteiten behoren. Zo kan elke studie uitgevoerd door de strategische analisten, bij het onderzoek van de hoedanigheid van de slachtoffers en daders, enkele vaststellingen inzake partnergeweld bevatten.

4.2 Beschouwing van het fenomeen in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld

4.2.1 Algemeen

In het verlengde van de beschouwingen van het diensthoofd van DGJ/DJP, zijn wij nagegaan in welke mate het fenomeen partnergeweld in aanmerking werd genomen voor de bepaling van de prioriteiten in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld (NPVB).

Het NPVB werd ontwikkeld binnen de federale politie om de politionele veiligheidsproblemen duidelijk te identificeren, de omvang ervan te evalueren

en aan de verantwoordelijke politieoverheden de nodige elementen aan te reiken opdat ze hun prioriteiten zouden kunnen bepalen rekening houdend met het belang en de ernst van deze fenomenen[43].

De eerste versie van dit instrument was het veiligheidsbeeld 2001-2002 en werd gebruikt in het kader van het nationaal veiligheidsplan (NVP) 2003-2004.

4.2.2 Fenomenen waarmee rekening is gehouden in het NPVB

De fenomenen waarmee rekening is gehouden in het NPVB voor de selectie van de prioriteiten hebben betrekking op criminaliteit, verkeer en openbare orde. Wat de criminaliteit betreft, kunnen de aanvankelijk geselecteerde fenomenen behoren tot één van de drie volgende categorieën: misdrijven[44], criminele figuren[45] of ruimere fenomenen[46].

Het fenomeen misdrijven tegen de fysieke integriteit (moord, doodslag, slagen en verwondingen, bedreigingen, zedendelicten…) maakt deel uit van de selectie. In deze categorie bevinden zich heel wat feiten van partnergeweld, een fenomeen dat echter niet als dusdanig is opgenomen.

4.2.3 Methode om de prioritaire fenomenen te bepalen

De benadering in het kader van het NPVB bestaat erin de veiligheidsfenomenen onderling te vergelijken door gebruik te maken van een multicriteria-beslissingsmethode. De veiligheidsfenomenen zijn beschreven op basis van diverse kenmerken waarbij elk kenmerk betrekking heeft op een bepaald aspect op het vlak van het belang, de ernst of de problematische aard van de fenomenen.

---

43 Zie in dit verband de brochure 'Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001' uitgegeven door de dienst strategische analyse van de federale politie in april 2002.

44 Misdrijven beschreven in het Strafwetboek.

45 Benadering van criminele incidenten die nauw aansluiten bij de dagelijkse realiteit en de politiepraktijk.

46 Activiteitendomeinen van criminelen die een geheel vormen op basis van een welbepaalde context, maar die verschillende zeer diverse misdrijven kunnen inhouden.

4.3 Nieuwe criminaliteitstendensen

In het hoofdstuk over de nieuwe criminaliteitstendensen[47] van het NPVB wordt vastgesteld dat er steeds meer geweld wordt gebruikt in de verschillende lagen van de samenleving[48]. In het gedeelte over het huiselijk geweld kunnen we het volgende lezen: *"Huiselijk geweld is geweld gepleegd tussen de leden van eenzelfde gezin. Dit is geen nieuw fenomeen, maar wel een sterk onderschat fenomeen. De meeste gevallen van doodslag vloeien immers voort uit familiale of echtelijke ruzies die fataal aflopen omdat er zich wapens binnen bereik van de daders bevinden. In België raakt dit soort gevallen de publieke opinie nog meer wanneer blijkt dat het slachtoffer in het verleden meermaals klacht had ingediend"*.

4.4 Conclusies en aanbevelingen van de opstellers van het NPVB

De opstellers van het nationaal politieel veiligheidsbeeld besluiten[49] dat één van de belangrijkste nieuwe tendensen is *"een toename van geweld bij alle soorten misdrijven. Er wordt meer geweld aangewend zowel in de gezinnen als op school of op het werk, maar ook in de misdaadmilieus …"*.

Op basis van de gemaakte analyse suggereren ze tevens dat de eerste en de tweede groep feiten die respectievelijk de ernstigste en de ernstige fenomenen weergeven, zouden kunnen worden beschouwd als prioritaire fenomenen voor de federale politie en, in voorkomend geval, voor de lokale politie.In deze groep van ernstige fenomenen treffen we de misdrijven tegen de fysieke integriteit aan die partnergeweld inhouden.

47 Deze vaststellingen worden gedaan op basis van gegevens ingezameld vanuit open bronnen.

48 Brochure 'Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001', p. 81-82.

49 Brochure 'Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2000-2001', p. 97.

4.5 Beschouwing van het fenomeen 'misdrijven tegen de fysieke integriteit' in het kader van het nationaal veiligheidsplan

Het nationaal veiligheidsplan wordt voorbereid door de federale politie. Het omvat onder andere de prioritaire doelstellingen van de federale politie bepaald door de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie, de manier waarop ze moeten worden verwezenlijkt en de verdeling van de middelen.

De misdrijven tegen de fysieke integriteit zijn opgenomen als prioriteit in het nationaal veiligheidsplan 2003-2004, maar hoofdzakelijk onder de aspecten met betrekking tot seriegewijs gepleegde feiten. Het is de strijd tegen dit soort criminaliteit die werd geconcretiseerd in operationele doelstellingen. Er werd geen bijzondere aandacht besteed aan de strijd tegen het fenomeen partnergeweld of, in ruimere zin, het fenomeen intrafamiliaal geweld.

4.6 Analyse

Dat het fenomeen partnergeweld niet als dusdanig als prioriteit is opgenomen in het nationaal veiligheidsplan, betekent niet *ipso facto* dat het bestaan en/of het belang ervan wordt genegeerd.

De multicriteria-beslissingsmethode die wordt gebruikt in het kader van het NPVB werd toegepast op het fenomeen 'aantasting van de fysieke integriteit' in de ruime zin (alle vormen van aantasting van de fysieke integriteit) en niet op de diverse bestanddelen van het fenomeen. In deze stand van zaken kan geen objectief klassement worden opgesteld van de verschillende bestanddelen van het fenomeen in het algemeen en van het fenomeen partnergeweld in het bijzonder.

Het partnergeweld en het intrafamiliaal geweld vertonen inderdaad *a priori* een sterk lokaal karakter gezien de plaats waarop de misdrijven worden gepleegd en gezien hun erg begrensde gevolgen. Het is dus goed denkbaar dat dit aspect van het fenomeen 'aantasting van de fysieke integriteit' niet als prioriteit werd

beschouwd op federaal niveau wegens dit uitgesproken lokale karakter[50]. Andere vormen van aantasting van de fysieke integriteit, meer aangepast aan de federale specificiteiten, lijken dus de voorrang te hebben gekregen.

[50] Niettegenstaande de studie die werd uitgevoerd in het kader van het NPVB de nadruk legt op een sterke toename van dit type criminaliteit, op een stijging van het geweld binnen de maatschappij en op het feit dat 'huiselijk geweld' een sterk onderschat fenomeen is dat een rol speelt in de meeste gevallen van doodslag.

HOOFDSTUK 7
LOKALE POLITIE

Dit hoofdstuk omvat de analyse van de onderzoeken gevoerd in de tien politiezones. De punten 1 tot en met 7 beschrijven de resultaten van de gesprekken met de diverse zonechefs en hun beleidsmedewerkers, gegroepeerd rond een aantal functies met betrekking tot de politionele aanpak van het probleem. Vervolgens synthetiseren we de tien groepsgesprekken met hoofdinspecteurs en inspecteurs uit de operationele diensten. Dit laatste geeft goed weer hoe de eerstelijnspolitie omgaat met het fenomeen wanneer ze er beroepshalve mee geconfronteerd wordt. Uit de opvolging van de thematiek blijkt trouwens dat deze vaststellingen nog steeds niet aan actualiteit hebben ingeboet.

1. BENADERING VAN HET FENOMEEN – ZONAAL VEILIGHEIDSPLAN

In deze rubriek wordt per politiezone kort het antwoord weergegeven van de zonechef op de vraag of de onderzochte problematiek in het zonaal veiligheidsplan 2003-2004 was opgenomen. Vervolgens wordt op basis van de gegevens van de Directie van de relaties met de lokale politie verwezen naar het zonaal veiligheidsplan 2005-2008.

PZ 5276 (Jodoigne): gezien de erg beperkte politiecapaciteit worden de acties betreffende de prioriteiten[51] van het zonaal veiligheidsplan gepresteerd als overuren. In deze omstandigheden en rekening houdend met de wensen van de bevolking, is het geweld waarvan sprake niet opgenomen in het zonaal veiligheidsplan. Gezien het optreden van de dienst slachtofferhulp en het bestaan van een begeleidingscomité voor de diensten slachtofferbejegening, werd een informatica-instrument voor het personeel ontwikkeld, dat momenteel wordt geïmplementeerd. Tegelijkertijd werd een partnerschap aangegaan met de vzw 'Le Relais'[52] die momenteel over drie opvanghuizen beschikt in Jodoigne.

[51] Verkeersveiligheid, diefstal in woningen en 'overlast'.

[52] De vzw is een initiatief van het OCMW van de streek, in de woningen kan tijdelijk eerstelijnshulp worden geboden (in principe, 1 week, verlengbaar).

In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5292 (Weser-Gölh): dit fenomeen is geen prioriteit in deze zone. In 2003 werden er 21 gevallen van partnergeweld vastgesteld. Bovendien was er veeleer sprake van geschillen dan van gevallen van opzettelijke slagen en verwondingen. Bij de bepaling van de prioriteiten werd het fenomeen opgenomen in de selectietabel, maar alle betrokken partijen hebben dit punt geschrapt gezien de geringe zichtbaarheid ervan op lokaal niveau.Het parket is wel gevoelig voor dit soort van misdrijven en volgt de opmerkelijke zaken op en vergewist er zich van dat er geen druk gepaard gaat met de intrekking van klachten. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5300 (Famenne-Ardenne): gezien het tekort aan politiecapaciteit wilde de korpschef het aantal prioriteiten in het zonaal veiligheidsplan beperken. Toen dit plan werd opgemaakt, heeft de procureur des Konings dit punt laten inschrijven in de prioriteiten van het plan onder de benaming 'Seksueel misbruik en intrafamiliaal geweld', de zevende prioriteit (op 16). Het optreden terzake beperkt zich tot initiatieven die een "gewone"[53] behandeling van de zaak vergen. Er moet volgens de zonechef worden onderstreept dat in de zone de "opzettelijke slagen en verwondingen tussen partners en ex-partners" voor de jaren 2000-2002 jaarlijks gemiddeld 0,5 % van het totale aantal feiten vertegenwoordigen, hetzij 26 gevallen op 5.219 geregistreerde gevallen. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5303 (Namen): partnergeweld is geen prioriteit in het zonaal veiligheidsplan. Dit fenomeen werd door de verschillende actoren die het veiligheidsplan hebben opgesteld, niet opgenomen in de lijst van mogelijke prioriteiten. De overheden of externe partners hebben geen vraag in deze zin geformuleerd. Er zijn geen projecten in verband met partnergeweld omdat volgens de gekende cijfers de zone Namen maar weinig te maken heeft met dit fenomeen (340 feiten op 13.640 geregistreerde feiten, hetzij 2,5 %). In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5334 (Botte du Hainaut): de prioriteit is niet ingeschreven in het huidige zonaal veiligheidsplan, maar zal dit wel zijn in het volgende. Op basis van de inlichtingen waarover de korpschef momenteel beschikt, zal dit punt worden

[53] Omschrijvingen van het fenomeen door het parket, samenwerking met de sociale diensten, enz.

opgenomen als tweede of derde prioriteit, na verkeersveiligheid en misschien verdovende middelen. De cijfers in het bezit van de korpschef (afkomstig van ISLP) wijzen op ongeveer 50 feiten gedurende de afgelopen zes maanden en bovendien heeft 25 % van de interventies van de persoon die instaat voor slachtofferonthaal betrekking op dergelijke gevallen. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek als prioriteit opgenomen.

PZ 5432 (Sint-Niklaas): partnergeweld is niet aangeduid als prioriteit of als aandachtspunt en wordt in de reguliere werking behandeld. Tijdens de voorbereiding van het zonaal veiligheidsplan (analyse van de omgeving, wetenschappelijke onderbouw) is het fenomeen niet aan bod gekomen. De korpschef voegde eraan toe dat er in de stad veel sociale netwerken bestaan waarmee de politie samenwerkt. In de toekomst zijn er geen plannen om het fenomeen als prioriteit op te nemen. Het probleem kwam nog niet aan de orde in de zonale veiligheidsraad. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5456 (VLAS): partnergeweld vormt geen prioriteit of aandachtspunt in het zonaal veiligheidsplan. Geweld als algemeen fenomeen is echter wel weerhouden. Het item geweld vormt een permanent aandachtspunt doorheen de diverse prioriteiten van het zonaal veiligheidsplan. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek niet opgenomen.

PZ 5376 (Sint-Truiden): de aanpak van het fenomeen maakt niet specifiek deel uit van het zonaal veiligheidsplan. Er wordt wel aandacht besteed aan de problematiek en mogelijk komt huiselijk geweld als aandachtspunt in het volgende veiligheidsplan. Hierover bestaat evenwel nog geen zekerheid. De burgemeester besteedt in zijn publicatie over veiligheid in de stad namelijk de nodige aandacht aan huiselijk geweld. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek als prioriteit opgenomen.

PZ 5355 (Voorkempen): aangezien het nationaal veiligheidsplan de problematiek vermeldt, werd deze in de zone Voorkempen opgenomen in het zonaal veiligheidsplan. In de zone werd een project opgestart rond de aanpak van intrafamiliaal geweld. Ondersteund door een projectbegeleider, werkte een projectgroep een draaiboek uit waarin beschreven wordt hoe interveniërende politieambtenaren moeten handelen bij familiaal geweld. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is de problematiek als aandachtspunt opgenomen.

PZ 5395 (Haacht): het fenomeen is niet ingeschreven in het zonaal veiligheidsplan. Er is wel een korpsrichtlijn die weergeeft hoe meldingen van partner- en intrafamiliaal geweld moeten worden afgehandeld. De processen-verbaal worden voorzien van de vermelding 'intrafamiliaal geweld'. In het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 is 'familiaal geweld' opgenomen als prioriteit.

2. GEÏNTEGREERDE AANPAK, FENOMEENOPVOLGING OP LOKAAL NIVEAU

Aansluitend bij de benadering van het fenomeen werd nagegaan of de feiten van partnergeweld op het lokale niveau op één of andere manier worden opgevolgd.

In de meeste zones bekijkt de zonechef (of het diensthoofd interventie of een andere verantwoordelijke) elke ochtend de interventies in de politiezones aan de hand van de meldingen van de voorbije 24 uur. De dienst slachtofferbejegening doet dit eveneens. Het is deze laatste dienst die meestal een overzicht behoudt van het fenomeen. In het merendeel van de zones worden de tussenkomsten voor partnergeweld niet systematisch bijgehouden. De dienst slachtofferbejegening volgt de dossiers op in die zin dat aan bijkomende politionele slachtofferbejegening wordt gedaan indien dit door de interveniërende politieambtenaren als noodzakelijk gesignaleerd werd of als het slachtoffer daarom verzocht heeft.

In twee zones worden alle gemelde gevallen van intrafamiliaal geweld (inclusief partnergeweld) opgevolgd door een dienst die zich voornamelijk bezighoudt met de jeugd- en gezinsproblematiek. Met opvolging bedoelt men hier vooral de registratie van de feiten en het geven van advies aan de betrokkenen.

In de zone VLAS wordt, in het kader van een provinciaal project, elk slachtoffer van geweldpleging opnieuw gecontacteerd.

Er blijkt dat verschillende zonechefs wel aandacht hebben voor het probleem, maar dit gewoon beschouwen als één van de vele fenomenen waarmee politie geconfronteerd wordt. Zij baseren zich daarvoor onder meer op de criminaliteitscijfers die doorwegen bij het bepalen van de prioriteiten. Bovendien gaan veel leidinggevenden ervan uit dat het aanbod dat ze actueel aanbieden, toerei-

kend is. Het argument dat partnergeweld volgens de politiestatistieken van de zone niet veel voorkomt, werd door meerdere gesprekspartners gehanteerd.

Diverse zonechefs signaleerden ons dat er, in het kader van dit specifieke fenomeen, geen goede coördinatie of afstemming is tussen het parket, de politie en de hulpverlening.

3. OPLEIDING

In één zone is wekelijks een opleidingsdag voorzien. Naast het vaste onderwerp geweldbeheersing, is er plaats voor theoretische uiteenzettingen over actuele problemen of fenomenen. Door de invoering van een beurtrol neemt elk personeelslid meerdere keren per jaar deel aan deze interne opleiding. Het onderwerp slachtofferbejegening (richtlijnen uit de OOP15*ter*) kwam reeds aan bod en werd gevolgd door alle leden van de interventie- en de wijkdienst.

Alle zones beschikken over minstens één personeelslid dat een externe cursus slachtofferbejegening heeft gevolgd.

In de meeste korpsen hebben de personeelsleden geen opleidingen gevolgd inzake partnergeweld of een daaraan gerelateerde materie. Wel wordt door verscheidene zonechefs aangehaald dat verschillende van hun personeelsleden in het verleden cursussen[54] volgden die bijdragen tot een professionele aanpak van onder meer interventies rond partnergeweld.

Eén korps organiseerde in samenwerking met een externe partner een uiteenzetting waarin de officieren van gerechtelijke politie van de zone op de hoogte gebracht werden van de manier waarop de politie met partnergeweld kan omgaan.

Algemeen gesteld, volgen politieambtenaren de baremische opleidingen van hun keuze. Hoewel in sommige van deze opleidingen bekwaamheden kunnen worden verworven die nuttig kunnen zijn bij interventies inzake partnergeweld, wordt geen baremische opleiding voorzien die expliciet aandacht aan dit of een aanverwant fenomeen besteedt. In zeven zones werd de doeltreffendheid van de baremische opleiding in twijfel getrokken zowel met betrekking tot de be-

[54] Men verwijst in dit verband meestal naar cursussen conflicthantering en actief luisteren.

hoeften van de politiemensen als tot de keuze van de docenten van wie het profiel vaak weinig overeenkomst vertoont met het vak dat gedoceerd wordt.

4. REGISTRATIE

4.1 Proces-verbaal

Vaststellingen van partnergeweld horen in een proces-verbaal geregistreerd te worden onder misdrijfaanwijzer 43 (slagen en verwondingen). Alle zones gebruiken de in het ISLP-systeem voorziene boomstructuur om een misdrijfaanwijzer aan het proces-verbaal toe te kennen. Bij juist gebruik betekent dit dat de correcte misdrijfaanwijzer automatisch gegenereerd wordt. In alle bezochte zones is er één of andere vorm van controle van de processen-verbaal voorzien. Toch erkent één zonechef dat niet kan uitgesloten worden dat bepaalde feiten van partnergeweld verkeerdelijk gevat worden als echtelijk geschil (aanwijzer 42) of onder de algemene term slagen en verwondingen. In een andere zone blijkt dat er verwarring bestaat omtrent het gebruik van de juiste aanwijzer en worden feiten van slagen tussen partners soms gevat onder aanwijzer 42.

In op één na alle zones uit de steekproef stellen de vaststellers of de personen die de klacht ontvangen zelf het proces-verbaal op. In de politiezone Namen geldt dit niet voor partnergeweld. In elke groep van interventieploegen voorziet deze zone een gespecialiseerde hoofdinspecteur (minimum diploma sociaal assistent) die in dergelijke gevallen meestal het proces-verbaal redigeert.

4.2 Melding

Elke politietussenkomst wordt in de bezochte zones in principe geregistreerd in de module melding van ISLP. Wanneer er om één of andere reden geen proces-verbaal wordt opgesteld, is de tussenkomst dus terug te vinden in de meldingen. Met betrekking tot het gebruik van deze module melden alle zones eenzelfde probleem. Bij aanmaak van een melding in het systeem moet de reden van de oproep ingegeven worden. Zodra ingevoegd, kan deze reden niet meer gewijzigd worden.

Wanneer de aanmaak van de melding achteraf gebeurt door de politieambtenaren die ter plaatse gingen, is er geen probleem. In verschillende zones wordt de

eerste melding echter aangemaakt door de persoon die de vraag tot tussenkomst ontvangt. Dit gebeurt dan op basis van de informatie die op dat moment voorhanden is.

Wanneer achteraf echter blijkt dat de interventie een andere grond had, dan kan de aanvankelijk ingebrachte reden dus niet meer gewijzigd worden[55]. Het systeem laat weliswaar toe om in een apart vak vrije tekst aan de melding toe te voegen, maar dit bemoeilijkt de exploitatie. Om de exacte reden van tussenkomst te weten, is het dan nodig de vrije tekst te raadplegen.

Uit de gesprekken kunnen we veralgemenen dat het actualiseren van de meldingen in de praktijk wel voor problemen zorgt. Niet alle politiemensen hebben immers de reflex om de meldingen na het beëindigen van hun tussenkomst van aanvullende contextinformatie te voorzien.

5. SLACHTOFFERBEJEGENING

De meeste zones (9 van de 10) beschikken over een sociale kaart. Eén Franstalige zone is bezig met de ontwikkeling ervan. De 'sociale kaart' is een naslagwerk dat de functieomschrijvingen, de adressen en telefoonnummers bevat van diverse diensten die nuttig kunnen zijn voor hulp aan slachtoffers. Deze naslagwerken (in papieren versie en/of geautomatiseerd) zijn, afhankelijk van de bezochte zone, samengesteld door verschillende instanties (provincie, gemeente, dienst slachtofferzorg, de politie zelf…).

Er werd vastgesteld dat de lijsten up-to-date gehouden worden door een halfjaarlijkse of jaarlijkse aanpassing, één Nederlandstalige zone vormde hierop een uitzondering. Haar sociale kaart, opgesteld door een externe dienst, was al eni-

[55] Een voorbeeld kan dit verduidelijken: mensen bellen de politie om te zeggen dat er bij de buren veel lawaai is. De oproep wordt in de module 'melding' ingebracht als *nachtlawaai* (eventueel met uitbreiding *personen*) en een ploeg wordt ter plaatse gestuurd. Daar blijkt dat een ernstige echtelijke ruzie aan de gang is. Wanneer er een proces-verbaal wordt opgesteld, rijst er geen groot probleem want dan kan de exploitatie achteraf gebeuren aan de hand van de gegevens (misdrijfaanwijzer) uit de module 'proces-verbaal'. Wanneer echter 'bemiddelend wordt opgetreden' en geen proces-verbaal wordt opgesteld, is exploitatie enkel mogelijk aan de hand van de module 'melding' (of via een interventieverslag zoals het IPOG-systeem). In die module kan de oorspronkelijke kwalificatie nachtlawaai niet meer aangepast worden en zal men, om de juiste toedracht van de feiten te kennen, de vrije tekst moeten raadplegen.

ge tijd niet meer aangepast, maar dit werd niet als een probleem beschouwd omdat de mensen van de dienst slachtofferbejegening de belangrijkste contactpersonen kenden.

Alle zones stelden folders ter beschikking van het publiek en gebruikten posters als informatiemedium. Hier werd onze aandacht gevestigd op het feit dat het vaak moeilijk is om folders en posters in het Duits te verkrijgen, een vaststelling die ook voor andere materies geldt.

Alle zonechefs zeggen dat een attest van klachtneerlegging afgeleverd wordt. Naargelang de omstandigheden wordt dit meteen of later aan het slachtoffer overhandigd.

In geen van de bezochte korpsen bestaan er in verband met partnergeweld concrete samenwerkingsafspraken met instellingen uit de hulpverlenings- of welzijnssector. Er worden wel overal formele en informele contacten onderhouden met de belangrijkste partners uit de sector. In enkele zones was er sprake van een zeer goede informele samenwerking, vaak gebaseerd op een doorheen de jaren gegroeid wederzijds vertrouwen.

De zonechefs beschikken dagelijks over een overzicht van alle politietussenkomsten. Dergelijke lijst van meldingen wordt in het merendeel van de bezochte zones eveneens geraadpleegd door de dienst slachtofferbejegening.

In geen van de bezochte zones zijn er specifieke korpsrichtlijnen voor de bejegening van slachtoffers van partnergeweld. In de zone waar het fenomeen een prioriteit vormt, werd hieraan wel aandacht besteed in het project dat terzake werd opgestart.

6. EERSTELIJNSPOLITIE

In één zone was men op de hoogte van parketrichtlijnen inzake partnergeweld of intrafamiliaal geweld. In de andere zones deelde men ons mee dat er geen parketvoorschriften waren.

In vijf zones zijn er korpsrichtlijnen met betrekking tot de materie:
- Eén zone verduidelijkt wanneer de dienst slachtofferbejegening dient gecontacteerd te worden en meldt dat in principe steeds proces-verbaal dient opgesteld te worden (de richtlijnen dateren wel van na de aankondiging van ons onderzoek).
- In een andere zone worden de mogelijkheden van hulpverlening en mogelijke contactpersonen opgesomd.
- In Namen wordt in dit verband de rol van de gespecialiseerde hoofdinspecteur en van de lokale recherche verduidelijkt, alsook de principes van onthaal van slachtoffers. Er bestaat eveneens een canvas (soort geheugensteun) voor het opstellen van processen-verbaal.
- Een andere zone heeft richtlijnen verspreid in verband met de politionele aanpak van intrafamiliaal en partnergeweld, van vaststelling tot slachtofferbejegening (de richtlijnen dateren van na de aankondiging van ons onderzoek, maar de zone beschikt wel over een aantal personeelsleden die de cursus intrafamiliaal geweld gevolgd hebben).
- In de vijfde zone loopt een project. In het volgende hoofdstuk wordt daar iets dieper op ingegaan.

De uitvoering van kantschriften terzake wordt meestal toevertrouwd aan de wijkagent, maar eveneens aan de oorspronkelijke vaststellers. Ernstige feiten worden toevertrouwd aan de lokale recherche of, in twee zones, aan de dienst jeugd en gezin.

In alle zones zijn er voor de opvolging van de processen-verbaal één of meer controlemomenten voorzien. In de meeste zones betreft het echter enkel een vormelijke controle op een aantal technische aspecten en geen inhoudelijke opvolging.

7. PROJECTMATIGE AANPAK

In opdracht van de zonechef werd in de politiezone Voorkempen een project opgestart met aandacht voor het fenomeen intrafamiliaal geweld.

Aan de hand van een stappenplan en met gebruik van een aantal technieken werd door een projectploeg (met uitzondering van de projectleider, enkel bestaande uit leden van het basiskader) een aanpak uitgewerkt waardoor de kwa-

liteit van de politionele dienstverlening in verband met intrafamiliaal geweld, en dus ook partnergeweld, kon verhoogd worden.

De resultaten van het project werden gebundeld in een draaiboek. Samenvattend worden de oplossingen omschreven in vijf kernachtige titels:
- Checklist;
- Eenvormig proces-verbaal;
- Dossierbeheer;
- Goede doorverwijzing;
- Nazorg en opvolging.

De praktijkgerichte oplossingen werden in de politiezone ingevoerd en na een eerste periode waarin er nogal wat weerstand was, passen de meeste politiefunctionarissen de richtlijnen toe in hun dagelijks werk. Uit het groepsgesprek bleek dat men verwachtte dat na verloop van tijd iedereen overtuigd zou zijn van het nut van de voorgestelde oplossingen. De leden van deze zone waren duidelijk goed op de hoogte van wat politioneel optreden in het kader van intrafamiliaal geweld kan inhouden en kan betekenen.

8. GROEPSGESPREK MET POLITIEAMBTENAREN

8.1 Doel en randfactoren

Met dit onderdeel van de enquête beoogden wij kennis te krijgen van de ervaringen en de bestaande praktijken van de politiemensen die in hun dagelijks werk geconfronteerd kunnen worden met de problematiek. Deze werkwijze liet ons toe om een zicht te krijgen op de praktische werkwijze eerder dan op de theoretische richtlijnen terzake.

Hiervoor werd geopteerd voor de techniek van het focusgesprek. Deze vorm van groepsinterview is erg nuttig wanneer gefocust wordt op een goed afgebakend voorwerp[56] zoals hier het geval is. Eén van de meerwaarden van een focusgroep bestaat uit de dialoog die kan op gang gebracht worden[57], niet enkel tussen de moderatoren en de leden van de politiezone maar eveneens tussen de politieambtenaren onderling. De vragenlijst voorzien voor het groepsgesprek

56 BRYMAN, A., *Social Research Methods*, Oxford, Oxford university press, 2000, p. 346.
57 BRYMAN, A., o.c., p. 357.

fungeerde daarbij enkel als leidraad, als structuur[58] en vooral als aanzet tot het gesprek.

In de meeste zones ontstond inderdaad een dialoog tussen de verschillende deelnemers, vooral wanneer deze diverse functies in de organisatie vervulden.

Aan de deelnemers werd duidelijk gemaakt dat het niet onze bedoeling was om *in concreto* over hun werkwijze een waardeoordeel uit te spreken of om de aanpak van verschillende politiezones te quoteren. Er werd hen eveneens anonimiteit en vertrouwelijkheid van het gesprek gegarandeerd.

Dit is één van de redenen waarom hier geen onderscheid in rapportering gemaakt wordt tussen de verschillende zones. Uit de tien groepsgesprekken bleek trouwens dat er weinig algemene verschillen vast te stellen waren tussen de verschillende zones en de manier waarop de politieambtenaren professioneel tegen het probleem aankijken.

Tijdens het onderhoud werd erover gewaakt om via gesprekstechnieken ieders mening aan bod te laten komen om te vermijden dat in het resultaat de mening van één persoon zou prevaleren.

8.2 Resultaten – opmerkingen en voorstellen van de politieambtenaren van het terrein

Tijdens de gesprekken bleek duidelijk dat de door de politieambtenaren geformuleerde opmerkingen niet alleen van toepassing zijn op partnergeweld, maar ook op de meer omvattende problematiek van huiselijk geweld. De term partnergeweld wordt trouwens door de inspecteurs en hoofdinspecteurs vrijwel nooit spontaan gebruikt. Zij hanteren eerder termen als echtelijke twist, familiale problemen en echtelijke ruzie. Tussenkomsten bij oproepen naar aanleiding van familiale ruzies worden door alle politieambtenaren als risicovol en potentieel gevaarlijk beschouwd.

In de loop van de gesprekken en in alle zones verklaren de gesprekspartners dat dergelijke interventies vaak in dezelfde gezinnen en families terugkeren.

De tussenkomst bij problemen van partnergeweld gebeurt meestal naar aanleiding van een 101-oproep, waarna een interventiepatrouille ter plaatse gestuurd

[58] BRYMAN, A., o.c., p. 355.

wordt. Het komt ook geregeld voor dat slachtoffers zich naar een politiekantoor begeven om er aangifte te doen.

In drie Franstalige zones en in geval van een oproep betreffende partnergeweld of echtelijke problemen geeft de dispatching aan de interventieploeg informatie betreffende de mogelijke aanwezigheid van wapens (inlichtingen uit het wapenregister) en in twee van deze zones worden ook voorgaande feiten meegedeeld. In enkele Nederlandstalige zones gebeurt dit soms, maar men kan niet stellen dat dit de regel is.

Ter plaatse trachten de politieambtenaren eerst om, indien nodig, de betrokken partijen te scheiden en te weten te komen wat er juist aan de hand is. Bijna alle gesprekspartners zeggen dat ze vervolgens steeds proberen om de gemoederen te bedaren en bemiddelend en verzoenend optreden.

Uit de groepsgesprekken blijkt dat er in de praktijk, met betrekking tot partnergeweld, door politieambtenaren een onderscheid gemaakt wordt tussen de geldende formele wetgeving en de gehanteerde werkwijze. In dit kader spreken de politieambtenaren over situaties waarin de partners nog samenleven; in gevallen waar de betrokkenen gescheiden leven blijkt de hiernavolgende vaststelling niet!

Dit onderscheid uit zich concreet blijkbaar in de uitoefening van een zekere discretionaire bevoegdheid in dit verband (het zogenaamde 'politiesepot'). Het handelen van de interveniërende politiemensen wordt in geval van familiale ruzies, zelfs wanneer er sprake is van partnergeweld, blijkbaar meer geïnspireerd door hun appreciatie van de situatie ter plaatse dan door de strikte interpretatie van, bijvoorbeeld, de artikelen 398 tot 405 en 410 van het Strafwetboek.

Dit bleek in de meeste focusgroepen. Hierna volgt een stuk van een dialoog uit een focusgroep in een politiezone.

> Spreker 1: *"Trouwens, vergeet niet dat wij altijd een proces-verbaal moeten opstellen want partnergeweld is geen klachtmisdrijf, hé."*
> Spreker 2: *"Dat beslist ge toch zelf, elke zaak is anders en of ge pv opstelt hangt af van de omstandigheden die ge ter plaatse vaststelt."* Deze uitspraak werd door verschillende aanwezigen bijgetreden[59].

[59] Dergelijke discussie werd in andere bewoordingen ook in andere zones gevoerd. Zie ook de uitspraak verderop over het proces-verbaal als '*système parapluie*'.

Naar de motieven hiervoor werd niet diepgaand gepeild, maar toch lijkt dit handelen niet het resultaat van een bewuste, verkeerde interpretatie van de wet, maar vindt het zijn oorsprong in de betrokkenheid van de interveniërende ploeg en vaak ook in een oprechte zorg bij de politieambtenaren om bij te dragen tot de oplossing van het probleem. De onbekendheid met de achtergronden en het gebrek aan kennis van dit sociaal fenomeen in het algemeen dragen daar eveneens toe bij.

Deze betrokkenheid werd tijdens de gesprekken bij de meeste politieambtenaren waargenomen en op een min of meer gelijkaardige wijze verwoord. Een goede illustratie daarvan vormen deze letterlijk geciteerde uitspraken van inspecteurs uit twee verschillende politiezones:

"In elk sociaal conflict steek je een stukje van jezelf."
en
"Je steekt er al je calorieën in en lange tijd later hoor je van het slachtoffer dat er nog altijd niks veranderd is. Dat werkt vaak deprimerend en het is moeilijk van je af te zetten."

Concreet betekent dit dat politiemensen, alvorens over te gaan tot het opstellen van een proces-verbaal van vaststellingen, in eerste instantie trachten om de betrokken partijen te kalmeren en de crisis te stabiliseren. Een belangrijk criterium voor het al dan niet opstellen van een proces-verbaal blijken de zichtbare verwondingen bij het slachtoffer te zijn. Toch is dat niet de enige variabele, het geheel der omstandigheden, met onder meer de verklaringen van de betrokkenen en de klachtbereidheid van het slachtoffer, wordt in overweging genomen. In de Nederlandstalige zones zegden politieambtenaren dat wanneer zij beslissen om geen proces-verbaal van vaststellingen te redigeren, zij een proces-verbaal van inlichtingen maken of de feiten inbrengen in de module 'melding' van het ISLP-systeem.

In de helft van de zones zegden de gesprekspartners dat het opstellen van een proces-verbaal de regel is. Enkel wanneer er geen strafbare feiten vast te stellen zijn en er geen blijvende risico's zijn, gebeurt dit niet. Er blijft echter steeds een spoor van de interventie in de module 'melding' ISLP.

Wanneer het slachtoffer geen klacht wenst in te dienen of geen verklaring wenst af te leggen en wanneer er geen sprake is van ernstige zichtbare verwondingen

– als geen medische tussenkomst gevraagd wordt of nodig blijkt – wordt vaak enkel een proces-verbaal van inlichtingen opgesteld onder de noemer echtelijk geschil. Uit onze gesprekken blijkt dit in een aantal zones eerder de regel te zijn. In drie zones werd gezegd dat in dergelijke gevallen *geen* proces-verbaal wordt opgesteld (enkel een melding)!

Een letterlijk citaat van één van de politieambtenaren:

> *"Wat draagt een proces-verbaal van inlichtingen bij aan de oplossing van de zaak? Een proces-verbaal moet een meerwaarde vormen en mag geen instrument zijn van het systeem 'paraplu'."*

Nog twee uitspraken van inspecteurs uit twee verschillende zones die vonden dat een afweging van de omstandigheden belangrijk is bij de beslissing of al dan niet proces-verbaal wordt opgesteld:

> *"Die mensen moeten later nog verder samenleven…"*
> en
> *"Met het opstellen van een proces-verbaal doen wij dikwijls veel verkeerd in een gezin…"*

In bijna alle groepen overheerste de mening dat partnergeweld meestal gerelateerd is aan het gebruik van alcohol of andere verdovende middelen. Alcohol wordt door de meesten beschouwd als determinerende factor voor deze vorm van geweld.

In zes zones werd eveneens opgemerkt dat dergelijke interventies vaak plaatsvinden in dezelfde wijken of achtergestelde buurten[60], de zogenaamde vierde wereld. In verschillende zones werd bovendien verwezen naar de verhoogde frequentie van dergelijke interventies in bepaalde periodes van het jaar, in de zomer en rond de periode van carnaval. Hierbij wezen de inspecteurs ons op het verband met het verhoogde alcoholgebruik in die periodes.

Behalve in de zone waar de materie een prioriteit vormt, waren er nergens bijzondere voorschriften met betrekking tot de vaststellingen ter plaatse en het opstellen van het proces-verbaal.

[60] In Wallonië verwees men in dit verband met name naar campings met permanente bewoning en gemarginaliseerde wijken.

Er werd gevraagd welke vaststellingen of rubrieken de gesprekspartners in hun proces-verbaal noteren. Hierna volgt een synthese van de diverse antwoorden:
- Identificatie betrokken partijen;
- Verhoor of weergave van de versies van de verschillende betrokkenen;
- Vastellingen ter plaatse;
- Medische attesten;
- Antecedenten, historiek, samenstelling van de familie;
- Indien het geval: inbeslagneming, verwittiging parket, arrestatie;
- In enkele zones werd meegedeeld dat foto's van het slachtoffer enkel genomen worden wanneer er sprake is van ernstige uitwendige kwetsuren en wanneer een fototoestel in het dienstvoertuig beschikbaar is. In vier zones zegden de gesprekspartners dat nooit foto's genomen worden.

In op één na alle zones bleek de sociale kaart gekend bij het onthaal- en interventiepersoneel. In één zone was de term als dusdanig niet gekend, maar wel het gebruik van de kaart. In enkele zones vond men de kaart niet genoeg aangepast aan de specifieke noden van de zone want opgesteld voor het arrondissementele of provinciale niveau. In dergelijke zones wordt de kaart vaak niet gebruikt, maar contacteert men bekende diensten of zoekt men andere oplossingen.

De principes van de OOP 15*ter* waren eveneens bij alle gesprekspartners gekend. Zij verklaarden deze in de praktijk toe te passen. Meestal werden slachtoffers op passieve wijze doorverwezen, maar verschillende gesprekspartners zegden dat dit eveneens afhankelijk was van de situatie en dat zij indien nodig actief doorverwijzen. In de Franstalige zones wordt meestal een voorgedrukt formulier ter ondertekening voorgelegd aan het slachtoffer. Dit formulier wordt overgemaakt aan de dienst slachtofferbejegening, die dan het slachtoffer contacteert. In de bezochte Nederlandstalige zones gebeurt de doorverwijzing meestal op een minder formele manier. De dienst slachtofferbejegening wordt er mondeling, via mail of via een ander medium op de hoogte gebracht van de interventie en de vraag tot tussenkomst. In alle zones was de mogelijkheid gekend om in crisissituaties bij dringendheid een beroep te doen op de dienst slachtofferbejegening.

In de meeste zones was de mogelijkheid van crisisopvang voor een slachtoffer bekend. Eén zone is zelf, vanwege de permanente opening van het commissariaat, invalspunt voor diverse politiediensten van hetzelfde arrondissement op zoek naar crisisopvang. Andere zones maakten deel uit van een netwerk of had-

den zelf meegewerkt aan praktische oplossingen met betrekking tot noodopvang. Enkel in enkele meer landelijke zones werd het zoeken van crisisbijstand of opvang ervaren als een moeilijke onderneming, zeker wanneer er ook opvang moet gezocht worden voor schoolplichtige kinderen.

Er werd ons verschillende malen opgemerkt dat slachtoffers van partnergeweld vaak verwachten dat de politie gedurende het tijdsbestek van de interventie een oplossing aanreikt voor een probleem dat reeds langer aansleept.

Volgend citaat illustreert dit:

> *"Men verwacht van ons een onmiddellijke oplossing, als met een tik van een toverstaf".*

Veel geïnterviewde politieambtenaren stelden het nut van hun tussenkomst in vraag omdat volgens hen de partners zich na een crisis meestal verzoenen en de slachtoffers juridische of administratieve raadgevingen vaak niet opvolgen. Zij wijten de verzoening aan het feit dat volgens hen de vrouw meestal materieel afhankelijk is van haar echtgenoot en daardoor geen andere keuze ziet dan bij haar partner te blijven.

In verschillende zones werd het door de politieambtenaren als onrechtvaardig ervaren dat een vrouw die bedreigd wordt of zich bedreigd voelt, met het oog op haar veiligheid, tijdelijk onderdak krijgt bij familie, vrienden of in de crisisopvang. De agressor blijft dan gewoon in huis. De politieambtenaren illustreren dit met een aantal praktijkvoorbeelden waarbij er sprake is van een reële dreiging ten aanzien van het slachtoffer, maar waar de agenten menen dat een gerechtelijke aanhouding uitgesloten is omdat er geen strafrechtelijke feiten zijn die ernstig genoeg zijn. De agenten vertellen dat zij soms hun toevlucht nemen tot het verrichten van een bestuurlijke aanhouding, maar dat zij, hoewel de officier van bestuurlijke politie de aanhouding handhaaft, soms twijfelen of dit wel gerechtvaardigd is[61]. Dergelijke problematiek werd ons eveneens voorgelegd door een hogere officier.

[61] Eén van de gegeven voorbeelden was dat van een dronkenman die zich in zijn eigen woning erg agressief gedroeg ten opzichte van zijn echtgenote en allerlei bedreigingen uitte. De politieambtenaren vonden het aangeraden om, teneinde de vrouw te beschermen, de man uit de woning te verwijderen. Ze trachtten de man te overtuigen om even op straat, voor de woning, verder te spreken. Op straat bleek hij nog niet gekalmeerd en werd de betrokken persoon bestuurlijk aangehouden op basis van openbare dronkenschap.

De kwestie van uitwisseling van informatie tussen politiediensten en mensen van de zachte sector bleek een probleem. In verschillende zones signaleerde men dat hulpverleners of geneesheren soms op de hoogte zijn van bepaalde feiten van partnergeweld, maar dat ze vanwege hun beroeps- of medisch geheim vaak met een gewetensprobleem geconfronteerd worden om al dan niet informatie aan de politie over te maken.

In vijf zones blijkt het ook de gewoonte om over te gaan tot inbeslagneming van wapens die zich in de woning bevinden, zelfs wanneer deze niet gebruikt werden of wanneer er niet mee gedreigd werd. Deze maatregel wordt steeds in een proces-verbaal vervat en wordt genomen met goedkeuring van het parket.

Als slachtoffers van partnergeweld zich op het bureel aanbieden, wordt hun klacht meestal meteen geacteerd. In één zone werd ons duidelijk gezegd dat men geen klacht acteert wanneer het slachtoffer niet in het bezit is van een medisch attest. Men vraagt dan om terug te keren zodra men daarover beschikt. In andere zones werd door de gesprekspartners meegedeeld dat zij zelf steeds de klacht acteren, ook zonder medisch attest. In die zones kende men echter wel collega's die enkel een klacht neerschrijven wanneer de klager over een medisch attest beschikt.

De zienswijze en de aanpak van wijkagenten bleek in de meeste zones te verschillen van bijvoorbeeld deze van (jongere) collega's uit de interventiedienst[62]. In één zone oordeelde men dat de wijkagent beter geplaatst is om met de betrokkenen te praten en om in een goede nazorg en opvolging te voorzien. De interventiedienst zou daarvoor meestal de tijd ontbreken. Men legde in dezelfde zone ook uit dat de aanpak van de wijkagent en die van de interventieploeg vaak verschilt. In tegenstelling tot de wijkagent worden interventieploegen vaak geconfronteerd met crisissituaties, wijkagenten zouden in die redenering – en zo werd het ook geformuleerd – vaker bemiddelend optreden wanneer ze kennis krijgen van dergelijke feiten, terwijl de interventieploeg eerder een proces-verbaal zal opstellen. Bovendien verklaarden verschillende wijkagenten dat zij het niet als hun taak beschouwden om repressief op te treden. Dit zou enkel

62 Naar de oorzaken van de verschillen werd niet expliciet gepeild, maar uit de gesprekken bleek duidelijk dat de politiemensen zelf suggereren dat diverse factoren spelen zoals de kennis van de wijk en zijn bewoners, de tijdsdruk bij de interventiedienst, de professionele ervaring…

gebeuren wanneer het niet anders kan. Een repressieve aanpak zou hun vertrouwensband met de bevolking kunnen hypothekeren[63].

In verschillende zones wezen de politieambtenaren er ons op dat de baremische opleiding volgens hen tekortschiet. Zij zouden graag een aantal praktische onderwerpen opgenomen zien in de lijst van de te volgen opleiding. Zo verwees men onder meer naar onderwerpen als slachtofferbejegening en familiaal geweld en naar een 'burgerlijk luik'.

De wet op het partnergeweld blijkt in de meeste zones niet goed gekend te zijn. De strafverzwaring en de mogelijkheid voor een aantal instellingen om in rechte op te treden, zijn weinig gekend.

De uitbreiding van de mogelijkheid om, buiten het geval van heterdaad, tot huiszoeking over te gaan, is in acht zones niet gekend. In de overige twee zones was een bij het gesprek aanwezige hoofdinspecteur wel op de hoogte, maar daar werd ons meegedeeld dat er in hun zone nog nooit gebruik van gemaakt was omdat zij zich meestal bevonden in een toestand van betrapping op heterdaad, omdat de dader de plaats al verlaten had of omdat de toestand zodanig gekalmeerd was dat dergelijk optreden niet meer opportuun geacht werd.

63 VANDEVOORDE, e.a. stelden hetzelfde vast in gesprekken met korpschefs in *Politie in de steigers. Bouwen aan gemeenschapsgerichte politiefuncties in een lokale context*, Brussel, uitgeverij Politeia, 2003, p. 33.

HOOFDSTUK 8
BESLUITEN EN AANBEVELINGEN

Algemeen kan gesteld worden dat het probleem partnergeweld en bij uitbreiding huiselijk of intrafamiliaal geweld vooral bij de lokale politie erkend wordt, maar meestal nog te weinig aandacht krijgt. Deze vaststelling geldt echter niet overal. Sinds enkele jaren is er een duidelijke tendens bij de politieverantwoordelijken om meer aandacht aan de problematiek te besteden en in een aantal politiezones heeft men van het fenomeen in het zonaal veiligheidsplan een prioriteit of een aandachtspunt gemaakt. Andere zones geven familiaal of partnergeweld bijzondere aandacht tijdens de reguliere werking.

De aanpak van het fenomeen partnergeweld is duidelijk geen zaak van de politie alleen. Het optreden van de politiediensten heeft zijn plaats in een keten waar de inbreng van justitie en hulpverlening even cruciaal zijn. Een geoptimaliseerde politionele aanpak vereist een adequate afstemming op het strafrechtelijk beleid en op de initiatieven vanuit de hulpverlening.

De filosofie van gemeenschapsgerichte politiezorg indachtig, treedt de politie in verschillende gemeenten en provincies in overleg met partners om een geïntegreerde aanpak van het fenomeen te verzekeren. Dergelijk overleg is op sommige plaatsen reeds ver gevorderd.

Bovendien worden in diverse provincies en in bepaalde gerechtelijke arrondissementen initiatieven genomen rond deze specifieke vorm van geweld en ook het College van procureurs-generaal en de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid van de Federale Overheidsdienst Justitie plaatsen het thema uitdrukkelijk op hun agenda.

De verwachting is dat de acties die in het Nationaal Actieplan Partnergeweld ingeschreven zijn, een optimalisering van de integrale aanpak en dus ook van de politionele tussenkomst in de hand zullen werken. In het derde deel van dit hoofdstuk komen we daarop terug.

Rekening houdend met de doelstellingen van dit onderzoek worden de geïntegreerde aanpak van het maatschappelijk probleem en de verschillende vormen

van partnerschap waarin politie een aandeel heeft in dit onderzoek slechts zijdelings belicht. Het is met andere woorden niet onze bedoeling om alle lopende projecten op hun voortgang te beoordelen.

In onze conclusies willen wij niettemin duidelijk de nadruk leggen op de kerntaken waarvoor de politie de verantwoordelijkheid draagt. In deze context begrijpen wij onder het begrip 'kerntaken' de professionele afhandeling van meldingen van partnergeweld, met inbegrip van een correcte vaststelling en registratie van de feiten, en een adequate slachtofferbejegening[64]. Deze kerntaken ressorteren onder de zes basisfunctionaliteiten zoals vastgelegd bij koninklijk besluit[65].

De hiernavolgende conclusies en aanbevelingen hebben dan ook betrekking op deze kerntaken of op aspecten die deze (kunnen) beïnvloeden.

De besluiten worden gegroepeerd rond drie deelaspecten. In eerste instantie wordt ingegaan op de evoluties sinds het eerste toezichtsonderzoek, eind vorige eeuw. Vervolgens worden de conclusies en aanbevelingen toegelicht naar aanleiding van het toezichtsonderzoek in de loop van 2004, waarna in een derde deel een stand van zaken op huidig ogenblik wordt gegeven.

1. CONCLUSIES VERVOLGONDERZOEK – VERGELIJKING MET DE AANBEVELINGEN VAN HET EERSTE ONDERZOEK VOOR DE POLITIEHERVORMINGEN

De aanbevelingen uit het eerste onderzoek inzake partnergeweld werden getoetst aan de situatie na de politiehervormingen om na te gaan of er verbetering vast te stellen was. Dit gebeurde impliciet doorheen de diverse onderzoeksdaden die verricht werden en waarvan hiervoor reeds uitvoerig verslag werd gedaan.

---

64 De problematiek van de politietaak wordt onder meer behandeld in EDWARDS, S., *Policing Domestic Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1989 en door KUYER, F., "Huiselijk geweld, Maatschappelijk probleem van de eerste orde", *Algemeen Politieblad*, jaargang 152, nr. 5, 8 maart 2003, p. 12 en 13.

65 Koninklijk besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie teneinde een gelijkwaardige minimale dienstverlening aan de bevolking te verzekeren (B.S. van 12 oktober 2001). De Ministeriële omzendbrief PLP 10 becommentarieert dit koninklijk besluit.

Wij hernemen kernachtig elke aanbeveling uit het vorige onderzoek – opgenomen in het aanvullend activiteitenverslag 1999 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten[66] – en geven een bijhorende stand van zaken.

Enkel de evoluties in verband met aanbeveling vijf (verwittiging parket in geval van een misdrijf) werden niet nagegaan. Dit gebeurde in het vorige onderzoek aan de hand van een studie van opgestelde processen-verbaal, een techniek die door ons niet werd gehanteerd. In de groepsgesprekken kwam de materie wel aan bod en bleek dat de politieambtenaren de dienstdoende magistraat verwittigen wanneer de mogelijkheid tot het nemen van een vrijheidsberovende maatregel bestaat. Vanwege het verschil in onderzoekstechniek gaan wij er hier echter niet verder op in.

Deze conclusies worden slechts bondig weergegeven want een aantal is vaak analoog aan of vervat in de conclusies en aanbevelingen in het volgend hoofdstuk van dit cahier, waarin er uitgebreider op ingegaan wordt.

1.1 Opleiding van interventieambtenaren in slachtofferbejegening

Op het vlak van opleiding inzake slachtofferbejegening blijken reeds heel wat inspanningen geleverd te zijn. Alle bezochte zones beschikken over één of meer terzake opgeleide personeelsleden. Het belang van slachtofferbejegening en de kennis van een aantal doorverwijsmogelijkheden in dit verband waren bij het merendeel van de respondenten gekend.

Slachtofferbejegening krijgt de nodige aandacht, zowel in de basis- als in de voortgezette opleiding. Deze positieve evolutie kan een stimulans zijn om de opleidingsinspanning voort te zetten.

[66] Aanvullend activiteitenverslag 1999 van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten, Parl. St., Kamer, 1999-2000, nr. 0827/001 en Senaat, 1999-2000, nr. 2-538/1, p. 63-70.

1.2 Bekendheid met de wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan

Bij het vorige onderzoek werd vastgesteld dat het merendeel van de politieambtenaren niet op de hoogte was van die wet.

Het huidige onderzoek toont aan dat er op dit terrein geen verbetering vast te stellen is. Er dient te worden onderstreept dat het overgrote deel van de respondenten de door de wet ingevoerde wijzigingen niet kende.

1.3 Sociale bijstand aan slachtoffers

De opname van slachtofferbejegening als functionaliteit heeft duidelijk bijgedragen tot een verbetering van de situatie. Toch blijkt de aanpak sterk te verschillen van politiezone tot politiezone en tussen de verschillende gerechtelijke arrondissementen.

De samenwerking met justitie en met de hulpverlening verloopt in de diverse zones niet op uniforme wijze.

1.4 Kwalificatie en omschrijving van de feiten in het procesverbaal

Momenteel voorziet het ISLP-systeem de mogelijkheid om feiten van partnergeweld onder een eenvormige noemer te registreren. Voor meer uitgebreide gevolgtrekkingen in dit verband verwijzen wij naar de conclusies en aanbevelingen betreffende de registratie en de eerstelijnspolitie.

2. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN HET ONDERZOEK IN 2004

In dit gedeelte van onze analyse worden de conclusies en aanbevelingen op basis van het onderzoek in 2004 weergegeven, met uitzondering van de conclusies met betrekking tot de registratie en de beschikbare criminaliteitscijfers. Wat dit deelaspect van de problematiek betreft, werd nagegaan hoe de situatie op dit ogenblik is. De conclusies en aanbevelingen in dat verband zijn vervat in het

volgende hoofdstuk waarin de evoluties sinds het onderzoek in 2004 besproken worden.

2.1 Opleiding

2.1.1 Conclusies

Het aspect slachtofferbejegening krijgt voldoende aandacht in de diverse politiescholen en dit zowel in de basisopleiding als in de voortgezette opleiding.

Een doeltreffende politionele aanpak op het vlak van interventie en onthaal inzake feiten van partnergeweld vereist echter eveneens een goede kennis van dit specifieke probleem en een inzicht in hoe de feiten moeten vastgesteld en geregistreerd worden. Op dit vlak is er een lacune in de politiescholen. Het fenomeen partner- of intrafamiliaal geweld, en meer in het bijzonder de studie van de oorzaken en de kenmerken, onontbeerlijk voor het verrichten van goede vaststellingen, komt niet afzonderlijk aan bod in de basisopleiding. In de rollenspelen wordt een familiaal geschil meestal wel als case behandeld, maar dit kadert niet in een breder lessenpakket inzake het probleem. Door enkele politiescholen werd in het verleden sporadisch een opleiding intrafamiliaal geweld ingericht in het kader van de voortgezette opleiding.

2.1.2 Aanbevelingen

Het inschrijven van het fenomeen partnergeweld en huiselijk (intrafamiliaal) geweld als verplichte module (examenleerstof) in het programma van de basisopleiding. Het opnemen van het onderwerp als thema van de voortgezette (baremische of niet-baremische) opleiding.

Het fenomeen partnergeweld en huiselijk (intrafamiliaal) geweld zou als examenleerstof moeten worden opgenomen in het programma van de basisopleiding. De cijfers uit diverse studies en van de geregistreerde criminaliteit rechtvaardigen dat er, vanwege de omvang van het probleem, expliciet aandacht aan wordt besteed.

De contacten met de eerstelijnspolitie tonen aan dat relationeel geweld als fenomeen niet voldoende gekend is. Een beter inzicht in de achtergronden van

dit soort geweld en het benadrukken van de niet louter relationele maar vooral strafrechtelijke aard van de problemen zullen bijdragen tot het verhogen van de professionaliteit van de afhandeling van dergelijke incidenten.

Belangrijk in dergelijke opleiding is, zoals reeds aangehaald, het verwerven van enig inzicht in de achtergronden en vooral het benadrukken van het belang van het systematisch opstellen van een proces-verbaal, van de te verrichten vaststellingen ter plaatse en van de wettelijke middelen waarover politieambtenaren beschikken in deze materie.

Het verhoor van slachtoffers en daders en de slachtofferbejegening, twee aspecten die reeds goed aan bod komen in de politiescholen, kunnen daarop afgestemd worden. In de thema's van de baremische opleiding zou men het onderwerp eveneens kunnen opnemen. Tijdens onze bezoeken bleek de nood aan praktisch bruikbare onderwerpen en werd die vraag uitdrukkelijk gesteld.

2.2 Aanpak op het federale niveau

2.2.1 Conclusies

Naar aanleiding van de bepaling van prioritaire fenomenen werd de aantasting van de fysieke integriteit over het geheel genomen (doodslag, zedendelicten, bedreigingen en slagen en verwondingen) in overweging genomen in het kader van het nationaal politieel veiligheidsbeeld. Dit globale fenomeen werd ondergebracht in de groep van ernstige fenomenen die moeten worden bestreden.

Wat het nationaal veiligheidsplan betreft, werden de feiten van aantasting van de fysieke integriteit die seriegewijs zijn gepleegd, in aanmerking genomen. Deze prioriteit werd geconcretiseerd door middel van operationele doelstellingen in het nationaal veiligheidsplan.

Gezien zijn lokale aard, komt dit fenomeen bij de federale politie slechts terloops aan bod bij de studie van andere fenomenen die voor deze component van de geïntegreerde politie belangrijker geacht worden. Er worden op federaal niveau geen specifieke cijfers ingezameld die rechtstreeks verband houden met de problematiek.

2.2.2 Aanbevelingen

Het lijkt ons niet op zijn plaats om een 'prioriteit' te ontwikkelen, naast de prioriteiten van het nationaal veiligheidsplan, omdat het begrip prioriteit hierdoor volledig zou worden uitgehold (een nieuwe circonstantiële prioriteit verdringt een andere). De categorie 'Aantasting van de fysieke integriteit' is zeer ruim.

Wij stellen voor dat de federale politie in de toekomst, in het kader van de volgende NPVB's, indien mogelijk, meer onderscheid maakt tussen de fenomenen die in aanmerking komen voor de selectie van de prioriteiten[67]. Hierdoor zullen de bestanddelen met betrekking tot de aantasting van de fysieke integriteit die moeten worden bestreden, beter kunnen worden bepaald[68].

Indien de politieoverheden menen dat de strijd tegen geweld tussen partners belangrijk is, zou kunnen worden gedacht aan steun van het federale niveau aan het lokale niveau[69] rekening houdend met de omvang van het fenomeen en ondanks de zeer lokale connotatie van het fenomeen.

2.3 Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau

2.3.1 Conclusies

Uit de analyse van de zonale veiligheidsplannen en uit onze bezoeken aan de politiezones blijkt dat slechts een minderheid van de zones bijzondere aandacht besteedt aan het fenomeen.

Dit betekent niet dat de problematiek in de andere zones volstrekt geen aandacht krijgt. In alle bezochte zones is de functionaliteit slachtofferbejegening op één of andere wijze in de organisatie ingebed. Personeelsleden met deze taak

---

67 Bijvoorbeeld door een onderverdeling te maken in extrafamiliaal geweld, partnergeweld, enz.

68 Zelfs indien sommige componenten een zeer lokaal karakter vertonen, zou de federale politie, doorheen het NPVB, een rol kunnen spelen door de alarmbel te luiden, te wijzen op het bestaan van dit probleem.

69 Hetzij op het niveau van de centrale diensten hetzij op het niveau van de gedeconcentreerde diensten op arrondissementeel vlak.

belast, hebben in alle zones aandacht voor slachtoffers en dus ook voor deze van partnergeweld[70].

In alle zones is er eveneens een vorm van controle op de uitgevoerde interventies. De zonechef of een verantwoordelijke officier volgt op welke politietussenkomsten plaatsvonden en gaat na of opvolging noodzakelijk is. Dit is vaak niet gestructureerd en gebeurt *ad hoc* door diverse verantwoordelijken, waardoor vaak dubbel werk verricht wordt.

Een systematische opvolging, met het oog op dossieropbouw, van alle tussenkomsten bij huiselijk geweld werd slechts in twee zones aangetroffen. Dossieropbouw is in deze materie nochtans van groot belang. Het dossier vormt een belangrijk element van informatie intern de politiezone (om bijvoorbeeld verhoogde aandacht te vragen aan wijkagenten of interventieploegen door te wijzen op agressieproblemen in een bepaald gezin), maar vooral om op justitieel vlak te gebruiken[71]. In enkele zones worden de antecedenten meestal wel vermeld wanneer een proces-verbaal wordt opgesteld, maar met uitzondering van de zone waar het probleem een prioriteit is, gebeurt dit nergens op gestructureerde wijze.

In slechts twee van de bezochte zones zijn er specifieke richtlijnen met betrekking tot de vaststellingen van dergelijke feiten of klachten. Enkele andere zones hebben wel een algemene richtlijn met betrekking tot slachtofferbejegening in het kader van deze problematiek.

Vaak leeft bij lokale verantwoordelijken en uitvoerders de vrees dat het projectmatig aanpakken van partner- of huiselijk geweld een grote invloed zal hebben op de personeelscapaciteit van de zone. Dit hoeft echter niet zo te zijn. Een aantal pragmatische ingrepen kan de professionaliteit en de doeltreffendheid van het politieoptreden reeds sterk verbeteren. Toch dient met deze vrees rekening gehouden te worden.

De omvang van het probleem en de toenemende maatschappelijke bezorgdheid er rond nopen tot reflectie omtrent de politionele prioriteitenstelling. Dit is

---

70 Wanneer de slachtoffers bij de politie herkend en bekend zijn, cf. problematiek van 'politiesepot' – hoofdstuk lokale politie.

71 FRANCK en VAN LINT, "Slachtofferbejegening, bijzondere doelgroepen voor slachtofferbejegening, slachtoffers van intrafamiliaal geweld", *Praktische Gids, De positie van het slachtoffer binnen de strafrechtspleging*, Brussel, Ministerie van Justitie, 2002.

evenwel geen zaak van de politie alleen, op het lokale niveau worden de prioriteiten van de politiezone immers vastgelegd in nauw overleg met de bestuurlijke en gerechtelijke politieoverheden. Vaak leggen deze autoriteiten andere accenten en dient men keuzes te maken tussen verschillende fenomenen.

De federale overheden kunnen in de bepaling van de prioriteiten een rol spelen door, nog uitdrukkelijker dan nu reeds het geval is, het belang van het fenomeen te benadrukken in het federaal veiligheids- en detentieplan.

2.3.2 Aanbevelingen

Het doorvoeren van een integrale aanpak in alle politiezones, met de nadruk op de vaststelling en eenvormige registratie van elke aangifte of melding van dergelijke feiten, met het oog op dossieropbouw, op een uniforme en volledige samenstelling van het proces-verbaal en op het in kaart brengen van het fenomeen.

Een geïntegreerde aanpak in samenwerking met de gerechtelijke en de bestuurlijke overheden en de hulpverlening valt aan te bevelen. Het opnemen van het fenomeen als prioriteit of aandachtspunt in de zonale veiligheidsplannen kan een garantie zijn voor het vrijmaken van de vereiste beschikbare capaciteit.

De beleidsmatige aanpak van het fenomeen kan in de meeste zones nog sterk verbeterd worden.

De opvolging van het probleem op het niveau van de politiezone is op zeer weinig plaatsen geregeld. Een integrale aanpak in dit verband met het oog op dossieropbouw en het in kaart brengen van het fenomeen zou in alle zones moeten kunnen worden doorgevoerd.

Een geïntegreerde aanpak valt aan te bevelen. Het opnemen van het fenomeen als prioriteit of aandachtspunt in het zonaal veiligheidsplan kan een garantie zijn voor het vrijmaken van een bepaalde capaciteit daarvoor. Nochtans houden de politieoverheden best rekening met het feit dat de politiecapaciteit in de meeste politiezones de theorie van de communicerende vaten volgt en dat het vrijmaken van inzet voor het beheer van dit fenomeen ten koste zou kunnen gaan van andere prioriteiten.

Deze beperking hoeft evenwel een verbetering van de huidige situatie niet in de weg te staan. Een aantal pragmatische ingrepen, eventueel gebaseerd op de reeds aanwezige kennis in andere zones en op goede praktijken van diverse politiezones, kunnen samen met de andere aanbevelingen bijdragen tot een sterke verbetering van de actuele toestand.

De nadruk dient daarbij gelegd te worden op de vaststelling en eenvormige registratie van elke aangifte of melding van dergelijke feiten met het oog op dossieropbouw en op een uniforme en volledige samenstelling van het procesverbaal.
Het bedoelde dossierbeheer, deel van een geïntegreerde aanpak, zou perfect kunnen passen in samenwerkingsakkoorden tussen diverse politiezones, volgens de suggestie van Vandevoorde e.a. betreffende de politiezorgregio's[72].

2.4 Operationele aanpak door de eerstelijnspolitie

2.4.1 Conclusies

Partnergeweld heeft nooit een centrale plaats ingenomen in het debat van de criminaliteitsbestrijding. Ook politieambtenaren blijken problemen en misdrijven binnen de huiselijke sfeer nog anders te benaderen dan feiten op openbare plaatsen. De beslotenheid van de woning en het privé-karakter van wat zich binnen de vier muren afspeelt, lijkt een barrière die politiemensen slechts met enige schroom doorbreken. Heel wat politieambtenaren bekijken dergelijke feiten, tot op zekere hoogte, eerder als behorend tot de relationele dan tot de strafrechtelijke sfeer.

In materies van huiselijk geweld in het algemeen en partnergeweld in het bijzonder treden politieambtenaren daardoor nog vaak uitsluitend bemiddelend op, zonder dat een proces-verbaal wordt opgesteld. Zij maken dan meestal enkel een melding van hun tussenkomst of redigeren een proces-verbaal van inlichtingen. In het laatste geval meestal onder de noemer echtelijk geschil (misdrijfaanwijzer 42), waardoor de feiten niet geregistreerd worden als partnergeweld (aanwijzer 43). Wanneer burgers een klacht wensen in te dienen aan

[72] VANDEVOORDE, e.a., *Politie in de steigers. Bouwen aan gemeenschapsgerichte politiefuncties in een lokale context*, Brussel, uitgeverij Politeia, 2003, p. 283.

het onthaal, gebeurt het op sommige plaatsen nog dat hun klacht niet wordt genoteerd, bijvoorbeeld wanneer zij niet in het bezit zijn van een medisch attest.

Dat voorgaande vaststelling kan gemaakt worden, betekent dat tijdens de groepsgesprekken vrijuit gesproken werd. Wij willen dan ook herhalen dat de respondenten ervan uitgingen dat het niet opstellen van een proces-verbaal in bepaalde gevallen beter zou bijdragen tot de oplossing van het, in hun ogen, relationele probleem[73]. Zij nemen dergelijke beslissing dus niet om zich er snel van af te maken, maar vanuit de overtuiging daarmee goed te doen. Mensen van de interventieploegen nemen trouwens graag hun tijd voor gesprekken met de betrokkenen en klagen dat, vanwege de werkdruk, deze tijd soms ontbreekt.

De meeste respondenten hebben bepaalde vooroordelen met betrekking tot de materie. Zo beschouwen zij alcohol als dé oorzaak van partnergeweld. Deze stelling beïnvloedt vaak het optreden van de politieambtenaren. Men volgt dan de (foute) redenering dat de problemen grotendeels zullen opgelost zijn, wanneer de dader opnieuw nuchter is. Nochtans beschouwen wetenschappers alcohol niet als de oorzaak maar eerder als een katalysator[74].

De vaststellingen in het kader van partnergeweld gebeuren niet overal op dezelfde wijze. Het verzamelen of beschrijven van materiële elementen wordt niet altijd als belangrijk beschouwd. Foto's van kwetsuren of beschadigingen worden zelden of nooit genomen.

In de zone waar de materie een prioriteit vormt, werd een checklist opgesteld als geheugensteun voor de vaststellingen. In tegenstelling tot de andere zones waren de respondenten in deze zone eensgezind over de te verrichten vaststellingen.

---

73 Zoals eerder vermeld, wordt er volgens de respondenten steeds proces-verbaal opgesteld wanneer er sprake is van zichtbare blessures.

74 Zie o.m. GAHNE, L. en LAROUCHE, G., « Où en est la situation de la violence envers les femmes dans le milieu familial, dix ans après les colloques sur la violence ? », *Criminologie*, vol. XXIII, n° 2, Montréal, 1990, p. 23-45; GELLES, R.J., 'Alcohol and Other Drugs Are Associated With Violence – They Are Not its Cause', GELLES, R.J. en LOSEKE, D.R., *Current Controversies on Family Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1993, p. 182-196 en RÖMKENS, R. G., *Gewoon Geweld? Omvang, Aard, Gevolgen en Achtergronden van Geweld tegen Vrouwen in Heteroseksuele relaties*, Amsterdam, Swets en Zeitlinger, 1992, 281 p.

Duidelijke richtlijnen, in dit geval ontstaan uit de werkzaamheden van een beperkte projectploeg, hebben dan ook een waarneembaar effect.

Hier valt op te merken dat de projectploeg in dit geval een checklist uitwerkte die beknopt is en door hun collega's praktisch bruikbaar wordt bevonden. De checklist is in dezelfde vorm opgenomen in een sjabloon van een proces-verbaal intrafamiliaal geweld, waardoor het opstellen van het proces-verbaal vereenvoudigd wordt[75].

De interventiegids terrein – een hulpmiddel voor allerhande politie-interventies – bevat een hoofdstuk 'geweld in het gezin' onder de rubriek 'sociaal'. Een aantal aspecten nuttig voor de vaststellingen worden erin toegelicht. Deze gids wordt echter niet aan alle politieambtenaren ter beschikking gesteld en bovendien wordt de praktische bruikbaarheid door velen in twijfel getrokken. Men beschouwt deze meer als achtergrondinformatie dan als nuttig werkinstrument.

De principes van slachtofferbejegening zijn bij alle respondenten bekend.

Het vinden van crisisopvang levert in de meeste zones geen problemen op, enkel in landelijke zones zou dit soms wel het geval kunnen zijn. Hoewel er volgens de respondenten vaak geen andere oplossing is, beschouwen zij deze praktijk toch als een vorm van secundaire victimisatie. Vaak laat de ernst van de feiten echter niet toe dat een gerechtelijke vrijheidsberoving overwogen wordt ten opzichte van de dader.

2.4.2 Aanbevelingen

Het verstrekken van de nodige informatie – op het niveau van de politiezones – aan de politieambtenaren van de diensten onthaal, interventie en wijkwerking met betrekking tot het fenomeen om hen te sensibiliseren steeds proces-verbaal op te stellen van de feiten.

[75] Uit het gesprek bleek dat de implementatie van de checklist – zoals ook op andere plaatsen en inzake andere fenomenen werd vastgesteld – niet van een leien dakje is gelopen. Pas wanneer de mensen van de interventiediensten overtuigd raken van de bruikbaarheid en meerwaarde voor de vaststellingen, wordt dergelijke lijst echt aanvaard en gebruikt.

Naast de aanbevelingen voor de basisopleiding zou het op het niveau van de politiezones eveneens aangewezen zijn de politieambtenaren van het onthaal, de interventiedienst en de wijkagenten de nodige informatie te verstrekken met betrekking tot het fenomeen om hen te sensibiliseren steeds proces-verbaal op te stellen van de feiten met vermelding van de juiste misdrijfaanwijzer (belang van de relatie slachtoffer-dader bij de registratie!). Voor de dossieropbouw is dit van essentieel belang.

Dat is ook het geval voor de kwaliteit van de vaststellingen. Uit het onderzoek blijkt dat een checklist bijdraagt tot deze kwaliteit. Aangezien er in een aantal zones reeds dergelijke lijsten[76] bestaan, hoeft daarvoor niet in elke zone een projectploeg opgericht te worden. Het uitwisselen van beste praktijken via CGL of via andere diensten kan hiervoor een oplossing bieden.

Het invoeren van een checklist als leidraad voor het opstellen van uniforme en kwaliteitsvolle processen-verbaal inzake partnergeweld.

Een checklist kan een handig hulpmiddel zijn, indien men oog heeft voor één van de mogelijke valkuilen van een dergelijk project, namelijk dat men de mensen van het terrein overlaadt met grote draaiboeken en ellenlange lijsten voor het verrichten van hun vaststellingen. Het gevaar is groot dat de hulpinstrumenten op die manier hun doel voorbijschieten. Een goede checklist moet praktisch bruikbaar zijn, een meerwaarde betekenen voor het opstellen van een proces-verbaal en opgesteld zijn in overleg met het interventiepersoneel.

De uitwerking van de mogelijkheid voor het openbaar ministerie om een dringende dwingende maatregel op te leggen. De wetgever zou, met het oog op een meer duurzame maatregel dan de tijdelijke bestuurlijke vrijheidsberoving, de mogelijkheid kunnen voorzien voor het openbaar ministerie om een dringende maatregel op te leggen waarbij de dader verplicht wordt de woning te verlaten. De handhaving van deze beslissing zou dan periodiek kunnen voorgelegd worden aan een zetelend rechter.

---

76 Onder meer in de politiezones vermeld in dit verslag. In de PZ Antwerpen, bijvoorbeeld, bestaat eveneens een checklist, eerder een richtlijn, die recentelijk aan de interventieploegen verdeeld werd. Dat instrument kwam tot stand in het kader van een expertisecel onder voorzitterschap van een parketmagistraat.

Om secundaire victimisatie te vermijden en wanneer de feiten niet toelaten over te gaan tot een gerechtelijke vrijheidsberoving van de dader, zou een aanpassing aan de wetgeving kunnen voorzien worden. Hoewel men in bepaalde gevallen een beroep kan doen op artikel 31 van de wet op het politieambt en kan overgaan tot bestuurlijke aanhouding, blijkt dit in de praktijk niet altijd evident. Bovendien ervaart men op het terrein dergelijke aanhouding als een weinig duurzame, op termijn vaak contraproductieve, oplossing. De wetgever zou een en ander kunnen expliciteren door bijvoorbeeld de mogelijkheid te voorzien voor het openbaar ministerie om een dringende maatregel op te leggen waarbij de dader verplicht wordt de woning te verlaten. De handhaving van deze beslissing zou dan periodiek kunnen voorgelegd worden aan een zetelend rechter.

De aanpassing van de medische deontologische code. Door uitbreiding – met betrekking tot partnergeweld – van het artikel dat de omstandigheden beschrijft waarin de geneesheer de procureur des Konings kan informeren.

In contacten met hun patiënten detecteren huisartsen of geneesheren van spoedgevallendiensten vaak als eersten vormen van partnergeweld. Uit het onderzoek blijkt dat zij soms de wijkagent of andere leden van de politie (van de dienst slachtofferbejegening of jeugd en gezin) inlichten. Door op die wijze te handelen, komt de arts in gewetensconflict met het beroepsgeheim waaraan hij gebonden is.

De medische deontologische code voorziet reeds bepaalde gevallen waarin de geneesheer de procureur des Konings kan informeren[77] en artikel 458*bis*[78] van het Strafwetboek verduidelijkt een en ander. Het zou nuttig zijn dat geneesheren op een gelijkaardige wijze kunnen handelen in geval van ernstige vormen van partnergeweld.

De wettelijke regeling van de inbeslagneming van wapens, in gevallen van partnergeweld, ook wanneer deze wapens niet onmiddellijk verband houden met de vastgestelde feiten.

77 Titel II, Hoofdstuk V art. 61 van de Code van Geneeskundige Plichtenleer.
78 Wet van 28 november 2000, art. 33.

Wanneer politieambtenaren op de hoogte zijn van het wapenbezit van een verdachte, gaan zij vaak preventief en 'ter bewarende titel' over tot inbeslagneming van het wapen, dit vermeldt men in het proces-verbaal.

Wanneer de wapens verband houden met het misdrijf en in de gevallen bepaald in artikel 42 van het Strafwetboek en artikel 35 e.v. van het Wetboek van Strafvordering, is er geen probleem. Dit is anders wanneer het wapen geen verband houdt met de feiten, een gerechtelijke inbeslagneming is dan moeilijk te rechtvaardigen. Bovendien kan men dergelijke ambtsverrichtingen meestal niet beschouwen als bestuurlijke inbeslagnemingen zoals voorzien in artikel 30 van de wet op het politieambt omdat in dergelijke gevallen van partnergeweld meestal tussengekomen wordt op private plaatsen.

In het kader van partnergeweld (of huiselijk geweld) zou de wetgever kunnen voorzien dat onder bepaalde omstandigheden inbeslagneming van wapens wettelijk geregeld wordt.

De aanduiding van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen als coördinatieorgaan, met als aanbeveling aan de gerechtelijke en bestuurlijke overheden, de politiediensten en de hulpverleningsdiensten om de ondernomen of nog lopende projecten in verband met partner- en huiselijk geweld aan te melden.

Een coördinatieorgaan kan de diverse initiatieven in kaart brengen, beste praktijken verspreiden en aanbevelingen doen met betrekking tot de verbetering van de behandeling van het fenomeen, waardoor dubbel werk vermeden wordt en de reeds geleverde inspanningen ten volle benut kunnen worden. Dit orgaan kan dan eveneens een doorverwijzingsrol vervullen voor overheden en diensten die het probleem wensen aan te pakken en op zoek zijn naar bestaande programma's of plannen.

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is een door de wet opgerichte instelling die deze rol zou kunnen vervullen. Dat instituut is onder meer bevoegd om studies en onderzoeken betreffende gender en gelijkheid van vrouwen en mannen te coördineren en de impact van concrete beleidslijnen, programma's en maatregelen vanuit genderperspectief te evalueren. Het kan eveneens aanbevelingen formuleren aan de overheid ter verbetering van wetten en reglementen.

Vanwege de rol die de overheid aan het instituut heeft toegekend en gezien de aanwezige competentie inzake de materie, zou de aanduiding van het instituut als coördinatieorgaan fundamenteel kunnen bijdragen tot een meer uniforme en gestroomlijnde geïntegreerde aanpak van het fenomeen.

3. EVOLUTIES SINDS HET ONDERZOEK VAN 2004, VERBETERING IN ZICHT

Gezien de maatschappelijk impact van het intrafamiliaal geweld in het algemeen en het partnergeweld in het bijzonder volgt het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten de aanpak van dit fenomeen door de politiediensten verder op. In wat volgt, wordt een stand van zaken weergegeven inzake de opleiding, de registratie en de beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau.

3.1 Opleiding

De vorming over het sociale probleem van intrafamiliaal geweld en de rol van de politie in de aanpak ervan vormt een essentieel element in de sensibilisering voor de problematiek. In het verleden pleitte het Vast Comité P er daarom voor om het fenomeen expliciet te voorzien in het leerprogramma van de basisopleidingen en om het onderwerp op te nemen in de baremische opleidingen.

Momenteel wordt het programma van de basisopleiding tot inspecteur vernieuwd. De Directie van de opleidingen heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om vanaf begin 2007 *intrafamiliaal en partnergeweld* als thema in het vernieuwde programma op te nemen.

Deze positieve ontwikkeling zal op termijn ongetwijfeld bijdragen tot een betere kennis van het fenomeen en zal daarom vermoedelijk ook het aantal en de kwaliteit van de vaststellingen doen toenemen.

Om echter eveneens op korte of middellange termijn resultaten te boeken, blijft het aangewezen om de materie aan te bieden in de voortgezette vorming zodat ook de reeds ervaren politiemensen kunnen bereikt worden. Uit ons onderzoek en uit de klachten terzake – onder meer in verband met de relativering van het probleem door politiemensen of het weigeren om klachten te akteren omdat het

om privéaangelegenheden zou gaan – blijkt dat voortgezette opleidingen noodzakelijk zijn. In 2006 was en is er – aan Nederlandstalige zijde – een ruim aanbod om zich bij te scholen in de materie. In het kader van de niet-baremische opleidingen werden en worden verschillende opleidingssessies georganiseerd. In de Franstalige politiescholen blijft het aanbod beperkt en is er plaats voor verbetering. Mogelijk wordt dit al zichtbaar in 2007 wanneer intrafamiliaal geweld als prioritair zal worden beschouwd en de organisatie van dergelijke (niet-baremische) cursussen financieel aantrekkelijker wordt.

Ondanks deze bemoedigende resultaten en evoluties inzake de opleiding van politiemensen blijft het nodig om met name in de andere basisopleidingen en vooral in de baremische voortgezette opleidingen het onderwerp aan te bieden en niet enkel in het kader van een cursus slachtofferhulp.

Eenzelfde vernieuwing als in de basisopleiding inspecteur zou best ook, op een aangepaste manier, ingevoerd worden in de opleidingen tot hoofdinspecteur en commissaris. Deze leidinggevenden blijken in de praktijk namelijk eveneens vaak niet vertrouwd met de problematiek en met de wetgeving terzake.

Het is op het vlak van de uitbreiding van de kennis van het fenomeen, van de verduidelijking van het nut van het opstellen van processen-verbaal terzake en van de wijze van vaststellen en tussenkomen dat dient geïnvesteerd te worden. Via de baremische opleidingen, die verplicht zijn om promotie binnen hetzelfde kader te kunnen maken en dus een ruime belangstelling genieten, kunnen potentieel meer politieambtenaren bereikt worden.

3.2 Registratie

Er zijn voldoende mogelijkheden voor de registratie van gegevens in de ANG om rechtstreeks relevante cijfers te kunnen verkrijgen met betrekking tot de meest voorkomende vorm van geweld tussen (ex-)partners, te weten opzettelijke slagen en verwondingen.

Zoals uit de analyse blijkt, maken de cijfers beschikbaar in de ANG het mogelijk om reeds een trend op lange termijn te ontdekken in de evolutie van dit fenomeen. Er is een duidelijke stijging van de cijfers merkbaar. Toch blijft het wachten op een stabilisering van deze stijging. Omdat van de invoering van de COL 3/2006 en COL 4/2006 nog een verdere stijging van de geregistreerde ge-

gevens kan verwacht worden, zullen de langetermijntendensen pas duidelijk zichtbaar zijn wanneer deze verdere stijging zich enigszins gestabiliseerd heeft.

De studie van de recente cijfers toont eveneens aan dat sommige arrondissementen veel meer of veel minder dan andere te maken blijken te hebben met dit soort van criminaliteit. De fijne interpretatie van de betekenis die moet worden gegeven aan deze verschillen, moet worden gevonden op het lokale niveau door de contextualisering van de gegevens.

Het is mogelijk om uit de ANG, onrechtstreeks, gegevens te halen met betrekking tot andere vormen van geweld waarbij (ex-)partners betrokken zijn door zich te baseren op het verband dader/slachtoffer. Deze mogelijkheid bestaat voor zover de codering van dit gegeven correct is gebeurd op lokaal niveau, wat voordien niet altijd het geval was. Sinds de verschijning van de hiervoor reeds toegelichte COL 3/2006 en COL 4/2006 is deze codering verplicht, waardoor wordt verwacht dat het in de toekomst mogelijk zal zijn om een beter zicht te krijgen op de in dit cahier bedoelde fenomenen.

De oppervlakkige analyse aan de hand van de momenteel beschikbare gegevens lijkt evenwel aan te tonen dat de volgende vormen van partnergeweld kwantitatief de belangrijkste zijn: slagen en verwondingen in ruime zin, bedreigingen in ruime zin (bedreigingen met bevel of voorwaarde en pesterijen), opzettelijke beschadigingen en belaging.

Rekening houdend met de hiervoor geformuleerde besluiten, kunnen wij de aanbeveling van in 2004 herhalen en stellen dat voortdurende aandacht nodig blijft voor de kwaliteit van de gegevens die worden ingegeven in de ANG.

Gezien de schrale codering van de gegevens met betrekking tot de aard van het verband dader/slachtoffer in sommige arrondissementen, bevelen wij, algemeen gesproken, aan om, in het kader van het informatiebeheer in ruime zin en meer specifiek in het kader van de problematiek van geweld tussen (ex-)partners, bijzondere aandacht te blijven besteden aan de kwaliteit van de gegevens die worden ingegeven in de ANG. Een goede kwaliteit van de gegevens kan worden verkregen door middel van kwaliteitscontroles door de functionele beheerders van de lokale politiezones. In combinatie met de toepassing van de genoemde omzendbrieven van het College van procureurs-generaal zal dergelijke kwaliteitscontrole leiden tot meer betrouwbare en consistente cijfergegevens, waardoor ook de exploitatiemogelijkheden ervan zullen toenemen.

3.3 Beleidsmatige en organisatorische aanpak op het lokale niveau

In vergelijking met 2004 zijn er momenteel meer politiezones die intrafamiliaal of partnergeweld in het zonaal veiligheidsplan hebben opgenomen, maar toch gaat het nog steeds om minder dan 1/3 van de zones. Dit blijft weinig voor een fenomeen dat, volgens diverse wetenschappelijke studies, in de ganse samenleving verspreid is, zich voordoet in alle sociale klassen en niet aan geografische of demografische grenzen gebonden is. Het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten heeft trouwens reeds meermaals opgemerkt dat het opnemen van het fenomeen in het zonaal veiligheidsplan een impuls kan zijn voor het vrijmaken van capaciteit en voor aandachtsvestiging op het probleem.

Deze vaststelling krijgt bevestiging in contacten genomen met de parketten van Luik en Antwerpen waar reeds lang aandacht besteed wordt aan de problematiek van intrafamiliaal geweld. In beide arrondissementen zijn er politiezones die zich positief onderscheiden in de benadering van de problematiek. Bovendien blijkt in deze arrondissementen dat parketrichtlijnen terzake een duidelijke impuls kunnen geven voor meer politieaandacht voor het fenomeen.

De omzendbrief COL 4/2006 is dan ook erg belangrijk om ook de politiezones die tot nog toe het probleem te weinig onderkenden over de streep te trekken en om een meer uniforme werkwijze tot stand te brengen. Op zich mag uniformiteit, behalve dan in de registratie, geen streefdoel zijn, elk particulier geval is anders, maar toch wordt in de omzendbrief eindelijk een werkwijze voorgesteld die een structurele bijdrage kan leveren tot de kwaliteitsverhoging van de vaststellingen, de bewijsvoering, de dossieropbouw en de slachtofferbejegening. Het is via deze kerntaken dat de politie als partner van andere actoren een structurele bijdrage kan leveren tot de bestrijding van het fenomeen.

Tot op vandaag stelt het Comité P namelijk nog geregeld vast dat, ondanks het feit dat in heel wat politiezones uitstekend werk geleverd wordt, slachtoffers van partnergeweld vaak in de kou blijven staan wanneer ze zich met hun klachten tot de politie richten. Het geval dat vooraan in dit cahier wordt toegelicht, is daarvan slechts één voorbeeld.

EPILOOG

De politie ziet heel wat taken en verantwoordelijkheden op zich afkomen. Niet alleen uiten publiek en overheden vele verzuchtingen inzake veiligheid, een term die een grote lading dekt. Maar bovendien wordt, terecht, ook steeds meer professionaliteit in het politieoptreden verwacht. Het takenpakket van de politiediensten wordt er dus niet kleiner op. Vaak hoor je daarom politiemensen de vraag stellen of zaken als de aanpak van partnergeweld wel tot hun takenpakket zouden moeten behoren en of het wel zo'n groot probleem is, aangezien het toch slechts een klein deel van de geregistreerde criminaliteit omvat. Het antwoord kan natuurlijk niet anders klinken dan een duidelijk *ja*.

Partnergeweld is één van de criminaliteitsfenomenen die de politie dient aan te pakken, één tussen vele. Dat het hier echter gaat om een belangrijk maatschappelijk probleem dat veel voorkomt, maar waarover slechts een beperkt aantal politionele cijfergegevens beschikbaar zijn – de hinderpaal van de zogenaamde *dark* en *grey numbers* blijkt groot – rechtvaardigt wel de ruime aandacht die het krijgt.

Door sterk te focussen op één bepaalde problematiek, zoals in dit geval partnergeweld, ontstaat in politiemiddens vaak de indruk dat het belichte onderwerp nu plots een prioriteit vormt die boven alle andere geplaatst dient te worden. Ook deze benadering is niet genuanceerd genoeg.

Anderzijds dient benadrukt dat het aandeel in de bestrijding van dergelijk fenomeen zich 'beperkt' tot de uitvoering van een aantal taken die meestal ressorteren onder de verschillende basisfunctionaliteiten en dat de politie slechts een schakel is in de veiligheidsketen.

In die zin is het goed dat het Nationaal Actieplan Partnergeweld duidelijk een aantal actiepunten bevat die ook van toepassing zijn op de politiewerking. Het blijkt dat mede onder impuls van dit plan dat mee aan de basis ligt van de richtlijnen van het College van procureurs-generaal, samen met de vastberadenheid van een aantal trekkers in het gerechtelijke en het politielandschap, een aantal tekortkomingen die het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten in het verleden vaststelde, stilaan opgelost raken.

Sinds 1998 is er inderdaad een duidelijke, positieve evolutie waar te nemen in de wijze waarop de politie het fenomeen van intrafamiliaal en partnergeweld benadert. Op beleidsvlak wordt het fenomeen in steeds meer politiezones in de schijnwerpers geplaatst door het als prioriteit of als aandachtspunt op te nemen in het zonaal veiligheidsplan of door er op een andere manier op te focussen.

Uit een overzicht van de geregistreerde criminaliteitscijfers tussen 2000 en 2005 blijkt dat het aantal geregistreerde feiten van slagen en verwondingen tussen (ex-)partners over het ganse land jaarlijks gemiddeld met meer dan 10% is toegenomen. Voor sommige gerechtelijke arrondissementen bedraagt de gemiddelde jaarlijkse stijging over een periode van vijf jaar meer dan 16%. Deze toename kan verschillende oorzaken hebben zoals een stijging van de aangiftebereidheid, maar kan eveneens te wijten zijn aan de betere kennis van het probleem bij de politie en aan het feit dat sneller proces-verbaal wordt opgesteld. Verwacht wordt dat deze cijfers in de toekomst nog zullen toenemen, onder meer onder impuls van de richtlijnen in verband met registratie vervat in de COL 3/2006 en de COL 4/2006.

Ook op het vlak van de opleidingen is een positieve tendens waar te nemen. In 2006 werd tijdens de voortgezette vorming van politiemensen een ruim aantal sessies inzake intrafamiliaal geweld ingericht. Belangrijker is echter de vaststelling dat vanaf volgend jaar het onderwerp expliciet zal worden opgenomen in het programma van de basisopleiding tot inspecteur.

De hiervoor vermelde omzendbrief COL 4/2006 zal eveneens een impact hebben op de wijze waarop de basispolitiezorg in deze materie verzekerd wordt, waardoor ook in politiezones die tot nog toe geen bijzondere aandacht voor het probleem hadden de kwaliteit van de dienstverlening zal toenemen.

Deze belangrijke stappen voorwaarts zijn de verdienste van heel wat overheden, ambtenaren, groeperingen en individuen die reeds lang diverse plaatselijke initiatieven opzetten om intrafamiliaal en partnergeweld aan te pakken. Onder coördinatie van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen werden deze initiatieven samengebracht en werd uiteindelijk het Nationaal Actieplan Partnergeweld 2004-2007 uitgewerkt dat, zoals blijkt uit dit cahier, een aantal evoluties in een stroomversnelling heeft gebracht.

Ondanks deze positieve ontwikkelingen blijven echter inspanningen nodig. Nog steeds blijkt dat er in heel wat politiezones ‘op de werkvloer’ een funda-

menteel gebrek aan kennis bestaat over de hier besproken materie. Veel politiemensen beschouwen intrafamiliaal geweld nog steeds veeleer als een sociaal (privé)probleem dan als een crimineel feit. Er moet dus nog werk gemaakt worden van een verdere bewustwording.

In de opleidingen van de politiemensen zijn daartoe reeds verschillende initiatieven gestart. Maar in de programma's van de andere basisopleidingen, bijvoorbeeld, wordt de problematiek van intrafamiliaal geweld als onderwerp niet expliciet behandeld en op het vlak van de niet-baremische opleidingen is er momenteel in de Franstalige politiescholen te weinig aanbod van vormingen inzake intrafamiliaal geweld. Teneinde de reeds actieve en meer ervaren politiemensen nog meer te bereiken, kan de materie bovendien best opgenomen worden als thema in de baremische opleidingen. Bovendien valt af te wachten wat de werkelijke impact van de voornoemde omzendbrieven en opleidingen zal zijn en of deze maatregelen tot een verbeterde dienstverlening zullen leiden.

Het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten zal daarom in de toekomst verder opvolgen hoe de politie intrafamiliaal en partnergeweld aanpakt in de wetenschap dat ook in politiekringen een sterke beweging op gang is gekomen die het probleem daadwerkelijk wil aanpakken.

BIBLIOGRAFIE

BRUYNOOGHE, R., NOELANDERS, S. en OPDEBEECK, S., *Geweld ondervinden, gebruiken en voorkomen*, Limburgs Universitair Centrum, 1998, 154 p.

BRYMAN, A., *Social Research Methods*, Oxford, Oxford university press, 2000, 592 p.

EDWARDS, S., *Policing Domestic Violence*, Newbury Park, SAGE publications, 1989, 259 p.

FOREMAN, S. en DALLOS, R., 'Domestic Violence' in DALLOS, R. en MCLAUGHLIN, E., *Social Problems and the Family*, London, SAGE publications, 1995, 274 p.

GAHNE, L. en LAROUCHE, G., « Où en est la situation de la violence envers les femmes dans le milieu familial, dix ans après les colloques sur la violence ? » in Criminologie, vol. XXIII, n° 2, Montréal, 1990, p. 23-45.

GELLES, R. J., 'Alcohol and Other Drugs Are Associated With Violence – They Are Not its Cause in GELLES, R.J. en LOSEKE, D.R., *Current Controversies on Family Violence*, o.c., p. 182-196.

KURZ, D., 'Physical assaults by husbands: A major social problem' in GELLES, R.J. en LOSEKE, D.R., *Current Controversies on Family Violence*, o.c., p. 88-103.

KUYER, F., "Huiselijk geweld, Maatschappelijk probleem van de eerste orde" in *Algemeen Politieblad*, jaargang 152, nr. 5, 2003, p. 12 en 13.

MOONEY, J., *Gender Violence and Social Order*, London, MacMillian Press, 2000, 260 p.

RÖMKENS, R.G., *Gewoon Geweld? Omvang, Aard, Gevolgen en Achtergronden van Geweld tegen Vrouwen in Heteroseksuele relaties*, Amsterdam, Swets en Zeitlinger, 1992, 281 p.

STRAUS, M.A., GELLES, R.J. en STEINMETZ, S.K., *Behind Closed Doors: Violence in the American Family*, Newbury Park, SAGE publications, 1981, 301 p.

VANDEVOORDE, N., VAEREWIJCK, W., ENHUS, E. en PONSAERS, P., *Politie in de steigers. Bouwen aan gemeenschapsgerichte politiefuncties in een lokale context*, Brussel, Uitgeverij Politeia, 2003, 294 p.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2000

Bijlage 2: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2001

Bijlage 3: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2002

Bijlage 4: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2003

Bijlage 5: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2004

Bijlage 6: Politiële criminaliteitsstatistieken – opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring 2005

Bijlage 7: Tendensen inzake opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring tussen (ex-)partners

Bijlage 8: Grafische voorstelling van de specialisatie-index 2004 van opzettelijke slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bijlage 9: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2003

Bijlage 10: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2004

Bijlage 11: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2005

Bijlage 12: Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners 2006 (eerste zeven maanden)

Bijlage 13: Vergelijking van de verbanden dader/slachtoffer, zoals geregistreerd in de ANG, waarbij (ex-)partners betrokken zijn van 2003 tot 2006

Bijlage 14: Overzicht van de politiezones die intrafamiliaal of partnergeweld als aandachtspunt of prioriteit in het ZVP hebben opgenomen

Bijlage 15: Vragenlijsten gebruikt voor het gesprek met de zonechef en voor de focusgesprekken

BIJLAGE 1: POLITIËLE CRIMINALITEITSSTATISTIEKEN – OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2000

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	553	0,56%	676	0,68%	61	0,06%	1.290	1,30%	6.006	6,05%	99.272	0,95
ARLON	154	2,03%	51	0,67%	15	0,20%	220	2,90%	737	9,71%	7.593	0,93
BRUGGE	328	0,73%	289	0,65%	42	0,09%	659	1,47%	3.313	7,40%	44.792	0,90
BRUXELLES 19 COM	904	0,53%	1.197	0,71%	162	0,10%	2.263	1,34%	11.255	6,66%	169.036	0,98
CHARLEROI	832	1,23%	519	0,77%	138	0,20%	1.489	2,20%	5.473	8,09%	67.659	1,07
DENDERMONDE	554	1,15%	475	0,98%	69	0,14%	1.098	2,27%	4.021	8,32%	48.323	1,37
DINANT	245	1,71%	95	0,66%	30	0,21%	370	2,59%	1.444	10,09%	14.305	0,92
EUPEN	31	0,88%	27	0,77%	5	0,14%	63	1,79%	295	8,36%	3.529	1,06
GENT	818	1,59%	265	0,51%	51	0,10%	1.134	2,20%	4.265	8,28%	51.490	0,72
HALLE-VILVOORDE	408	1,10%	288	0,77%	83	0,22%	779	2,09%	2.508	6,73%	37.258	1,07
HASSELT	272	0,84%	227	0,70%	27	0,08%	526	1,63%	2.317	7,18%	32.284	0,98
HUY	221	1,92%	67	0,58%	29	0,25%	317	2,75%	1.047	9,08%	11.532	0,81
IEPER	63	0,90%	48	0,69%	8	0,11%	119	1,70%	496	7,10%	6.990	0,95
KORTRIJK	254	0,94%	235	0,87%	40	0,15%	529	1,96%	2.122	7,88%	26.932	1,21
LEUVEN	234	0,81%	196	0,68%	39	0,13%	469	1,62%	1.903	6,58%	28.923	0,94
LIEGE	863	0,93%	678	0,73%	176	0,19%	1.717	1,86%	6.492	7,02%	92.444	1,02

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	91	1,63%	28	0,50%	4	0,07%	123	2,21%	514	9,22%	5573	0,70
MECHELEN	181	0,72%	191	0,76%	26	0,10%	398	1,59%	1.578	6,32%	24.976	1,06
MONS	522	1,26%	295	0,71%	82	0,20%	899	2,18%	3.369	8,16%	41.267	0,99
NAMUR	456	1,66%	247	0,90%	64	0,23%	767	2,80%	2.583	9,42%	27.410	1,25
NEUFCHATEAU	120	2,06%	51	0,87%	22	0,38%	193	3,31%	640	10,97%	5.836	1,21
NIVELLES	403	1,40%	124	0,43%	44	0,15%	571	1,98%	2.088	7,25%	28.810	0,60
OUDENAARDE	163	1,24%	100	0,76%	23	0,17%	286	2,17%	1.231	9,36%	13.150	1,06
TONGEREN	166	0,71%	197	0,84%	21	0,09%	384	1,64%	1.699	7,24%	23.457	1,17
TOURNAI	390	1,63%	173	0,73%	39	0,16%	602	2,52%	2.332	9,77%	23.857	1,01
TURNHOUT	196	0,67%	201	0,69%	18	0,06%	415	1,42%	1.873	6,43%	29.137	0,96
VERVIERS	222	1,29%	127	0,74%	26	0,15%	375	2,19%	1.444	8,42%	17.155	1,03
VEURNE	83	0,88%	71	0,76%	13	0,14%	167	1,78%	693	7,37%	9.398	1,05
Totaal	**9.727**	**0,98%**	**7.138**	**0,72%**	**1.357**	**0,14%**	**18.222**	**1,84%**	**73.738**	**7,43%**	**992.388**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)

(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 2: OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2001

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	550	0,57%	781	0,81%	109	0,11%	1.440	1,50%	6.315	6,56%	96.244	0,99
ARLON	139	1,78%	41	0,53%	13	0,17%	193	2,47%	731	9,36%	7.806	0,64
BRUGGE	321	0,65%	372	0,75%	59	0,12%	752	1,52%	3.578	7,24%	49.420	0,92
BRUXELLES 19 COM	864	0,51%	1.380	0,82%	164	0,10%	2.408	1,43%	9.656	5,72%	168.827	1,00
CHARLEROI	897	1,45%	531	0,86%	118	0,19%	1.546	2,50%	5.475	8,85%	61.845	1,05
DENDERMONDE	430	0,94%	557	1,21%	78	0,17%	1.065	2,32%	3.743	8,14%	45.961	1,48
DINANT	244	1,79%	74	0,54%	30	0,22%	348	2,56%	1.390	10,21%	13.617	0,66
EUPEN	38	1,09%	16	0,46%	7	0,20%	61	1,76%	316	9,10%	3.473	0,56
GENT	701	1,45%	295	0,61%	61	0,13%	1.057	2,18%	3.931	8,10%	48.501	0,74
HALLE-VILVOORDE	356	0,96%	310	0,84%	62	0,17%	728	1,97%	2.361	6,40%	36.901	1,03
HASSELT	294	0,95%	265	0,86%	30	0,10%	589	1,91%	2.262	7,33%	30.874	1,05
HUY	189	1,70%	43	0,39%	16	0,14%	248	2,23%	993	8,92%	11.133	0,47
IEPER	77	1,11%	46	0,66%	7	0,10%	130	1,88%	484	7,00%	6.918	0,81
KORTRIJK	264	0,97%	235	0,86%	39	0,14%	538	1,97%	1.984	7,26%	27.337	1,05
LEUVEN	233	0,87%	221	0,82%	53	0,20%	507	1,89%	1.769	6,58%	26.873	1,01
LIEGE	852	0,94%	783	0,87%	154	0,17%	1.789	1,98%	6.437	7,12%	90.467	1,06

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	88	1,71%	33	0,64%	13	0,25%	134	2,61%	460	8,95%	5.140	0,79
MECHELEN	151	0,63%	240	1,00%	30	0,13%	421	1,76%	1.570	6,56%	23.949	1,23
MONS	490	1,27%	368	0,95%	91	0,24%	949	2,45%	3.237	8,37%	38.664	1,16
NAMUR	426	1,74%	247	1,01%	58	0,24%	731	2,99%	2.453	10,04%	24.426	1,24
NEUFCHATEAU	119	2,11%	37	0,66%	16	0,28%	172	3,06%	590	10,48%	5.630	0,80
NIVELLES	391	1,34%	158	0,54%	56	0,19%	605	2,08%	2.085	7,15%	29.147	0,66
OUDENAARDE	187	1,41%	123	0,93%	28	0,21%	338	2,54%	1.263	9,50%	13.297	1,13
TONGEREN	214	0,90%	202	0,85%	23	0,10%	439	1,85%	1.833	7,71%	23.789	1,04
TOURNAI	372	1,37%	176	0,65%	47	0,17%	595	2,19%	2.407	8,86%	27.165	0,79
TURNHOUT	198	0,71%	199	0,71%	37	0,13%	434	1,56%	1.716	6,16%	27.874	0,87
VERVIERS	208	1,30%	141	0,88%	27	0,17%	376	2,35%	1.487	9,29%	16.001	1,08
VEURNE	65	0,72%	58	0,65%	13	0,14%	136	1,52%	669	7,45%	8.975	0,79
Totaal	**9.358**	**0,96%**	**7.932**	**0,82%**	**1.439**	**0,15%**	**18.729**	**1,93%**	**71.195**	**7,34%**	**970.254**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)

(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 3: OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2002

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	689	0,63%	1076	0,99%	129	0,12%	1.894	1,74%	7.604	6,98%	108.869	1,18
ARLON	144	1,68%	52	0,61%	17	0,20%	213	2,49%	742	8,67%	8.557	0,73
BRUGGE	320	0,68%	286	0,61%	41	0,09%	647	1,37%	3.378	7,15%	47.243	0,73
BRUXELLES 19 COM	888	0,51%	1.354	0,78%	201	0,12%	2.443	1,41%	9.660	5,56%	173.614	0,93
CHARLEROI	779	1,23%	550	0,87%	144	0,23%	1.473	2,33%	5.723	9,05%	63.253	1,04
DENDERMONDE	574	1,12%	562	1,10%	85	0,17%	1.221	2,39%	4.175	8,17%	51.131	1,32
DINANT	269	1,72%	96	0,61%	37	0,24%	402	2,57%	1.598	10,20%	15.659	0,73
EUPEN	40	1,05%	27	0,71%	7	0,18%	74	1,93%	358	9,36%	3.826	0,85
GENT	695	1,35%	369	0,72%	84	0,16%	1.148	2,23%	4.258	8,27%	51.459	0,86
HALLE-VILVOORDE	382	0,91%	296	0,70%	55	0,13%	733	1,74%	2.465	5,87%	42.018	0,84
HASSELT	292	0,91%	329	1,03%	33	0,10%	654	2,04%	2.330	7,28%	31.992	1,23
HUY	182	1,58%	57	0,50%	25	0,22%	264	2,29%	942	8,18%	11.514	0,59
IEPER	51	0,75%	50	0,74%	7	0,10%	108	1,59%	437	6,44%	6.788	0,88
KORTRIJK	288	1,01%	265	0,93%	51	0,18%	604	2,11%	2.178	7,61%	28.612	1,11
LEUVEN	258	0,86%	230	0,76%	28	0,09%	516	1,71%	1.928	6,40%	30.119	0,91
LIEGE	751	0,85%	799	0,90%	175	0,20%	1.725	1,94%	6.386	7,19%	88.805	1,08

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	87	1,44%	25	0,41%	10	0,17%	122	2,02%	487	8,05%	6.049	0,50
MECHELEN	171	0,71%	219	0,91%	42	0,17%	432	1,80%	1.738	7,23%	24.026	1,09
MONS	625	1,47%	410	0,97%	104	0,25%	1139	2,69%	3.952	9,32%	42.396	1,16
NAMUR	455	1,74%	257	0,98%	67	0,26%	779	2,98%	2.618	10,00%	26.168	1,18
NEUFCHATEAU	101	1,55%	39	0,60%	18	0,28%	158	2,42%	619	9,50%	6.518	0,72
NIVELLES	425	1,35%	146	0,46%	54	0,17%	625	1,99%	2.094	6,67%	31.406	0,56
OUDENAARDE	191	1,30%	164	1,12%	36	0,25%	391	2,67%	1.404	9,57%	14.665	1,34
TONGEREN	205	0,88%	241	1,04%	24	0,10%	470	2,02%	1.739	7,48%	23.262	1,24
TOURNAI	412	1,35%	205	0,67%	44	0,14%	661	2,17%	2.623	8,61%	30.463	0,81
TURNHOUT	218	0,71%	237	0,77%	46	0,15%	501	1,64%	2.014	6,58%	30.606	0,93
VERVIERS	219	1,26%	146	0,84%	29	0,17%	394	2,26%	1.695	9,72%	17.437	1,00
VEURNE	78	0,89%	72	0,82%	14	0,16%	164	1,88%	686	7,86%	8.733	0,99
Totaal	**9.789**	**0,95%**	**8.559**	**0,83%**	**1.607**	**0,16%**	**19.955**	**1,95%**	**75.831**	**7,40%**	**1.025.188**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)
(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring
(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit
(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)
(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 4: OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2003

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	639	0,59%	1.145	1,06%	140	0,13%	1.924	1,78%	7.834	7,25%	108.043	1,09
ARLON	138	1,63%	61	0,72%	16	0,19%	215	2,55%	790	9,35%	8.447	0,74
BRUGGE	295	0,65%	335	0,74%	56	0,12%	686	1,51%	3.302	7,26%	45.457	0,76
BRUXELLES 19 COM	826	0,48%	1.584	0,92%	200	0,12%	2.610	1,51%	10.300	5,97%	172.656	0,94
CHARLEROI	842	1,32%	786	1,23%	148	0,23%	1.776	2,78%	6.155	9,63%	63.922	1,26
DENDERMONDE	522	1,05%	518	1,04%	96	0,19%	1.136	2,28%	4.035	8,09%	49.847	1,07
DINANT	255	1,67%	117	0,77%	47	0,31%	419	2,74%	1.521	9,96%	15.270	0,79
EUPEN	27	0,71%	39	1,02%	4	0,11%	70	1,84%	323	8,48%	3.808	1,05
GENT	695	1,27%	596	1,09%	104	0,19%	1.395	2,56%	4.700	8,61%	54.589	1,12
HALLE-VILVOORDE	338	0,86%	345	0,88%	90	0,23%	773	1,96%	2.503	6,36%	39.349	0,90
HASSELT	261	0,85%	331	1,08%	46	0,15%	638	2,08%	2.373	7,75%	30.629	1,11
HUY	219	1,93%	77	0,68%	26	0,23%	322	2,85%	1.125	9,94%	11.318	0,70
IEPER	55	0,79%	53	0,77%	10	0,14%	118	1,70%	459	6,63%	6.928	0,79
KORTRIJK	249	0,84%	306	1,03%	32	0,11%	587	1,97%	2.345	7,87%	29.797	1,06
LEUVEN	228	0,75%	289	0,95%	47	0,15%	564	1,85%	2.105	6,89%	30.563	0,97
LIEGE	803	0,96%	845	1,01%	183	0,22%	1.831	2,20%	6.617	7,95%	83.256	1,04

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	99	1,61%	36	0,59%	17	0,28%	152	2,48%	575	9,38%	6.132	0,60
MECHELEN	137	0,58%	236	0,99%	48	0,20%	421	1,77%	1.782	7,48%	23.822	1,02
MONS	590	1,42%	443	1,07%	92	0,22%	1.125	2,72%	3.965	9,57%	41.418	1,10
NAMUR	424	1,71%	286	1,15%	64	0,26%	774	3,13%	2.568	10,37%	24.767	1,19
NEUFCHATEAU	128	1,95%	40	0,61%	25	0,38%	193	2,94%	641	9,78%	6.557	0,63
NIVELLES	412	1,29%	167	0,52%	44	0,14%	623	1,95%	2.229	6,99%	31.892	0,54
OUDENAARDE	157	1,10%	168	1,17%	36	0,25%	361	2,52%	1.281	8,94%	14.328	1,21
TONGEREN	186	0,88%	226	1,07%	26	0,12%	438	2,07%	1.648	7,78%	21.196	1,10
TOURNAI	348	1,24%	245	0,87%	57	0,20%	650	2,31%	2.594	9,23%	28.105	0,90
TURNHOUT	247	0,81%	250	0,82%	45	0,15%	542	1,79%	2.040	6,72%	30.357	0,85
VERVIERS	226	1,29%	193	1,10%	45	0,26%	464	2,65%	1.782	10,18%	17.505	1,13
VEURNE	51	0,64%	85	1,07%	9	0,11%	145	1,83%	647	8,15%	7.937	1,10
Totaal	**9.397**	**0,93%**	**9.802**	**0,97%**	**1.753**	**0,17%**	**20.952**	**2,08%**	**78.239**	**7,76%**	**1.007.895**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)

(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 5: OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2004

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	620	0,56%	1.368	1,24%	145	0,13%	2.133	1,94%	8.385	7,61%	110.154	1,20
ARLON	142	1,58%	79	0,88%	17	0,19%	238	2,65%	831	9,27%	8.965	0,85
BRUGGE	259	0,60%	319	0,74%	47	0,11%	625	1,46%	3.419	7,96%	42.928	0,72
BRUXELLES 19 COM	841	0,50%	1.549	0,93%	199	0,12%	2.589	1,55%	10.254	6,16%	166.572	0,90
CHARLEROI	939	1,43%	780	1,19%	153	0,23%	1.872	2,86%	6.303	9,63%	65.459	1,15
DENDERMONDE	474	0,99%	593	1,24%	85	0,18%	1.152	2,41%	3.826	7,99%	47.858	1,20
DINANT	279	1,95%	99	0,69%	36	0,25%	414	2,89%	1.446	10,10%	14.315	0,67
EUPEN	30	0,83%	36	1,00%	11	0,30%	77	2,13%	362	10,02%	3.611	0,97
GENT	653	1,17%	587	1,05%	99	0,18%	1.339	2,40%	5.379	9,65%	55.746	1,02
HALLE-VILVOORDE	316	0,82%	311	0,81%	59	0,15%	686	1,79%	2.341	6,09%	38.411	0,78
HASSELT	269	0,91%	332	1,13%	45	0,15%	646	2,19%	2.355	7,99%	29.469	1,09
HUY	190	1,73%	77	0,70%	21	0,19%	288	2,62%	1.115	10,14%	10.998	0,68
IEPER	71	1,08%	48	0,73%	14	0,21%	133	2,02%	563	8,56%	6.575	0,71
KORTRIJK	281	0,99%	282	0,99%	54	0,19%	617	2,17%	2.378	8,37%	28.424	0,96
LEUVEN	216	0,68%	304	0,96%	55	0,17%	575	1,82%	2.158	6,84%	31.549	0,93
LIEGE	830	1,00%	954	1,15%	175	0,21%	1.959	2,35%	6.823	8,20%	83.239	1,11

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	125	2,09%	56	0,94%	6	0,10%	187	3,13%	613	10,24%	5984	0,91
MECHELEN	115	0,50%	229	0,99%	39	0,17%	383	1,66%	1.744	7,56%	23061	0,96
MONS	648	1,48%	545	1,25%	120	0,27%	1313	3,00%	4.147	9,48%	43744	1,21
NAMUR	384	1,57%	298	1,22%	61	0,25%	743	3,04%	2.579	10,55%	24452	1,18
NEUFCHATEAU	107	1,53%	32	0,46%	14	0,20%	153	2,19%	661	9,47%	6983	0,44
NIVELLES	394	1,22%	185	0,57%	46	0,14%	625	1,94%	2.294	7,12%	32229	0,56
OUDENAARDE	92	0,71%	162	1,25%	39	0,30%	293	2,26%	1.261	9,71%	12991	1,21
TONGEREN	195	0,93%	216	1,03%	24	0,11%	435	2,07%	1.597	7,58%	21057	0,99
TOURNAI	312	1,10%	347	1,22%	62	0,22%	721	2,55%	2.527	8,92%	28329	1,19
TURNHOUT	219	0,72%	255	0,84%	47	0,16%	521	1,72%	2.134	7,06%	30228	0,82
VERVIERS	210	1,23%	174	1,02%	39	0,23%	423	2,48%	1.731	10,15%	17060	0,99
VEURNE	55	0,72%	81	1,06%	21	0,27%	157	2,05%	607	7,94%	7642	1,03
Totaal	**9.266**	**0,93%**	**10.298**	**1,03%**	**1.733**	**0,17%**	**21.297**	**2,13%**	**79.833**	**8,00%**	**998.033**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)

(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 6: OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING 2005

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
ANTWERPEN	648	0,63%	1.465	1,43%	169	0,16%	2.282	2,23%	8.530	8,32%	102.505	1,19
ARLON	155	1,84%	79	0,94%	18	0,21%	252	2,99%	861	10,23%	8.416	0,78
BRUGGE	251	0,61%	362	0,88%	66	0,16%	679	1,65%	3.518	8,54%	41.183	0,73
BRUXELLES 19 COM	784	0,47%	1.650	0,99%	226	0,14%	2.660	1,60%	10.289	6,17%	166.656	0,82
CHARLEROI	920	1,50%	786	1,28%	159	0,26%	1.865	3,03%	5.975	9,71%	61.524	1,06
DENDERMONDE	442	0,93%	669	1,40%	87	0,18%	1.198	2,51%	4.147	8,70%	47.692	1,17
DINANT	270	2,04%	125	0,95%	38	0,29%	433	3,27%	1.555	11,76%	13.226	0,79
EUPEN	35	0,90%	28	0,72%	10	0,26%	73	1,88%	376	9,70%	3.877	0,60
GENT	585	1,07%	747	1,37%	103	0,19%	1.435	2,64%	5.387	9,89%	54.451	1,14
HALLE-VILVOORDE	328	0,88%	390	1,05%	81	0,22%	799	2,15%	2.572	6,91%	37.223	0,87
HASSELT	257	0,88%	422	1,45%	37	0,13%	716	2,45%	2.348	8,05%	29.174	1,20
HUY	231	2,23%	93	0,90%	17	0,16%	341	3,29%	1.090	10,52%	10.364	0,75
IEPER	84	1,30%	66	1,02%	19	0,29%	169	2,62%	622	9,65%	6.448	0,85
KORTRIJK	255	0,89%	315	1,10%	45	0,16%	615	2,14%	2.570	8,95%	28.730	0,91
LEUVEN	233	0,79%	407	1,39%	52	0,18%	692	2,35%	2.278	7,75%	29.386	1,15
LIEGE	773	0,95%	1.200	1,48%	192	0,24%	2.165	2,67%	7.073	8,73%	81.008	1,23

Arrondissement	Misdrijven tegen de fysieke integriteit										Totaal aantal feiten (4)	Index (5)
	Opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring								Totaal (3)			
	Familie-geschillen		Tussen (ex-)partners		Andere		Totaal (2)					
	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)	Aantal	% (1)		
MARCHE-EN-FAMENNE	124	2,21%	36	0,64%	13	0,23%	173	3,09%	629	11,23%	5.600	0,54
MECHELEN	123	0,51%	301	1,26%	48	0,20%	472	1,97%	1.893	7,91%	23.929	1,05
MONS	671	1,64%	558	1,36%	113	0,28%	1.342	3,28%	4.196	10,25%	40.953	1,13
NAMUR	347	1,52%	349	1,52%	69	0,30%	765	3,34%	2.506	10,94%	22.899	1,27
NEUFCHATEAU	166	2,69%	37	0,60%	16	0,26%	219	3,54%	707	11,44%	6.179	0,50
NIVELLES	412	1,47%	166	0,59%	63	0,23%	641	2,29%	2.334	8,34%	27.992	0,49
OUDENAARDE	138	1,21%	179	1,57%	46	0,40%	363	3,19%	1.291	11,35%	11.371	1,31
TONGEREN	145	0,65%	229	1,03%	26	0,12%	400	1,79%	1.537	6,88%	22.327	0,85
TOURNAI	237	0,90%	389	1,47%	62	0,23%	688	2,60%	2.504	9,48%	26.416	1,23
TURNHOUT	191	0,66%	278	0,95%	58	0,20%	527	1,81%	2.118	7,26%	29.155	0,79
VERVIERS	245	1,52%	145	0,90%	40	0,25%	430	2,67%	1.740	10,79%	16.125	0,75
VEURNE	47	0,65%	79	1,09%	18	0,25%	144	1,98%	575	7,90%	7.279	0,90
Totaal	**9.097**	**0,95%**	**11.550**	**1,20%**	**1.891**	**0,20%**	**22.538**	**2,34%**	**81.221**	**8,44%**	**962.088**	**1,00**

(1) Percentage feiten in verhouding tot het totaal aantal feiten binnen het arrondissement (4)

(2) Totaal aantal geregistreerde opzettelijke slagen en verwondingen in familiekring

(3) Totaal aantal geregistreerde misdrijven tegen de fysieke integriteit

(4) Totaal aantal feiten geregistreerd op niveau van het arrondissement (alle misdrijven)

(5) Specialisatie-index van het arrondissement voor slagen en verwondingen tussen (ex-)partners

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 7: TENDENSEN INZAKE OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN IN FAMILIEKRING TUSSEN (EX-)PARTNERS

Arrondissement	Absolute cijfers (1)						Verschil in %		Tendensen (2)		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000-2004	2000-2005	Lin. reg. 2000-2004	Lin. reg. 2000-2005	Tendens
ANTWERPEN	676	781	1.076	1.145	1.368	1.465	102,37%	116,72%	174,80	165,00	++
ARLON	51	41	52	61	79	79	54,90%	54,90%	7,60	7,51	++
BRUGGE	289	372	286	335	319	362	10,38%	25,26%	2,30	7,29	+
BRUXELLES 19 COM	1.197	1.380	1.354	1.584	1.549	1.650	29,41%	37,84%	90,80	85,77	+
CHARLEROI	519	531	550	786	780	786	50,29%	51,45%	77,70	66,23	++
DENDERMONDE	475	557	562	518	593	669	24,84%	40,84%	19,70	29,54	+
DINANT	95	74	96	117	99	125	4,21%	31,58%	5,10	7,03	+
EUPEN	27	16	27	39	36	28	33,33%	3,70%	4,10	2,20	+
GENT	265	295	369	596	587	747	121,51%	181,89%	94,50	100,37	++
HALLE-VILVOORDE	288	310	296	345	311	390	7,99%	35,42%	8,10	16,06	+
HASSELT	227	265	329	331	332	422	46,26%	85,90%	27,60	33,66	++
HUY	67	43	57	77	77	93	14,93%	38,81%	5,40	7,20	+
IEPER	48	46	50	53	48	66	0,00%	37,50%	0,70	2,83	+
KORTRIJK	235	235	265	306	282	315	20,00%	34,04%	16,50	16,63	+
LEUVEN	196	221	230	289	304	407	55,10%	107,65%	28,40	38,94	++
LIEGE	678	783	799	845	954	1.200	40,71%	76,99%	61,40	90,54	++
MARCHE-EN-FAMENNE	28	33	25	36	56	36	100,00%	28,57%	5,90	3,43	+

Arrondissement	Absolute cijfers (1)						Verschil in %		Tendensen (2)		
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2000-2004	2000-2005	Lin. reg. 2000-2004	Lin. reg. 2000-2005	Tendens
MECHELEN	191	240	219	236	229	301	19,90%	57,59%	7,20	15,26	++
MONS	295	368	410	443	545	558	84,75%	89,15%	57,50	53,69	++
NAMUR	247	247	257	286	298	349	20,65%	41,30%	14,10	19,77	+
NEUFCHATEAU	51	37	39	40	32	37	-37,25%	-27,45%	-3,50	-2,40	-
NIVELLES	124	158	146	167	185	166	49,19%	33,87%	13,10	8,91	+
OUDENAARDE	100	123	164	168	162	179	62,00%	79,00%	16,90	14,74	++
TONGEREN	197	202	241	226	216	229	9,64%	16,24%	6,20	5,34	+
TOURNAI	173	176	205	245	347	389	100,58%	124,86%	41,70	46,66	++
TURNHOUT	201	199	237	250	255	278	26,87%	38,31%	15,90	16,17	+
VERVIERS	127	141	146	193	174	145	37,01%	14,17%	14,60	6,74	+
VEURNE	71	58	72	85	81	79	14,08%	11,27%	4,70	3,49	+
Totaal	**7.138**	**7.932**	**8.559**	**9.802**	**10.298**	**11.550**	**44,27%**	**61,81%**	**819,00**	**868,60**	**++**

(1) De exhaustiviteitsgraad van de cijfers 2005 wordt geraamd op 97,05% met een statistische zekerheidsmarge van 95% – De cijfers van dat jaar moeten met omzichtigheid worden behandeld.

(2) Zijn achtereenvolgens opgenomen de hellingscoëfficiënten van de rechte lijnen van lineaire regressie en de vastgestelde algemene tendens (zeer positief, positief of negatief).

Bron: Federale politie DSB – SPC 2006

BIJLAGE 8: GRAFISCHE VOORSTELLING VAN DE SPECIALISATIE-INDEX 2004 VAN OPZETTELIJKE SLAGEN EN VERWONDINGEN TUSSEN (EX-)PARTNERS

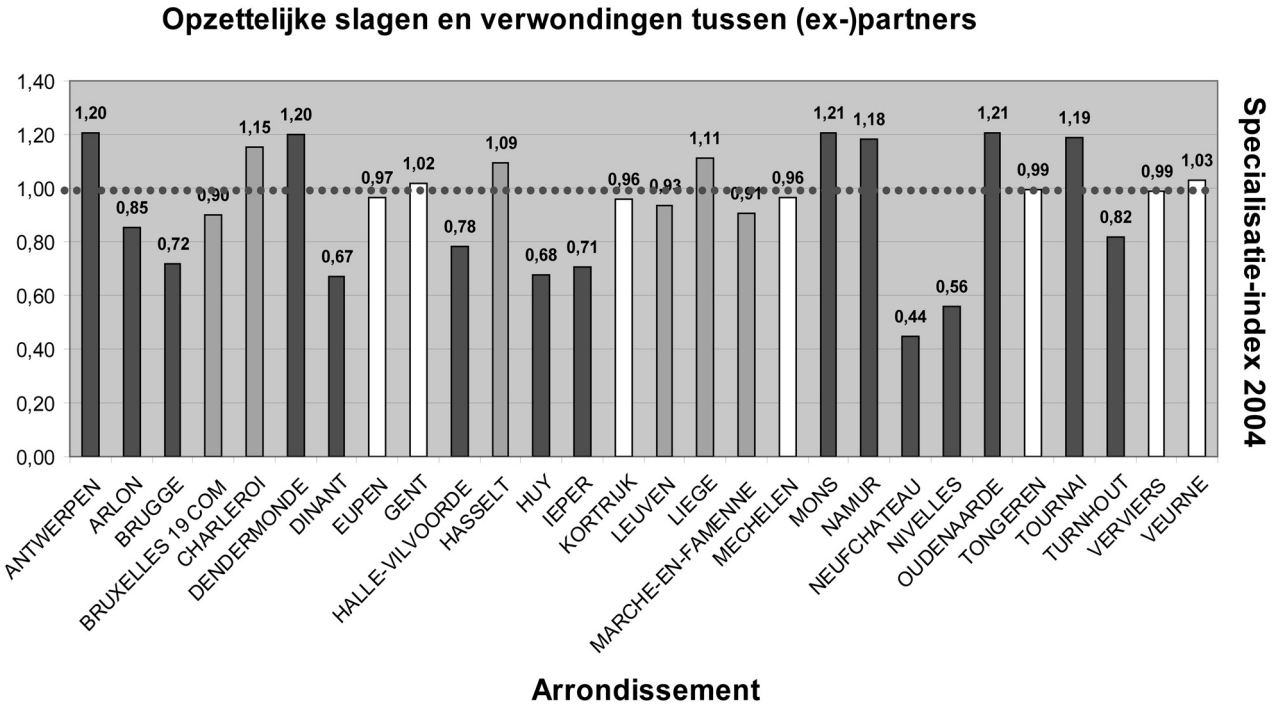

BIJLAGE 9 (1): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS 2003

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
ANTWERPEN				1	32	6	9		
ARLON	1			1	30	5	6		
BRUGGE	1			3	55	17	36		
BRUXELLES	2	3	1	6	182	74	39		
CHARLEROI	1	1	2	4	187	83	34		
DENDERMONDE			1	1	10	4	6		
DINANT	1		6	1	68	22	8		
EUPEN					2	1			
GENT			1	1	40	12	17		
HASSELT			2	2	92	39	70		
HUY					6		2		
IEPER				1	4	1	3	2	
KORTRIJK				2	36	10	17		
LEUVEN				2	4	2			
LIEGE	1	2		3	106	32	8		1
MARCHE-EN-FAMENNE					10	3			
MECHELEN					13		3		

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
MONS			6	2	254	99	52		3
NAMUR					28	11	4		
NEUFCHATEAU			1	1	2	2			
NIVELLES	1				35	7	3		
OUDENAARDE					53	16	8		
TONGEREN			1		52	8	18		
TOURNAI			3	3	96	39	26		1
TURNHOUT	1				2	3	7		
VERVIERS				1	36	15	4		
VEURNE					20	5	6		
Totaal	**9**	**6**	**24**	**35**	**1.455**	**516**	**386**	**2**	**5**
% (1)	**0,27%**	**0,18%**	**0,73%**	**1,07%**	**44,44%**	**15,76%**	**11,79%**	**0,06%**	**0,15%**

(1) % in verhouding tot het totaal aantal verbanden geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG waarbij (ex-)partners betrokken zijn

Bijlage 9 (2): Aantal verbanden dader/slachtoffer toegeschreven aan (ex-)partners in 2003

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
ANTWERPEN	1			1	3	6	6	65
ARLON				1	1	4	2	51
BRUGGE				1	5	16	13	147
BRUXELLES	4		1	2	16	40	44	414
CHARLEROI	1			1	12	72	45	443
DENDERMONDE			1		2	2	3	30
DINANT	1		1	1	3	14	9	135
EUPEN								3
GENT				1	1	4	5	82
HASSELT		1			1	22	15	244
HUY					1	3	1	13
IEPER					1			12
KORTRIJK				1	7	9	5	87
LEUVEN					1	1		10
LIEGE					3	14	6	176
MARCHE-EN-FAMENNE	1				1	3	3	21
MECHELEN				1		3	2	22

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
MONS		7	1	1	13	91	93	622
NAMUR					2	11	8	64
NEUFCHATEAU					1	11		18
NIVELLES	1			1	2		11	61
OUDENAARDE					1	10	7	95
TONGEREN					3	10	4	96
TOURNAI	1	1			3	40	24	237
TURNHOUT						2	3	18
VERVIERS	1		1	1	2	5	6	72
VEURNE						1	4	36
Totaal	11	9	5	13	85	394	319	**3274**
% (1)	**0,34%**	**0,27%**	**0,15%**	**0,40%**	**2,60%**	**12,03%**	**9,74%**	**100,00%**

BIJLAGE 10 (1): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2004

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
ANTWERPEN				1	17	4	3		
ARLON			1	1	44	14	7		
BRUGGE				3	54	11	26		
BRUXELLES	1	1	3	3	199	70	29		
CHARLEROI	1	3	5	11	297	129	58		1
DENDERMONDE			2	1	19	5	5		
DINANT	1		2	1	77	25	12		
EUPEN									
GENT				4	26	8	18		
HASSELT			1	2	42	21	29		
HUY					2	2	1		
IEPER					1				
KORTRIJK			1		56	12	13		
LEUVEN				2	8	4	10		
LIEGE				6	107	28	19		1
MARCHE-EN-FAMENNE					5	3			
MECHELEN				2	7	3	2		

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
MONS	1		4	2	288	102	68		3
NAMUR	1			2	50	15	8		
NEUFCHATEAU			3	1	14	4	3		
NIVELLES			1		49	9	6		
OUDENAARDE				2	32	6	8		
TONGEREN	1		1	6	55	11	22		
TOURNAI			4	4	139	35	30		
TURNHOUT				1	6	5	3		
VERVIERS				1	13	7	4		
VEURNE			5	1	23	3	7		
Totaal	**6**	**4**	**33**	**57**	**1.630**	**536**	**391**	**0**	**5**
% (1)	**0,17%**	**0,11%**	**0,93%**	**1,61%**	**45,94%**	**15,11%**	**11,02%**	**0,00%**	**0,14%**

(1) % in verhouding tot het totaal aantal verbanden geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG waarbij (ex-)partners betrokken zijn

BIJLAGE 10 (2): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2004

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
ANTWERPEN					4	1	4	34
ARLON	2			1	2	14	10	96
BRUGGE				1		19	8	122
BRUXELLES	1	1	1	2	9	52	41	413
CHARLEROI	4	3	2	4	11	93	58	680
DENDERMONDE				1	1	3	4	41
DINANT	1		1		10	32	7	169
EUPEN								0
GENT				1		3	2	62
HASSELT						8	14	117
HUY							1	6
IEPER							1	2
KORTRIJK					2	11	8	103
LEUVEN					5	1		30
LIEGE	1					11	10	183
MARCHE-EN-FAMENNE						3		11
MECHELEN	1				1	1	1	18

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
MONS	1	11	3	4	14	92	94	687
NAMUR					1	11	9	97
NEUFCHATEAU					2	6	1	34
NIVELLES					1	16	16	98
OUDENAARDE					1	8	4	61
TONGEREN					1	9	10	116
TOURNAI	1			2	2	37	19	273
TURNHOUT					3	4		22
VERVIERS						3	6	34
VEURNE								39
Totaal	**12**	**15**	**7**	**16**	**70**	**438**	**328**	**3.548**
% (1)	**0,34%**	**0,42%**	**0,20%**	**0,45%**	**1,97%**	**12,34%**	**9,24%**	**100,00%**

BIJLAGE 11 (1): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2005

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
ANTWERPEN	1			4	50	8	21		
ARLON	1		1	1	55	13	7		
BRUGGE	1			1	50	7	6		
BRUXELLES	2	2	4	6	216	51	29		
CHARLEROI	1			9	292	93	51		
DENDERMONDE				2	18	11	6		
DINANT	1		2	3	93	23	12	1	
EUPEN					1				
GENT			2	1	35	7	10		
HASSELT				3	68	20	38		
HUY					3				
IEPER					1				
KORTRIJK			1	2	50	13	20		
LEUVEN			1	1	5	2	1		
LIEGE			3	4	90	16	7		
MARCHE-EN-FAMENNE			1		5	1	1		
MECHELEN			2	1	33	7	8		

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
MONS	2			5	262	73	50		
NAMUR				1	34	4	6		
NEUFCHATEAU			1		32	5	11		
NIVELLES			1		47	19	17		
OUDENAARDE			1	1	37	5	12		
TONGEREN	1		1	3	46	12	19		
TOURNAI		2	2	3	101	35	27		
TURNHOUT			1		5	7	5		
VERVIERS				1	23	11	10		1
VEURNE			1		12	4	13		
Totaal	**10**	**4**	**25**	**52**	**1.664**	**447**	**387**	**1**	**1**
% (1)	**0,30%**	**0,12%**	**0,76%**	**1,57%**	**50,30%**	**13,51%**	**11,70%**	**0,03%**	**0,03%**

(1) % in verhouding tot het totaal aantal verbanden geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG waarbij (ex-)partners betrokken zijn

BIJLAGE 11 (2): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2005

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
ANTWERPEN				1	6	14	24	129
ARLON	1				1	9	12	101
BRUGGE			1	1	2	11	30	110
BRUXELLES	6	1			14	49	29	409
CHARLEROI	3		1	3	15	78	27	573
DENDERMONDE					5	7	3	52
DINANT				1	2	23	17	178
EUPEN	1							2
GENT					1	8	6	70
HASSELT	1				2	18	11	161
HUY								3
IEPER							1	2
KORTRIJK	1					3	5	95
LEUVEN					1	2		13
LIEGE						6	5	131
MARCHE-EN-FAMENNE							3	11
MECHELEN					1	4	1	57

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
MONS	1	5		6	6	75	27	512
NAMUR						3	4	52
NEUFCHATEAU			1			3	9	62
NIVELLES	1				2	6	4	97
OUDENAARDE					1	4	3	64
TONGEREN	1					8	7	98
TOURNAI	1				2	28	7	208
TURNHOUT							3	21
VERVIERS	2				3	7	2	60
VEURNE					1	3	3	37
Totaal	**19**	**6**	**3**	**12**	**65**	**369**	**243**	**3.308**
% (1)	**0,57%**	**0,18%**	**0,09%**	**0,36%**	**1,96%**	**11,15%**	**7,35%**	**100,00%**

BIJLAGE 12 (1): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2006 (EERSTE ZEVEN MAANDEN)

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
ANTWERPEN		1	1	5	192	42	61	1	1
ARLON			1		28	4	12		
BRUGGE	1		1	2	89	16	46		
BRUXELLES	2		1	4	197	30	29		
CHARLEROI			1	3	180	47	43	1	
DENDERMONDE	1		2		86	12	15		
DINANT				2	38	3	7		
EUPEN									
GENT			3	3	258	35	41		
HASSELT			1		73	11	24		
HUY					11	2	1		
IEPER	1				15	2	9		
KORTRIJK				1	51	5	17		
LEUVEN					19	3	5		
LIEGE			4	4	239	26	32		
MARCHE-EN-FAMENNE					3		2		

Gerechtelijk arrondissement	Aanranding van de eerbaarheid	Uitbuiting/ Aanzetting tot ontucht/ Prostitutie	Verkrachting	Moord	Opzettelijke slagen en verwondingen	Bedreigingen	Pesterijen	Foltering en mishandeling	Woonstschennis
MECHELEN	1		5		57	14	19		
MONS	1			1	152	25	31		
NAMUR			1	2	58	7	4		
NEUFCHATEAU				1	14	3	5	1	
NIVELLES			1		55	11	6		
OUDENAARDE				1	34	5	11		
TONGEREN					35	7	7		
TOURNAI			4	1	75	8	16		
TURNHOUT					18	3	4		
VERVIERS					24	2	4		
VEURNE				1	5	1	5		
Totaal	**7**	**1**	**26**	**31**	**2.006**	**324**	**456**	**3**	**1**
% (1)	**0,20%**	**0,03%**	**0,75%**	**0,89%**	**57,49%**	**9,29%**	**13,07%**	**0,09%**	**0,03%**

(1) % in verhouding tot het totaal aantal verbanden geregistreerd in de operationele gegevensbank van de ANG waarbij (ex-)partners betrokken zijn

BIJLAGE 12 (2): AANTAL VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER TOEGESCHREVEN AAN (EX-)PARTNERS IN 2006 (EERSTE ZEVEN MAANDEN)

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
ANTWERPEN	2			2	13	42	42	405
ARLON						8	2	55
BRUGGE	1			1	2	23	10	192
BRUXELLES	4				8	71	36	382
CHARLEROI	2		1		3	59	11	351
DENDERMONDE	1				2	9	3	131
DINANT						7	5	62
EUPEN								0
GENT					3	15	2	360
HASSELT	1			1	3	7	6	127
HUY						1		15
IEPER						1		28
KORTRIJK					2	4	6	86
LEUVEN					2	3	3	35
LIEGE	1				2	17	6	331
MARCHE-EN-FAMENNE								5

Gerechtelijk arrondissement	Wederrechtelijke vrijheidsberoving	Aanranding van de eer	Bescherming van de persoonlijke levenssfeer	Brand-stichting	Diefstal met verzwarende omstandig-heden	Opzettelijke beschadiging	Andere mis-drijven	Totaal
MECHELEN					3	20	3	122
MONS	1	1		3	5	36	4	260
NAMUR				1		5	2	80
NEUFCHATEAU						2	3	29
NIVELLES	1			1	2	12	8	97
OUDENAARDE				1		4	5	61
TONGEREN					3	8	3	63
TOURNAI					1	23	5	133
TURNHOUT						1		26
VERVIERS			1		1	3	2	37
VEURNE						1	3	16
Totaal	**14**	**1**	**2**	**10**	**55**	**382**	**170**	**3489**
% (1)	**0,40%**	**0,03%**	**0,06%**	**0,29%**	**1,58%**	**10,95%**	**4,87%**	**100,00%**

BIJLAGE 13: VERGELIJKING VAN DE VERBANDEN DADER/SLACHTOFFER, ZOALS GEREGISTREERD IN DE ANG, WAARBIJ (EX-)PARTNERS BETROKKEN ZIJN VAN 2003 TOT 2006

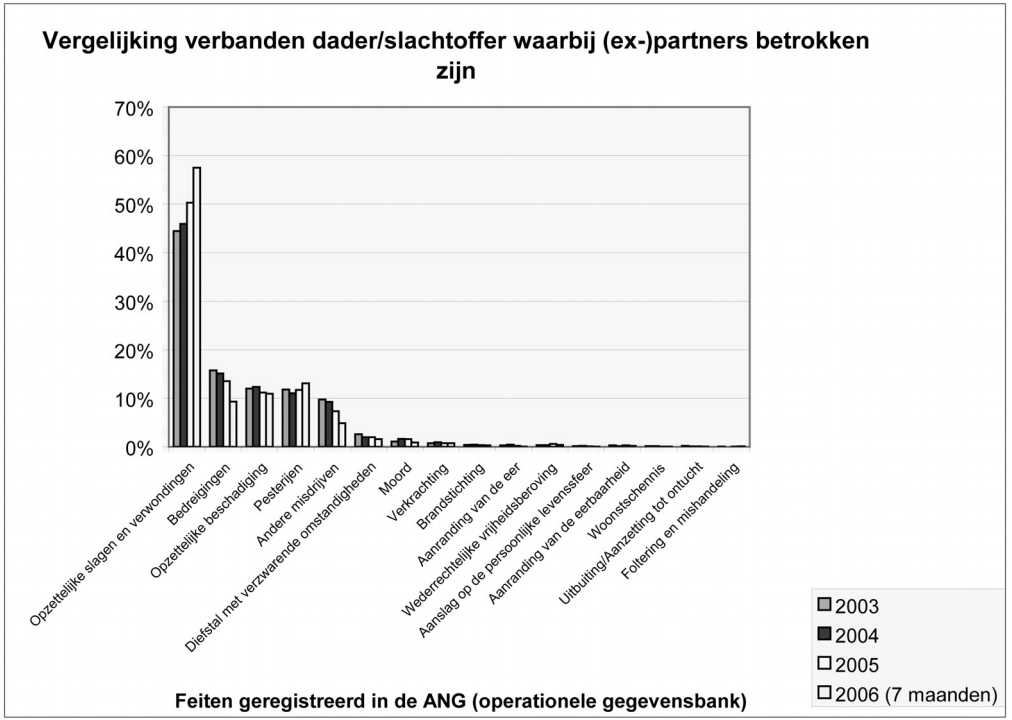

BIJLAGE 14: OVERZICHT VAN DE POLITIEZONES DIE INTRAFAMILIAAL OF PARTNERGEWELD ALS AANDACHTSPUNT OF PRIORITEIT IN HET ZVP HEBBEN OPGENOMEN

ZVP 2005 – 2008

A = aandachtspunt
P = prioriteit

PZ NR.	NAAM PZ	ZVP 2005-2008
5277	LIEGE	A
5278	SERAING-NEUPRE	A
5280	BEYNE-FLERON-SOUMAGNE	A
5283	SECOVA	P
5285	AWANS/GRACE-HOLLOGNE	A
5286	HESBAYE	A
5294	MEUSE-HESBAYE	A
5295	HUY	A
5304	ORNEAU-MEHAIGNE	P
5309	FLOWAL	A
5333	LERMES	A
5334	BOTTE DE HAINAUT	P
5345	ANTWERPEN	A
5346	ZWIJNDRECHT	A
5347	RUPEL	A
5348	NOORD	A
5349	HEKLA	A
5351	MINOS	A
5352	BRASSCHAAT	A
5353	SCHOTEN	A
5354	RANST/ZANDHOVEN	A
5355	VOORKEMPEN	A
5358	MECHELEN	A
5364	REGIO TURNHOUT	A
5366	GEEL/LAAKDAL/MEERHOUT	A

5370	HAZODI	P
5371	LOMMEL	P
5372	HAMONT-ACHEL/NEERPELT/OVERPELT	P
5373	BERINGEN/HAM/TESSENDERLO	P
5374	WEST-LIMBURG	P
5375	HEUSDEN-ZOLDER	P
5376	GINGELOM/NIEUWKERKEN/SINT-TRUIDEN	P
5377	KEMPENLAND	P
5378	HOUTHALEN-HELCHTEREN	P
5381	BILZEN/HOESELT/RIEMST	A
5388	LEUVEN	P
5389	HAGELAND	A
5391	BIERBEEK/BOUTERSEM/HOLSBEEK/LUBBEEK	A
5394	AARSCHOT	A
5395	HAACHT	P
5397	DIJLELAND	A
5406	DILBEEK	A
5407	TARL	A
5409	KLM	A
5412	KASTZE	A
5417	MEETJESLAND CENTRUM	A
5418	REGIO RHODE EN SCHELDE	A
5419	SCHELDE-LEIE	A
5420	DEINZE-ZULTE	P
5421	ASSENEDE/EVERGEM	A
5422	LOWAZONE	P
5424	MALDEGEM	A
5425	VLAAMSE ARDENNEN	P
5426	BRAKEL	P
5427	RONSE	P
5428	GERAARDSBERGEN-LIERDE	P
5429	HERZELE/SINT-LIEVENS-HOUTEM/ZOTTEGEM	A

ZVP 2003 – 2004

Zones die de problematiek onder één of andere vorm als prioriteit of aandachtspunt hebben opgenomen in het ZVP 2003 – 2004

5273	BRAINE-L'ALLEUD
5274	WATERLOO
5277	LIEGE
5300	FAMENNE-ARDENNE
5334	BOTTE DE HAINAUT
5346	ZWIJNDRECHT
5347	RUPEL
5348	NOORD
5349	HEKLA
5351	MINOS
5352	BRASSCHAAT
5354	RANST/ZANDHOVEN
5355	VOORKEMPEN
5356	KLEIN-BRABANT
5357	WILLEBROEK
5360	LIER
5364	REGIO TURNHOUT
5389	HAGELAND
5392	TIENEN-HOEGAARDEN
5398	TERVUREN
5403	ZONE RODE
5417	MEETJESLAND-CENTRUM
5420	POLITIEZONE DEINZE-ZULTE
5421	ASSENEDE/EVERGEM
5425	VLAAMSE ARDENNEN
5427	RONSE
5428	GERAARDSBERGEN-LIERDE
5434	LOKEREN
5440	AALST
5454	MIDOW

BIJLAGE 15: VRAGENLIJSTEN GEBRUIKT VOOR HET GESPREK MET DE ZONECHEF EN VOOR DE FOCUSGESPREKKEN

Deze bijlage omvat de vragenlijst gebruikt als hulpmiddel voor het interview van de zonechef en voor de focusgroepen met de medewerkers. De vragenlijst werd gehanteerd als leidraad en is derhalve nooit rigide gevolgd. Het doel van de gesprekken bestond erin om in de loop van het onderhoud een antwoord te krijgen op de vermelde vragen.
De rubrieken 1 tot en met 5 zijn bestemd voor de zonechef en reeks 6 voor de medewerkers, inspecteurs, hoofdinspecteurs die werken in de functionaliteiten interventie en onthaal.

(1) Krijgt het fenomeen partnergeweld op één of andere manier bijzondere aandacht in de PZ?

1.1. Is partnergeweld aangeduid als prioriteit in het ZVP of als prioritair aandachtspunt?
   - Werd het fenomeen in aanmerking genomen bij de prioriteitenmatrix die werd opgesteld om de prioriteiten te bepalen? Waarom/Waarom niet?
   - Zijn er plannen in die zin voor het volgende ZVP? Peilen naar de reden waarom.

1.2. Is er een project dat partnergeweld of intrafamiliaal geweld behandelt?
   - Beschrijving?

1.3. Hoe en door wie wordt het fenomeen – in één of meer van zijn aspecten – lokaal opgevolgd?
   - Wat wordt opgevolgd? (Welke informatie wordt verzameld?)
   - Wie volgt het probleem op? (vrijwilliger, aangeduid?)
   - Plaats in het organogram?
   - Is er een functiebeschrijving?
   - Door wie wordt deze persoon zelf opgevolgd en hoe?
   - Worden problemen per familie samengebracht? (Hier bedoelen we verschillende meldingen of inlichtingen m.b.t. partner- of ander gezinsgeweld in hetzelfde huishouden)
   - Welke acties worden op basis van de verzamelde informatie ondernomen?
     (Wat gebeurt er met de info? Bijvoorbeeld: bij vaststelling van herhaalde feiten wordt een dossier samengesteld voor het parket of interven-

tieploegen en/of wijkpolitie worden verwittigd met het oog op het ernstig nemen van een volgende oproep, enz.)

1.4. Hoe verloopt de communicatie intern?
   - Wat wordt gecommuniceerd aan wie? Met betrekking tot geïntegreerde werking partnergeweld (of althans binnen het kader van partnergeweld – *als er geen geïntegreerde werking is, kan de vraag gesteld worden maar zal het antwoord waarschijnlijk interne communicatie in het algemeen behandelen, wat niet echt de bedoeling is*)
   - Hoe gebeurt dit? (memo, mail, nota, dienstbulletins, enz.)

1.5. Kan u de interne samenwerking beschrijven?
   - Is er samenwerking tussen diverse functionaliteiten? Is bijvoorbeeld de wijkwerking op de hoogte van een tussenkomst inzake partnergeweld door een interventieploeg?
   - Worden de relevante aangiftes aan het onthaal ook kenbaar gemaakt? Beter formuleren – verduidelijken

1.6. Kan u de samenwerking met externe partners beschrijven?
   Mogelijke partners:
   - procureur des Konings
   - dienst slachtofferonthaal parket
   - diensten voor hulpverlening (vb. centrum voor hulp aan slachtoffers)
   - andere politiezones
     - Hoe communiceert u met die partners? (regelmatige bijeenkomsten?, …)
     - Via welke kanalen?
     - Worden andere zones op de hoogte gebracht indien één van de (ex-)partners (of beiden) zijn of haar adres buiten de eigen politiezone heeft?

Eerstelijnspolitie

(2) Hoe behandelt de politie klachten inzake partnergeweld tijdens uitvoering van interventie, onthaal of andere diensten?

2.1. Zijn er parketrichtlijnen (omzendbrieven) met betrekking tot familiaal geweld in het algemeen of partnergeweld in het bijzonder?
   - Welke?
   - Hoe worden deze aan medewerkers kenbaar gemaakt? (mogelijk verband met volgende vraag)

2.2. Kunt u de korpsrichtlijnen beschrijven die gelden bij tussenkomst van een interventieploeg inzake partnergeweld (huiselijk geweld)?
   – Welke zijn de korpsrichtlijnen?
   – Beschrijven zij ook welke rubrieken en/of vaststellingen minimum in het proces-verbaal dienen vermeld te worden?
   – Zijn er eventueel korpsrichtlijnen m.b.t. familiaal en/of echtelijk geschil?
   – Op welke wijze worden deze richtlijnen gecommuniceerd?

2.3. Kunt u de korpsrichtlijnen beschrijven die gelden bij een melding van partnergeweld aan het onthaal?
   – Welke korpsrichtlijnen?
   – Beschrijven zij ook welke rubrieken en/of vaststellingen minimum in het proces-verbaal dienen vermeld te worden?
   – Zijn er eventueel korpsrichtlijnen m.b.t. familiaal en/of echtelijk geschil?

2.4. Door wie worden de processen-verbaal opgevolgd?
   – In het bijzonder m.b.t. partnergeweld.
   – Op vorm?
   – Op inhoud?
   – Door wie?
   – Uiterste termijn van afwerking?

Registratie

(3) De registratie bij de lokale politie

3.1. Hoe gebeurt de registratie in geval er een proces-verbaal moet opgesteld worden?
   – Hoe? (PV of module melding, enz.)
   – Voor partnergeweld: misdrijfaanwijzer, codering? (in ISLP: 43 Slagen en verwondingen en vervolgens met boomstructuur naar uitbreiding tussen partners en ex-partners? – verwarring met 42 Echtelijk geschil zou kunnen bestaan)
   – Voor andere vormen van familiaal geweld? (principe ook 43)
     Zijn er richtlijnen wat dat betreft?

3.2. Zijn er voorschriften om naast de misdrijfaanwijzer andere vermeldingen op het proces-verbaal aan te brengen?
   – Mogelijk zijn deze voorzien in parket- of korpsvoorschriften (*zie vorige rubrieken*)
   – Hoe? (PV of module melding, enz.)

3.3. Zijn er korpsrichtlijnen m.b.t. bijkomende registratie van partnergeweld anders dan in een proces-verbaal?
   – Kan kaderen in project maar hoeft niet, bijvoorbeeld: registratie van tussenkomsten m.b.t. problematiek familiaal geweld op basis van adres/familie, enz.

3.4. Wie stelt het proces-verbaal op?
   – Vaststellers? OGP met wachtdienst?

3.5. Wie voert de kantschriften uit inzake partnergeweld?
   – Wijkagent, iemand van bijzondere dienst?
   – Vaststellers of anderen? Hoe wordt continuïteit gegarandeerd (*mogelijk kwam dit ook al eerder aan bod*)

3.6. Worden herhaalde klachten of tussenkomsten bij hetzelfde gezin geregistreerd?
   – Door wie?
   – Wat wordt geregistreerd?

3.7. Wordt er, wat deze materie betreft, ook andere informatie bijgehouden?
   – Bijvoorbeeld zachte informatie: Wat is zachte informatie in dit domein? (Burengeruchten, …?)
   – Door wie? Met welk doel?
   – Welke informatie?

Slachtofferbejegening

(4) De functionaliteit slachtofferbejegening inzake partnergeweld

4.1. Is er een sociale kaart?
   – Manueel of geautomatiseerd?
   – Bevat de kaart gegevens inzake doorverwijzing bij partnergeweld?
   – Hoe wordt deze actueel gehouden?
   – Is er iemand als verantwoordelijke aangesteld?
   – Is de kaart gekend bij de medewerkers?

4.2. Kan u ons de richtlijnen toelichten m.b.t. de doorverwijzing van slachtoffers van partnergeweld?
   – Interne richtlijnen?
   – Externe richtlijnen?
   – Hoe gebeurt de doorverwijzing in de praktijk? Actief of passief?

4.3. Kan u ons de richtlijnen toelichten m.b.t. informatieverstrekking aan slachtoffers van partnergeweld?
   – Folder, attest klachtneerlegging, statuut benadeelde persoon, enz.

4.4. Zijn er samenwerkingsafspraken met instellingen uit de hulpverlenings- of welzijnssector?
   – Welke?
   – Met welke diensten?

Opleiding

(5) De opleiding op zonaal niveau

5.1. Worden er in de zone, naast de baremische opleiding, nog interne opleidingen voorzien?
   – Voor wie? (iedereen, vrijwilligers, interventie, wijkpolitie, enz.)
   – Periodiek of eenmalig?

5.2. Komt het onderwerp partnergeweld (of aanverwante materies) daar aan bod?

   Zo ja:
   – Wordt deze opleiding in eigen huis georganiseerd of door derden?
   – Welke is de inhoud van de cursus? Welke zijn de didactische doelstellingen?
   – Lesgevers uit eigen of ander korps? Externe lesgevers? (hulpverleners of firma)
   – Naast didactische doelstellingen, programma en duur?

5.3. Zijn er mensen in het korps die in het verleden reeds een opleiding genoten m.b.t. deze materie?
   – Wie en welke opleiding?
   – Zijn er materiedeskundigen in het korps? (Wat is hun inbreng – kwam mogelijk al aan bod – in het bijzonder m.b.t. opleiding?)

   Op de volgende twee vragen werd mogelijk reeds geantwoord in hoofdstuk 1 of 2.

5.4. Over welke andere methoden van informatieverstrekking beschikt u als zonechef?
   – (briefings – (thema)vergaderingen – intranet, …) Is daar het betreffende onderwerp reeds ter sprake gekomen?

5.5. Hoe worden korpsrichtlijnen ter kennis gebracht van de medewerkers?

Bevraging personeel

(6) Hoe gaan de politiemensen in hun dagelijks werk om met deze problematiek?

Wij zoeken naar praktijkervaringen niet naar theoretische antwoorden wijzen op discretie van ondervragers.

6.1. Hoe handelen agenten met interventiedienst t.g.v. een tussenkomst bij een conflict tussen partners?
   – Hoe verloopt zo'n tussenkomst? (refereer best aan een concreet geval waarbij u tussenkwam)
   – Wanneer beslist u dat een proces-verbaal zal opgesteld worden? Wat is voor u het criterium?
   – In welke omstandigheden geeft u de voorkeur aan een andere oplossing dan het opstellen van een proces-verbaal? (Heel concreet! Vinden zij bijv. een regeling in der minne beter met het oog op een onmiddellijke (of eventueel latere) verzoening tussen de partners?)
   – Als geheugensteun staan hieronder een aantal ambtsverrichtingen die naargelang de situatie kunnen verricht worden:
      - *identiteit betrokkenen, aanwezigen, getuigen;*
      - *vermelding wie politie verwittigde, verplichte meldingen in ISLP;*
      - *verhoor betrokkenen en getuigen;*
      - *vermelding relatie slachtoffer – verdachte;*
      - *beschrijving van vaststellingen; beschrijving – foto's verwondingen;*
      - *beschrijving – foto's plaats feiten;*
      - *wanneer worden foto's genomen?;*
      - *voeging doktersattest;*
      - *huiszoeking?;*
      - *vermelding voorgaanden – huiselijke situatie;*
      - *eventuele doorverwijzing;*
      - *verwittiging parket;*
      - *arrestatie;*
      - *enz.*

6.2. Hoe handelen agenten met onthaaldienst t.g.v. een tussenkomst bij een conflict tussen partners?
   – Cf. hiervoor

6.3. Hoe past u de wetgeving inzake partnergeweld toe?
   – Met o.m. oog voor huiszoeking

6.4. Welke mogelijkheden tot slachtofferbejegening zijn er volgens u i.v.m. partnergeweld? Hoe gaat u concreet te werk?
   – Kennen zij de sociale kaart en weten zij hoe deze te gebruiken?
   – Als ze doorverwijzen, is dit dan passief (vb. folder of telefoongegevens overhandigen) of actief (zelf afspraak regelen, bemiddelen)?

6.5. Welke informatie geeft u aan slachtoffers van partnergeweld?
   – Wordt een attest van klachtneerlegging verstrekt?

– Folder? (algemeen specifiek)
– Info betreffende statuut benadeelde persoon

6.6. Wie stelt het proces-verbaal op?
– Gebeurt dit door de vaststellers of door iemand anders? Of combinatie? Door wie?
– Welke werkwijze wordt gehanteerd om informatie aan opsteller te bezorgen? (mondeling of schriftelijk verslag, enz.)

6.7. Wat vermeldt u zeker in uw proces-verbaal?
– Zie opsomming mogelijke ambtsplichten hiervoor en eventuele richtlijnen korps – parket.

6.8. Worden de opgestelde processen-verbaal door iemand, na inlevering, gecontroleerd?

6.9. Als u met vragen zit hoe u een bepaalde zaak best aanpakt of als u niet zeker bent van de wetgeving of korpsrichtlijnen, kan u dan bij iemand terecht? Is er documentatie ter beschikking die u, permanent 24/24, kan raadplegen?